

BÖRZSÖNYI HELIKON

Irodalmi, művészeti, természetbarát folyóirat

XIII. évfolyam 4. szám, 2018 április

"Áldjon meg az Isten mindenkit, aki az áldatlan magyar ugart tördeli."

Kéreg - Karaffa Gyula fotója

Tartalom:**Ketykó István: Hetedik év; (vers) 3****Dr. Koczó József: Emlékeink az Esztergomi főegyházmegye egykori Honti főesperességének múltjából III.; (egyháztörténeti írás) 4-14****Egry Artúr: Ma éjjel a kertben; (vers) 16****Kiss-Simon Miklós: Csicsófalvi fesztivál; (írás) 18-25****Csáky Károly: A negyedik unoka álmai felett; (vers) 26****Kovács T. István: Régi adósság; (írás) 28-32****H. Turi Klára: Hiányos idők: Terápiás napló VII.; (írás) 34-47****Kő-Szabó Imre: Egy találkozás képei; (írás) 48-50****Horváth Ödön: Kedvetlenség; Földi időbe zártan; Mint mindig, most is; Éhhalál; (versek) 52****Hörömpő Gergely: A Diósjenei patakparton; (vers) 53****Fetykó Judit: Pünkösdi hava; (vers) 54****Elbert Anita: A tavasz írásjele; (vers) 55****Végh Tamás: Az idők jelei; (vers) 56****Székács László: Nézz ide, ...ide, ...vissza; (vers) 57****Pribojszky Mátyás: A „Boszorkány” II. rész; (írás) 58-65****B. Tóth Klára: Melyik valóság; (vers) 66****Janecskó Györgyi: Tücsi mesék: Menni vagy maradni; (írás) 68-69****Börzsönyi Erika: Orgonakeresőben; (vers) 70****Debreczeny György: az a legfontosabb; (vers) 72****Dobrosi Andrea: Április; (vers) 74****Ruszkáné Márton Éva: „Anyám, édesanyám...”; (mese) 76-77****Beszámoló: Költészet Napja Rétságon; Gazdag Katalin felvidéki népviseletes****babagyűjteménye; Csáky Károly: Emléktáblák, szobrok, emlékhelyek I.; Megnyílt Óvári****János Mintázatok című kiállítása Vácott; 78-91****Köszöntő: „Az Ipoly mente erkölcsisége az én iránytűm”: Beszélgetés a nyolcvan éves****Pásztor Bélával; 92-95****H. Turi Klára: Zsombéki késedelmes; (vers) 96-97****Könyvajánló; 98-102****Karaffa Gyula: Tavasz; (vers) 104****Impresszum; 105****E havi számunkat Ipolydamásdon, az Ipoly partján készített fotóimmal díszítettem! A Szerk.**

Ketykó István: Mostanában fekete lovakkal álmodom

*Összegyűjtött és új versek
(1976 – 2003)*

Ima bocsánatért (2000) ciklus versei

Hetedik év

*Megértük hát együtt ezt a bűvös számot is -
mondják, hogy a házasság hetedik éve
a legkritikusabb...*

*Eloldom az emlékezés lovait,
hadd vágtassanak szabadon;
leveszem az égre szegzett szívárványt is
és odateszem szerelmünk asztalára.*

*Mert nincs ünnep fény és színek nélkül -
ha ezt az évet kibírjuk
és egymás mellett talál*

*a szilveszteri Himnusz pergő dobszava
nem kell félnünk;*

*szirmait bontja kertünkben a sok virág
kinyílik szerelmünk is*

*- összecsucódott lila kehely -
óvjuk hát az évek ajándék-perceit,*

*mit a sors ad és adhat a jövőben is,
csak észre kell vennünk*

*a hangyák szorgos munkáját
és a méhek mézpor húzta útjait;*

*el kell csodálkoznunk egy letaposott fűszál talpraállásán
és meg kell békülnünk azzal is,*

*hogy a szél
lassan homokkal fedi el
lábunk nyomát...*

Borsosberény , 1980. április 25.

Dr. KOCZÓ JÓZSEF

Emlékeink az Esztergomi főegyházmegye egykori Honti főesperességének múltjából III.

6. A Honti főesperesség

A középkori elbeszélő források alapján általános elfogadott megállapítása a magyar történetírásnak, hogy Szent István egyházszervező munkáját azzal kezdte, hogy az ország területét egyházmegyékre osztotta, és minden érseki, illetve püspöki egyházmegyét – a szükségleteknek megfelelően – főesperesi kerületekre tagolt. (BOROVI 2000 11.)

A püspököt helyi szintű kormányzati feladatainak ellátásában ugyanis a főesperesek segítették. Az egyházmegye kisebb közigazgatási egységei a vármegyrendszer kialakulásával és megszilárdulásával egy időben, a 11. század végén jöttek létre. A 12. századtól a főesperesek a káptalan tagjai lettek, ezzel biztosították számukra a megfelelő jövedelmet. Fő feladatuk a plébánosok évenkénti ellenőrzése, amelyért megkapták a plébániai járandóságok egy részét, az úgynevezett *cathedraticumot* (a székek előírt juttatás). Ezenkívül a vármegyei bírásokban is részt vettek, a világi törvénykezés mellett ők voltak az egyházi jogszolgáltatás képviselői. A főesperességek területe néhány kivételtől eltekintve megegyezett a vármegyék területével. (HEGEDŰS – TÓTH 2000 15.)

Mályusz Elemér nyomán a vármegye központjában épített templom papját (esperes) az ispánnal tekinthetjük egyenrangúnak.

Az Esztergomi főegyházmegye a középkorban 12 főesperességre tagolódott: főszékesegyházi, nyitrai, nógrádi, gömöri, honti, barsi, komáromi, sasvári, zólyomi, tornai, pozsonyi és szepesi. (Esztergomi érsekség – MKL)

A Honti főesperességről az első írásos említés 1156-ból maradt fenn, amikor Martirius, azaz Márton érsek a király jóváhagyásával 70 Nyitra, Esztergom, Bars és Hont megyei község tizedét az Esztergomi Szent Szűz oltárának officiumait (liturgikus szolgálat) végző kanonokjai számára engedte át, hogy őket a mindennapi vacsora gondjaitól mentesítse. (KNIEZSA István: Az esztergomi káptalan 1156. évi dézsmajegyzékének helységei. In Helynév- és családnévvizsgálatok. Budapest, 2003. 31.)

„A szentháromság oszthatatlan egységének nevében. Megváltásunk 1156-ik évében, dicsőséges uralkodónk II. Géza, a magyarok királya uralkodásának 18-ik évében, Béla nádorispán és Henrik kuriális bíró idejében, én Martirius, Isten kegyelméből az esztergomi egyház szolgálatában, érsekségem 6-ik évében, amikor is a dicsőséges Istenszüdő Szűzanya tiszteletére az említett templomban az oltárt elkészítettem és felszenteltem. Ezen oltár szolgálatára alapítottam a testvérek kórusát azzal a céllal, hogy naponta összejövén a reggeli és esti dicsőretet a megfelelő tisztelettel a Boldog Szűzanya emlékére elvégezzék. Minden szombaton pedig a Boldogságos Szűzanya tiszteletére szentmisét mutassanak be ünnepélyesen a megfelelő órákkal énekelve, mégpedig füstölővel és többi liturgikus jelvényekkel, amelyek az ünnepi Istentiszteletben szokásos. Tudom az írásból, hogy ki az oltárnak szolgál, az oltártól is éljen – és látván, hogy testvéreim a

fönti egyház kanonokai, egészen a mostani időkig ellátás nélkül vannak, és az apostol intelme alapján a nélkülöző testvéreinkről gondoskodnunk kell 70 község javadalmainak tizedét a király beleegyezésével és az ország egyetértésével számukra azon jogaimnál fogva átadom, hogy ezen települések plébániai az én joghatásom alá tartoznak.

Ezen adományokat utódaim nem vonhatják vissza, nem rövidíthetik meg, nem változtathatják meg, mivel ezen adománylevelem által ezt a kiváltságot szentesítettem, és a királyi pecséttel mind az arannyal, mind a viasszal az egész ország egyetértésével megerősítettem. Bárki, aki ezt kétségbe vonja, örökös isteni átokkal sújtassék, illetve a királyi bíróság ítéletét vonja magára.

Ezen helységek nevei az alábbiakban felsoroltnak. (A forrásból csak a Honti főesperességhez tartozó településeket emeljük ki. K. J.) [...]

A honti főesperesség területén, ahol Fonsol tizedel. (Úgy vélem, azonos lehet az 1138. évi dömösi oklevélben említett nádorispán Bozeta fia Fonsol-lal. Lásd BOLLA – ROTTLER I. 1988 65.) Ezekből 4 jobb: Nek, plast, kemence, Badin. Közepesek: Tur, Scebechleb, Gyarki. Gyengébbek: Neuelen, prilscan, scobuc.

Továbbá a Szent Miklós kápolnát, amely Esztergom külvárosában van, a tömjén és a viaszgyertya fejében saját részemre meghagyom.

Tanúk:

Mico kalocsai érsek, Antal pécsi püspök, Hypolit váci püspök, Valter erdélyi püspök, Lukács egri segédpüspök, István csanádi segédpüspök, Peta veszprémi segédpüspök, Geruasius győri segédpüspök, Gothsaldus zágrábi püspök, Rafael budai prépost, Zakarius temesvári prépost, Primogenitus váradi prépost, Péter titeli prépost, Béla nádorispán, Henrik kuriaispán, Appa bodrogi főispán, Simon esztergomi főispán, Dirs nógrádi főispán, Germanius honti főispán, Péter barsi főispán.

Ezt az iratot Barnabás királyi jegyző készítette,

továbbá Albiensis kanonok és Miklós jegyző pecséttel igazolta.”

(<http://archives.hungaricana.hu/hu/charters/view/414/?query=JELZ%3%28238264%29&pg=0&bbox=1039%2C-3017%2C2693%2C238> Magyar fordítás a Palásti Honismereti Társaság honlapján: <http://www.pht.eoldal.hu/fenykepek/also-irasos-emlek—1156/dokumentumok/> Letöltés: 2017. június 1.)

A tíz Hont megyei község azonosítása Kniezsa István tanulmányában:

Nyék (Ipolynyék, Vinica), Palást (Plášťovce), Kemence, Badin (ma: Alsóbágyon/Dolný Badín és Felsőbágyon/Horný Badín); Túr (ma: Nagytúr/Stredné Turovce, Felsőtúr/Horné Turovce, Kistúr/Dolné Turovce), Szebelléb (Sebechleby), Gyerk (Hrkovce); Méznevelő (bizonytalan; jelenleg Medovarce), Pereszlény (bizonytalan; ma Preseľany nad Ipľom, Ipolyság/Šahy településrésze), Szobok (utóbb pusztá Kóvár és Balassagyarmat között). (KNIEZSA 2003 52–54.)

A tíz község majd mindegyike újabban Szlovákiához tartozik, Trianon után mindössze Kemence maradt Magyarországon.

Ide kívánczik a nyelvtudós vidékünk kora Árpád-kori településtörténetére vonatkozó néhány fontos megállapítása:

- A felsorolt falvak – az oklevél szóhasználata szerint *villae* – alatt plébániákat kell értenünk, mivel a tizedet mindig a plébániák útján gyűjtötték össze; a későbbi tizedjegyzékek is csak a plébániákat említik.
- A helységek felsorolása főesperességek – az oklevél szavai szerint *parochiák* – szerinti csoportosításban történik.

Tényfeltáró eredménye alapján a Honti főesperesség létrejöttét nem első főesperesének említésétől, hanem Márton érsek fenti oklevelének kiadásától datálhatjuk. (KNIEZSA 2003 31–32.)

A Borovszky-féle megyemonográfiában Reiszig Ede nem tíz, hanem tizenkét Honti főesperességhez tartozó falut sorol fel. A fentiekén kívül Peröcsényt és Prencsfalvát is említi. (BOROVSZKY /1906/ 295–296.)

Honti főesperesek Mohács előtt

Albei 1233–1240; László 1262–1274; Bálint 1300; Lodomér 1307–1332; Salamon 1322; János 1327; Vörös Miklós 1332–1351; Gergely 1388–1391; Pál 1397; László 1399; Pál 1411; Hedrei Miklós 1418–1422; János 1425; Prágai Konrád 1443 k.; Lukács 1465–1466; Baurio Dénes 1469–1474; Péter 1476–1477; Gerecsy Gáspár 1520–1521. (Esztergomi főszékesegyházi káptalan – MKL)

7. Az Úr hajlékai: templomok és kápolnák

Hogy a kereszténység felvételét követő két-háromszáz évben a keresztény vallás és egyház az emberek életét – születéstől a halálig, beleértve az emberi élet fontos csomópontjait is –, életmódot és munkatevékenységet is befolyásoló, sőt meghatározó szemléletté, irányítívá válhatott, abban döntő szerepet a Szent István által elindított templomépítéseknek és a falusi lakosság körében végzett pasztorális munkának tulajdoníthatunk. Erősítette ezt az a jogi kényszer is, amely a keresztény vallásból eredő kötelezettségek megszegőit a törvények szigorával sújtotta.

Első királyunk törvényben írta elő, hogy a vasárnapot Istennek kell szentelni: „*Ha valamely pap vagy ispán, avagy valamely más hívő személy valakit vasárnap ökrökkel lát dolgozni, vegyék el tőle az ökröt és adják a várnépnek elfogyasztásra. ... A papok pedig és az ispánok hagyják meg az összes falusi bírónak, hogy ezek parancsára vasárnap menjen mindenki a templomba, öregek és fiatalok, férfiak és nők, kivéve azokat, akik a tüzet őrzik. Ha pedig valaki amazok hanyagsága folytán nem (tűz-) őrzés végett marad otthon, az ilyet verjék meg és nyírják le.*” (I. István I. törvénykönyve, 8-9. törvénycikk. BOLLA – ROTTLER I. 1988 5.)

Még a templomban illetlenül viselkedők is számíthattak a törvény által előírt büntetésre: „*Azok, akik az istentisztelet hallgatására a templomba menvén, ott a misék szertartása alatt egymás közt mormognak, és másokat zavarnak, haszontalan történeteket mesélgetve és nem figyelve a szent olvasmányokra és a lelki táplálékokra, ha idősebbek, dorgálják meg őket, és gyalázattal üzzék ki a templomból, ha pedig fiatalabbak és közrendűek, e nagy vakmerőségükért a templom előcsarnokában mindenki szeme láttára kötözzék meg, s ostorozással és hajuk lenyírásával fenyítsék meg őket.*” (I. törvénykönyv, 19. törvénycikk. BOLLA – ROTTLER I. 1988 8.)

A keresztény egyház magyarországi kiépítésének és a keresztény vallás elterjesztésének legfontosabb törvénycikke az, melyben István király a falusi templomok építését rendeli el: „*Tíz falu építsen egy templomot, amelyet két telekkel s ugyanannyi rabszolgával lássanak el, lóval és kancával, hat ökrrel és két tehénnel, 30 aprómarhával. Ruhákról és oltártakaróról a király gondoskodjék, papról és könyvekről a püspök.*” (II. törvénykönyv, 1. törvénycikk. BOLLA – ROTTLER I. 1988 14.)

Dél-Hont környékünkön legősibbnak tartott templomának építéséről Nagyborzsönyben még a 21. század elején is ismerik a legendát:

„*Valamikor ezt a környéket nagy erdő borította. Az Esztergomban élő Szent István királyunk gyakran járt ide vadászni. Egy alkalommal kis vadászcsapatával felkerekedett, és gondúzó vadászatra indult a sűrű rengetegbe.*”

Sok ellensége volt első királyunknak, állandóan résen állt az őrség, bárhova ment. Állandóan figyelték, hol tudnák törbe csalni a pogány várurak, mert nem tetszett nekik a szigorú fegyelem.

A Somogy megyei pogány várnagy, Kupa megtudta, hogy Szent István királyunk a Börzsönybe jött vadászni. Sereget szervezett, és megtámadta a vadászó királyi csapatot. Váratlanul érte a támadás a csapatot, és ebbe az erdőrészebe menekült. A mai templom helyén egy galagonya és bodzabokor sűrűjében menekült meg első királyunk, majd legyőzte Kupát a királyi csapat.

Az életmentő bokrok helyén, ennek emlékére, hálából templomot építtetett Szent István király. A régi templom fából épült, majd tűz áldozata lett. Egy sarokkő kiesett a templomból, ami jelenleg az esztergomi múzeumban van. Rajta az évszám, ami bizonyítja, hogy igaz őseink elmondása.

A templom belsejében egy ismeretlen festő barokk oltárképe látható. Szent István féltérdre ereszkedve ajánlja fel a tenyerében tartott Szent István-templomot a Boldogságos Szűznek.

Az eresz alatt kőből faragott emberfejek találhatók, illetve láthatók. Az egyik helyről hiányzik egy fej. Pontosan nem tudjuk miért. Van aki úgy tudja, hogy Szent István király seregéből való hősi halottak fejei, egy katonát nem találtak se élve, se halva, azért üres a helye. Van aki azt mondja, hogy Kupa embereit ábrázolja, akiket ott lefejeztek, és egyik elszökött. Több mint valószínű, az első az igaz.

Köszönjük a Jóistennek, hogy ilyen gyönyörű templom épült őseink keze nyomán, és hirdeti őseink buzgóságát és hitét

Nagyapámtól, id. Friml Józseftől és édesapámtól, Freml Jánostól hallottam e regét.

Glázer Lászlóné sz. Freml Erzsébet”

(A Szent István-templom alapításáról szóló helyi monda, melyet néhány éve előadásban is hallottam, s 2017-ben leírva kézhez kaptam. Mondák, regék a Börzsönyből I. Szobi Hírnök, XXVII. évf. 7-8. szám /2017. augusztus/ 8.)

Ha a falu népe a templomos helyről elmenekülne, vagy a korabeli talajváltó gazdálkodás miatt áttelepülne, a 11. század végén visszatelepítésüket írja elő a törvény: „*Ha a falusiak egyházukat (templomukat) elhagyva máshova vándorolnak, püspöki joggal és királyi parancssal kényszerítsék őket oda visszatérni, ahonnan elmentek.*” (I. László ún. I. törvénykönyve, 19. törvénycikk. /Az I. László korabeli egyházi zsinat határozatai/ BOLLA–ROTTLER I. 1988 38.)

A falusi templomok, kápolnák, plébániák valójában csak Szent László korában épültek ki – sőt, neki már a Vata fia János által szervezett lázadás következtében elpusztult, felégetett Isten házainak helyreállítását is el kellett rendelnie –, bár ekkor sem volt még túlságosan sűrű a templomos falvak hálózata.

Nem egy esetben még a törvénnyel sem lehetett volna előírni a templomba járást a nagy távolságok miatt. Ilyenkor a távol eső falu híveinek a nevében „*legalább egy menjen el botra támaszkodva az egyházba, és három kenyeret és egy gyertyát vigyen az oltárra.*” (I. László ún. I. törvénykönyve, 11. törvénycikk. BOLLA – ROTTLER I. 1988 37.)

László I. törvénykönyvéből, vagyis az 1092. év május hó 20-án tartott szabolcsi egyházi zsinat határozataiból az is kiderül, hogy a 11. század végén, mintegy száz évvel a kereszténység felvétele után, még akadtak pogány szokásokat követők Magyarországon: „*Akik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhöz, forrásokhoz és kövekhez ajándékot visznek, bűnükért egy ökörral fizessenek.*” (ún. I. törvénykönyv, 22. törvénycikk. BOLLA – ROTTLER I. 1988 38.)

Legkorábbi falusi templomaink – valószínűleg túlnyomó részben – fából épülhettek, hiszen az első falusi kőtemplomok leghamarabb a 11. század második felében tűnnek fel, de csak a 12. században szaporodnak el.

8. A keresztelőegyházról a patronátusig – a magyarországi egyházszerkezet változásai

Egyházi munkatársainak tanácsait követve, a 11. század elején a koronázás nyomán végbement egyházszerkezet kereteit, formáját Szent István állapította meg. Az uralkodó a szerkezetben az itáliai példát követte, amely sok vonást megőrzött az ősi állapotokból, amikor a szentségek kiszolgáltatása a voltaképpen egyházakhoz, közvetlenül a püspöki vezetés alatt álló keresztelő egyházakhoz volt kötve. István lényegében a Magyar Királyságban is a *keresztelőegyházi szerkezetet* honosította meg.

A rendszer anyagi alapja a tized volt, mely általában a püspöknek járt. Ezt akkor mindenki köteles volt fizetni: a szabadok, liberek teljesebben, mint a földjeiken élő servusok (szolgák), s beszolgáltatásától csak a rendi kiváltságok fogják majd a földesurakat mentesíteni. (MÁLYUSZ Elemér: Egyházi társadalom a középkori Magyarországon. Budapest, 2007. 17–18.)

Az egyházszerkezet nem korlátozódott az egyházmegyéik alapítására. A királynak gondja volt az új hit meghonosodásának igazi biztosítékát jelentő plébániahálózat kiépítésére is. Már a koronázást követően kiadott első törvénye utalt a falusi templomok létrejöttére, a második törvény egyik rendelkezése pedig valóságos templomépítési programot hirdetett meg. A keresztelőegyházi szerkezethez illően alakult a kápolnáknak nevezett alsóbb egyházak helyzete. I. István törekvése, hogy *társulási egyházak* épüljenek, s ezek közvetlenül a püspökök hatalma alatt álljanak.

A tized mellett az egyháznak másik jelentős jövedelmi forrása a feudális földtulajdon. Alapja a birtok, amelynek adományozására István király kifejezetten mindenkinek engedélyt adott dekrétumában, maga pedig alattvalóinak jó példával járt elől. A tized és a kialakuló nagybirtok a 11. században a Magyarországon meghonosodott keresztelőegyházi szerkezetnek biztos támaszául szolgált.

A püspök székesegyháza nem csupán az egyedüli keresztelőegyház az egyházmegyében. Hasonló hatáskörrel felruházott szentegyház épült valamennyi megyei központban: az ispáni székhelyek ugyanis nemcsak gazdasági, közigazgatási, katonai központok lettek, hanem egyháziak is. Az ispánnal a megyei központban épített templomnak a papja tekinthető egyenrangúnak: nevük a 11. század végén, a 12. század elején archipresbyter (esperes), archidiaconus (főszerep). Az alsópapság tagjai a püspökök lemondásának eredményeként jutottak jelentős jövedelemhez, a tized negyedéhez (quarta). Nem személy szerinti kedvezményben részesültek a falusi papok a negyed átengedésével, hanem intézményesen kapták meg részüket, mivel a püspök szedette össze saját apparátusával a tizedet, és abból adatta át a quartát. Emiatt állandóan érezniük kellett anyagi függőségüket.

Magyarországon a késő középkorban is csak a föld terményei és az állatállomány, azaz egyedül a mezőgazdaságból származó jövedelem volt tizedköteles. (MÁLYUSZ 2007 19 – 22.)

Más intézmények létrehozásával István tovább gazdagította országa egyházát. A székesfehérvári prépostság első volt a királyi alapítású társaskáptalanok, vagyis nem püspöki székhelyen működő káptalanok sorában. A korai alapítású monostorokon kívül – a már említett zóborhegyi és pécsváradi apátságon túl – bizonyosan Szent Istvánt tisztelhetette alapítójaként a zalavári és bakonybéli bencés apátság.

István bőkezűen gondoskodott az új egyházak ellátásáról. Birtokokat és népeket adományozott fenntartásukra, s a tizedszedés elrendelésével további rendszeres jövedelmet biztosított számukra.

A Szent István által megszervezett egyházat tehát – Mályusz Elemér nyomán – keresztelő vagy püspöki egyháznak tekinthetjük: a szentségek kiszolgáltatása a közvetlenül püspöki vezetés alatt álló keresztelő egyházhoz volt kötve.

Amikor a király úgy rendelkezett, hogy tíz falu építsen egy templomot, lényegében a társulási egyházi szerkezet kialakítására törekedett. A templomok építése során a terhek megosztása ugyanis maga után vonta, hogy egyesek nem tarthattak igényt a felépült egyházra.

István halála után a világi társadalom megváltozása – az előkelők gazdagodása, a közrendűek elszegényedése – az egyház jellegében is változásokat gerjesztett. A jómódúak egyházi területen is magukhoz ragadták a faluközösségek által gyakorolt jogokat.

Ezt a 11. században még püspököknek nevezhető egyházaknak magánegyházakká tételével érték el. Törekvésüket főleg a 13. században valósították meg, amikor a *magánegyház* az egyházjog palástja alatt *patrónusi egyházzá* alakult.

A legelőkelőbbek gazdagságuk következtében nem alsóbb egyházak szervezésére törekedtek, hanem nagyobb méretű, több szerzetesnek megélhetést és munkakört biztosító díszes monastorokat építettek, amelyek alkalmasak voltak gazdagságuk és hatalmuk fitogtatására. Ilyen volt az 1061-ben a zselicszentjakabi bencés monostor, Ottó somogyi ispán és az 1067 körül a százdi bencés monostor – a Tisza mellett –, Aba Péter comes által tett alapítása.

A monastorok – noha nem tekintették vagyontárgyaknak – az alapítók hatalma alatt álltak: saját vagyonukból bőségesen dotálták azokat, mely tekintélyt és jómódot biztosított a monastorok számára, másrészt gondoskodásuk fejében fenntartották maguknak a monastor feletti közvetlen ellenőrzést. A két magánmonastor rendelkezett saját egyházakkal is, mindkettő megkapta ugyanis az alapítóktól a birtokkal együtt a rajtuk található egyházakat is. Az érsek, illetve a püspök hozzájárulása az alapításhoz az addig hatalmuk alatt álló egyházakról való lemondást, és az adományozásukhoz, monastori magánegyházakká válásukhoz való beleegyezést jelenthette. A király maga nem hangsúlyozta, hogy saját monastort alapított, ez azonban helyzetének kettősségével magyarázható: mint a felségjogok birtokosa megkoronáztatása folyományaként úgysis ura volt az egész egyházi szervezetnek.

Valamennyi alapító sajátjának tekintette és mondotta az általa alapított monastort. Rendeltetésük: egy-egy gazdag, előkelő úr azért építtette fel őket, hogy maga, hozzátartozói és utódai számára temetkezési helyül szolgáljanak, szerzeteseik pedig naponként miséikkel, imáikkal és szertartásaikkal megszerezzék hitük szerint a számukra annyira óhajtott örök békét és nyugalmat.

A közös őstől, a vagyon és hatalom megszerzőjétől leszármazottak számára monastoruk kultikus hely volt s egyszersmind a szétágazó, messze szétszóródó családi ágak összekötő kapcsa. Ezért nem is kerültek felosztásra, amikor a nemzetségi vagyonon a rokonok megosztottak. Amikor a magánegyházi hatalom patronátusi jogkörre alakult át, még akkor is az volt a szokás, hogy az ellenőrzést a monastor felett, a kegyúri jogokat közösen gyakorolták. (MÁLYUSZ 2007 22–26.)

Szent Benedek és Szent Bernát monastorai Hontban

Magánmonastorok létesültek Hontban is, mégpedig a lelkipásztorkodást, a néppel való foglalkozást tagjai kötelességévé tévő premontrei rend számára. (MÁLYUSZ 2007 197.)

A bencések nevüket alapítójukról, Szent Benedekről kapták, aki a 6. század elején, Itáliában kezdett szigorúbb szerzetesi életet élni, és írta meg szerzetesi szabályzatát, azaz reguláját. Az első bencések hazánkban 996-ban telepedtek le Szent Márton hegyén, s Géza fejedelem uralkodása alatt el is kezdődött a Szent Mártonról nevezett bencés monastor építése Pannonhalmán. Az 1001-es királyi alapítólevél Monte Cassino jogait adta meg a pannonthalmi apátságnak is. Az Árpád-ház idején a bencések virágzásnak indultak, a 13. században már 90 kolostoruk állt Magyarországon.

A premontrei rend, a bencés regulától eltérően, a Szent Ágostonnak tulajdonított szabályokat követte. Tagjai ennek megfelelően kanonokok voltak, akik szerzetesi életet éltek. Elsődleges feladatuknak a világi papok munkájának segítségét, a lelkipásztorkodást tartották. Magyarországon ezért idővel apát helyett prépostnak nevezték az egyes monastorok előljáróit. A rend magyarországi, 1120–1131 közötti

megtelepedését követő évszázad alatt gyorsan gyarapodott a premontrei prépostságok száma. (GLATZ Ferenc /szerk./: A magyarok krónikája. Officina Nova /1996/. 74.)

Bozók – Szent Istvánról nevezett premontrei prépostság

A Hunt–Pázmány nemzetségbeli Lambert comes (ispán) és neje, Zsófia – Szent László király húga – valamint fiuk, Miklós, a felsőbb jutalom reményében és lelkük üdvéért, Szent István király tiszteletére Bozókban II. István uralkodása (1116–1131) alatt zárdát alapított. A Benedek-rendi monostort 1124 és 1231 között építették, de csak 1135-ben készült el teljesen. Arendház rövidesen a premontreiek birtokába jutott. (MÁLYUSZ 2007 198.)

II. Béla király 1135-ben összeíratta a monostor javait: 10 egész birtok Hont vármegyében, 2 Esztergom vármegyében (az egyik Bény), egy Nógrádban, szőlők 3 faluban, földek és népek további 12 faluban. 1139-ben előfordul 2 apát neve, ekkor még bencés apátság lehetett. A premontreiek 1151–81 között vehették át. 1181-ben a pápa már mint a riévali premontrei apátság tartozékát erősítette meg. 1235-ben a premontrei kolostorok ninvei jegyzékében mint az Alamóc melletti Hradisko premontrei apátság filiája tűnt fel. Hradisko 1151-ig a bencéseké volt. 1238-ban Bozók előjárója apát, 1262-től prépost. 1262-ben további falvakat kapott a Hontpázmány családtól és IV. Bélától, aki a monostor népei feletti bíraskodást kivette az országbíró joghatósága alól, és egyedül ezen egyház főpapjának bírói hatósága alá helyezte.

A 15. században sokat szenvedett a huszitáktól, és gyakoriakká váltak a határvillongások a korponaiak és a prépostság között. A viszálykodások mindegyre nagyobb méretet öltöttek, sőt 1471 táján a korponaiak a prépostságnak velük határos majorjait is felgyújtották. Csak Hunyadi Mátyás 1471-ben kiadott rendelete, mellyel a prépostsági birtokok határainak helyreállítását hagyta meg, vetett véget az ellenségeskedésnek. A kolostor a templom északi oldalán a 15. században épült újra.

II. Lajos király a prépostság iránti jóakarátának jeleként, 1519-ben évenként kétszer – Szent István király napján és a húsvét után való első vasárnapon – országos, azonfelül pedig minden szombaton hetivásár tartására adott engedélyt.

1505-ben Bakócz Tamás esztergomi érsek (1497–1521) a bozói prépostot megfosztotta méltóságától, majd kinevezéssel – a királyi kegyúri jog alapján eljárva – saját emberét, Dévai Andrászt ültette helyébe. Dévai nem volt szerzetes, csak klerikus, a rend ruháját azonban mindjárt felvette. 1519-ben, amikor a préposti méltóság megüresedett, nem választással töltötték be. Bakócz királyi kinevezéssel egy budai kanonoknak adatta, így a választást megakadályozva világi pap birtokába juttatta.

A Huntok kihalása után a Balassák Bozókot véduraságuk alá vonták, majd 1530-ban Balassa Zsigmond elfoglalta a rendházat. Emberei a szerzeteseket legyilkolták vagy megsebesítették, maradékukat elűzték. A főúr a prépostságot gótikus-reneszánsz erőddé alakította át. A román stílusú déli öregtoronyból őrtorony lett, s az egész kolostort négy saroktoronnyal erősített kőfallal és vizesárokkal vette körül.

Bozók prépostjai Mohács előtt:

Sándor Krispinus 1139; Sándor 1235–1239; István 1262–1265, Lőrinc 1295; Péter 1316; Mihály 1338–1342; Egyed 1354; Jakab 1369–1370; Tamás 1382–1395; László 1405; Pál 1416; Szaniszló 1428–1430; Pál 1440; Mihály 1471; Adalbert 1478; Gadóczy Benedek 1507; Dévai András 1508–1517; Szathmár-Némethi Pál 1519–1524. (Bozók, Szent Istvánról nevezett premontrei prépostság – MKL; MÁLYUSZ 2007 214–217.; BOROVSZKY /1906/ 300–301. és CSÁKY Károly: Isten házai és szolgálói. Dunaszerdahely, 1993. 20–22.)

Az Ipoly menti **Pásztó** monostoráról – melynek fennállása is vitatott – jóval gyérebbek az említések.

A királyi udvarhelyet I. László király (1077–1095) nővére hozományaként fent említett Lambert ispánnak adta 10 ekényi földdel és tartozékaival, továbbá 6 emberrel; a monostort Donk poroszló vezette birtokba. (GYÖRFFY György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. III. Budapest, 1987. 232.)

Hőke Lajos úgy tudja, hogy az Ipoly közelében lévő szelíd dombon, ahol a mostani 15. századi építésű református templom látható, állhatott egykor az apátság (abbatia), melyben a premontrei szerzetesek laktak. *Bernardus valles, montes Benedictus amabat* – Bernát a völgyekben, Benedek a hegyeken imádkozott. Mint szerzőnk írja, a vidékünkön birtokos Hunt nemzetségbeli urak Szent Norbert fiait különösen kegyelték. Bozókön, Ságön, Bényben, itt Pásztón, és szintén a helységből következő a közeli Százdon premontrei zárdákat emeltek lelkük nemcsak jövő, de jelenlegi üdvére is, amennyiben a betűismerő férfiak társasága a lovagiasság zajos mulatságai után jól esett nekik. Lehet, hogy a szilaj életű II. István király példáját közülük többen követték, ki bűneinek kiengesztelésére halálos ágyán az általa országába újonnan behozott premontrei szerzet fehér ruhájába öltözött. (HŐKE Lajos: Adatok Hontvármegye egyházi archeológiájához. Magyar Sion, 1866. 829–830.)

A királyi udvarházról, Lambert gróf és Zsófia hercegnő tulajdonlásáról, majd a bozói apátság birtokába kerülésről a község nagy szülötte, Zalabai Zsigmond (1948–2003) is megemlékezik. Helytörténeti munkájában – helyi 20. századbeli református lelkészre való hivatkozással – egy vámosmikolai egyházi irattárban őrzött feljegyzést említ, mely szerint Kálmán király (1095–1116) húga, Gizella hercegnő Pásztón van eltemetve. A templom régészeti kutatása annyit mindenképpen igazol, hogy torony alatti részei 12. századi építésről vallanak. (ZALABAI Zsigmond: Mindenekről számot adok. Bratislava, 1984. 39. és 41–42.)

A hely azonosítását különösen nehezíti az a körülmény, hogy Pásztóból a Palócföldön akad még egy. Sőt, a korábban Heves vármegyéhez, most Nógrádhoz tartozó településen III. Béla 1190-ben a ciszterciek részére alapított apátságot. Erről természetesen tudott Hőke is, aki az Ipoly menti monostor első említését a dömösi adománylevélből 1138-ra datálja: *Abbatii Pastuhiensi* – pásztói apát. (II. Béla király összeírja a dömösi prépostság birtokait és szolganépeit. (BOLLA – ROTTLER I. 1988 71.) Véleménye szerint ezen csak az Ipoly menti Pásztó érthető, mivel a zagyva-pásztói zárdát csak 1190-ben alapították! (HŐKE 1866 829.)

Sági Boldogságos Szűz Mária prépostság

A premontrei prépostságot a kökényesi monostor filiájaként 1235-ben alapította a Hont-Pázmány nemzetséghez tartozó Márton bán, s birtokaiból gazdagon javadalmazta. Gyermektelen lévén, a fölszentelés alkalmával IV. Bélának (1235–1270) ajánlotta föl. A király elfogadta, s kegyurává a mindenkori királynét tette meg. Oklevelei 1255-től maradtak fenn. Hiteleshelyi működése valószínű 1245-től, a tatárdúlást követő birtokösszeírás után indulhatott. Kör alakú (40 mm átmérőjű) pecsétjén 1262-ben az angyali üdvözlés. A tatárdúlás megsemmisítette ugyan Márton alapítványát, de utána csakhamar felépült romjaiból. A prépostságot ért veszteségek kárpótlásául Pósa fiai Tardos és Sándor 1244-ben nyertek birtokot a bántól, aki 1245-ig a monostor védura volt. A tatárjárás alatt a monostor alapítólevele megsemmisült, ezért IV. Béla 1245. szeptember 9-én Márton özvegye kérésére Görgön kiadott új alapítólevelében összeíratta a monostor népeit és birtokait, s leírta Ság határát. 1266-ban a király a monostornak adta az ipolyi hídvámot. Az uralkodó 1268-ban írásba foglalta, hogy az örökös nélkül elhalt Márton bán a monostor kegyuraságát, Ságot és minden birtokát a királyra hagyta; másrészt a király a prépostságnak azt a kiváltságot adta, hogy jobbágyai csak a királyné bírósága alá tartozzanak. 1270-ben V. István megerősítette atyja rendelkezését, hogy a monostor kegyurasága a királynét illeti.

A 13. század második felében a prépostság számos új birtokot nyert adományul. Tesmag falut, az egykori királyi erdőcsőszök területét, valamint Pecsenic, Alsó-Almás, Alsó-Palojta helységeket, Lipóc és Olvár pusztákat 1272-ben; utóbb a sági és a palojtai vámot. A Hunt-Pázmán nembeli Mohud fia, István 1288-ban két eke földet adományozott Parassa helységben a monostornak.

Both fia, Benedek, 1291-ben az esztergomi Szent Lőrinc-templom temetője előtt fekvő palotáját és az ahhoz tartozó földeket adta a monostornak temetkezési helyért. 1292-ben Herencsei István fiai, Olivér és Loránt, továbbá Ochusz fia, Tamás, a Tesmag nevű birtokot adományozták a prépostságnak, melynek templomába temetkezni óhajtottak.

1294-ben a premontrei rend amiatt, hogy az apátok nem vizitálták filiáikat, más magyarországi monostorokkal együtt a sági prépostságot a Strahov-i (Csehország) monostor filiájává tették. Az 1320-as kolostorjegyzékben Ság Kökényes filiájaként szerepel.

1298 előtt a Hont-Pázmán nembeli Kázmér fia, Lambert lerombolta Ságot, gyújtogatott és pusztított. A 30 márkát kitevő kár térítéséül 1298-ban végleg átadta Olvár pusztát a monostornak.

A sági konvent hiteles helyi működéséről első ízben 1295-ből vannak adataink. 1299-ben a római egyházfők a monostorhoz csatolt Szent Péter- és Szent Margit-kápolna látogatóinak 40 napos búcsút engedélyeztek. A monostor tekintélye a következő évtizedek során is állandóan emelkedett, s ezért a királyok bőkezűsége is elárasztotta a prépostságot. Az Anjouk és a Hunyadiak korában is számos újabb kiváltságot nyert a monostor. I. Lajos 1357-ben kelt kiváltságlevelével a prépostság népeit és jobbágyait a prépost kizárólagos hatálya alá rendelte. Zsigmond király pedig 1405-ben vásárszabadalmakat és 1407-ben pallosjogot adományozott. Hunyadi János kormányzó 1446-ban vámszedési engedélyt adott a prépostságnak Ságban, s a kiváltságot 1473-ban Mátyás király is megerősítette. A veszni indult prépostságokat Ság oltalmába vette: 1436-ban megszerezte Garáb birtokait, 1445-ben Bény atyaapátsága lett Váradhegyfők (Nagyvárad) helyett.

A 14. és 15. században azonban a prépostság sorozatos támadásoktól is szenvedett. Gentilis pápai követ a Felvidék kényurát, Csák Mátét 1311-ben egyházi átok alá vetette. Erre hívei bosszújukat az esztergomi érseki és más egyházi birtokokon töltötték ki. Vörös Bede felgyújtotta Ságot, melynek lakosai a réműlettől szétfutottak. Közel másfél századdal utóbb ismét súlyos megpróbáltatások érték a kolostort. 1444-ben Gyarmati Balassa Balázs fiai, István, György és Zsigmond, felhasználva a várnai csatavesztést követő általános fejtelenséget, megrohanták a monostort, bevették, a helységet kirabolták, Bálint prépostot elűzték, és a kolostort erődde alakították. Alig szerezték vissza a szerzetesek Ságot 1446-ban, Pál prépost alatt újabb támadásban volt részük. Lévai Cseh László és Füssi László magyar és cseh katonákkal megtámadták a monostort, kirabolták, s a miseruhákat, valamint a templomi edényeket is magukkal vitték. Csak Hunyadi Mátyás király uralkodása alatt állították helyre a rendet.

A 15. század második felében 5 évig a sági konvent jegyzője Thuróczy János történetíró, korának híres jogtudósa, királyi ítélőmester. A prépostok közül Fegyverneki Ferenc személyét kell kiemelnünk, aki a 16. század elején állt a monostor élén. 1506-ban történt préposttá választása a premontrei rend újjászervezésének, megújításának magyarországi kezdetét jelentette. Elődje, Kalondai Imre környékbeli nemes – akinek családja a sági templomban temetkezett –, s mint világi pap 1504-ben commendába (haszonélvezetbe) kapta a királytól a prépostságot. 1506-ban méltóságáról való lemondásával szabaddá tette az utat a reformok előtt: a konvent gyakorolhatta a kánoni választás jogát.

Az új prépost, Fegyverneki Ferenc, félre nem érthetően bizonyosságot tett, hogy a reformok megvalósítását tekinti hivatásának: nemcsak arra esküdött meg ugyanis, hogy a visszaéléseket megszünteti, a monostor javait megőrzi, hanem azt is megfogadta, hogy engedelmeskedni fog a premontrei egyház főapátjának, az egyetemes káptalannak és határozatainak. Bakócz Tamás esztergomi érsek pártfogoltjaiként 1510-ben

Fegyverneki Majthényi Uriel turóci premontrei préposttal, királyi engedéllyel Franciaországba ment, hogy a főapáttól és az egyetemes káptalantól néhány határozatot és cikkelyt eszközöljenek ki a rend megreformálása céljából. Az onnan hozott megvalósítandó utasítások:

A magyarországi prépostok jöjjenek össze, és válasszanak egy vizitátort (vizsgálatot, ellenőrzést végző személy), aki vizsgálja meg az összes kolostort, és reformálja meg őket az új rendi statútumok (szabályrendeletek) értelmében. A préposti méltóságot választással kell betölteni, az alkalmatlanok elmozdíthatók. A vizitátor a prépostokat bármikor káptalanba hívhatja össze, hogy közös ügyeiről tanácskozzanak. Joga van az elidegenített monostorokat visszaszerezni, és rendi apácákat újakba telepíteni. Nem szabad azonban önkényesen eljárnia: válasszon maga mellé két rendi tanácsadót, és azokkal együttesen döntsön. A magyar prépostok a nagykáptalanon nem kötelesek személyesen megjelenni; elég, ha hatévenként képviseltetik magukat kiküldöttjükkel, aki beszámol a helyzetről, és az adót is beszolgáltatja.

Az 1516-ban a nagykáptalan magyar ügyeket tárgyalt, s a rendi határozatokat II. Ulászló (1490–1516) is megerősítette. Sikerült a kegyúri jog körül támadt nehézséget is megoldani: a prépostot a rend választja ugyan, azonban a király kegyúri joga és auctoritása (tekintélye, befolyása) épségben marad, vagyis ki kell kérni hozzájárulását. Viszont a király és a magánkegyurak egyaránt csak annak adhatják a prépostságot, akit szabályszerűen megválasztottak.

Vizitátornak Fegyvernekét választották meg, tanácsadóiul pedig Majthényit és Dévai András bozóki prépostot. A premontrei rend magyarországi meghatározó vezetői Bakócz emberei lettek, s közülük ketten Hont vármegyéből kerültek ki. Munkájuk, reformátori törekvésük eredménnyel járt, még ha nem is sikerült minden tervüket megvalósítani.

Amíg az Árpád-korban a monostorok maguk és egyedül választották prépostjaikat, most új szokás érvényesült: a rendi kormány és a konvent együttesen vagy csak a rend vezetői jelölték ki a prépostot a konvent tagjai közül.

Ha látszatra sikeresen fejlődtek a dolgok, az egész reformmunkában Bakócz támogatása biztosította az eredményt. Ez a megértés azonban csak addig tartott, amíg a bíboros érdekei nem csorbultak (lásd: 1519, bozóki üresedés). Amikor Bakócz meghalt, megtorpant az egész reform, s Fegyverneki legfeljebb már csak az elért eredményeket képes biztosítani. 1526-ban még káptalanra hívta a prépostokat, Mohács után azonban megindult a monostori javak lefoglalása. A sági prépost az igazi szerzetes mintaképe, mély vallásosságát végrendelete is tükrözi, mellyel egész családi vagyonát monostorára hagyta alamizsnaosztó hajlamáról tanúskodó feltételek mellett. (MÁLYUSZ 2007 213–218.)

A premontrei rend Boldogságos Szűzről elnevezett bényi prépostságának alapítási éve ismeretlen, de a 13. század elején már fennállott. A monostor eleinte az esztergomi Szent István prépostság alá tartozott, majd attól 1294-ben elszakadva, előbb a Sion-hegyi apátság, utóbb 1516-tól a sági prépostság felügyelete alá került, és annak fiókja maradt mindaddig, amíg Esztergomot a törökök 1543-ban elfoglalták. (BOROVSKY /1906/ 301.)

Sági prépostok Mohács előtt: Roland 1244; Albert 1258; Joakim 1262; Lukács 1263; Roland 1264; Lőrinc 1270–1277; László 1279–1300; Egyed 1308; Bálint 1308; Lőrinc 1311–1313; Ivánka 1323; István 1332–1359; János 1360–1367; Gergely 1367–1370; Jakab 1370–1381; János 1384–1400; Tamás 1402–1414; László (1413); Gergely 1414; Bálint 1415–1440; Pál 1440–1472; György 1473–1484; János 1486–1500; Kalondai Imre 1500–1505; Fegyverneki Ferenc 1506–1534. (Sági Boldogságos Szűz Mária prépostság – MKL; HÖKE 1866 832–833.; BOROVSKY /1906/ 299–300. és CSÁKY 1993 23–26.)

Amíg a 11–12. században a kialakuló nagybirtokos családok egy-egy magánmonostort tettek hatalmuk és tekintélyük szimbólumává, a köznemességge felemelkedő középirtokosok – eredetileg a társulási

templomok részbirtokosai – szerényebb magánegyházakat alapítottak. Az alapítók a királyra és a püspökre korábban háruló terheket vették át, mint például Baratka (Bars vármegye, 1156) plébániája Léva és Viték településekkel.

A végrendeletekből kitűnik, hogy lassan-lassan az egyházat, a templomot a birtok tartozékaként kezelték, s a tulajdonos rendelkezett felette. A 11. századi társulási egyházakból a plébániák, plébániatemplomok oly módon alakulhattak ki, hogy a falu birtokosává lett család sajátjává tette a templomot, s annak hatáskörét kiterjesztette szélesebb területre, más birtokosok szolgáló népei fölé. A 13. századra a plébániák már pontos határokkal tűnnek elénk.

Az egyházi vagyonnal kapcsolatosan a magánegyházak urainak önkényes rendelkezését mutatja az az eljárás, hogy az ingóságokat és birtokokat egyszerűen visszavették. Más esetekben papjukkal egyezséget kötöttek, hogy a misemondásért érje be a hívek felajánlásaival, az úgynevezett oblációkkal. A magánegyházak tulajdonosai rá voltak kényszerítve, hogy papokról gondoskodjanak. Ugyanakkor a magánegyházak papjai a 11. és 12. század fordulóján ki voltak szolgáltatva az egyházak tulajdonosainak; képzettségük vélhetően alacsony volt. Magyarországon a papi nőtlenség a pápaság minden törekvése ellenére, csak a 13. század első felében valósult meg. Addig nemcsak a klerikusok és a falusi papok közt találkozunk házasságokkal, hanem a főesperesek közt is. (MÁLYUSZ 2007 26–31.)

Ipolság Nagyboldogasszony templomának román kori kapuzata (BOROVSKY /1906/ 73. o.)

EGRY ARTÚR

MA ÉJJEL A KERTBEN

(Húsvét után)

a kutyák is sírnak
ma éjjel a kertben,
nem látni csak a semmit,

pusztán a Holdat,
ahogy a bakacsin estben,
a csillagok az égre simulnak,

nem hallani csak a semmit,
ahogyan az idő korhad,
szöszös neszei közé porlad,

ahogy szétpereg az álom,
fekete fűszálak árnyai borulnak,
vállaim felett végig az ágyon,

rothad a gyümölcs
a kertben az ágon

(Budapest 2005)

KISS-SIMON MIKLÓS

CSICSÓFALVI FESZTIVÁL

Úgyis kezdődhetne az egész ügy, hogy „hol vót, hol nem vót, vót eccer egy Csicsófalva, meg miegymás, de haggyuk má' esztet a mese mese mátká szöveget kérem. Komolyoggyóink má' végre meg egy cseppet. Állandóan ez a vitatkozás, hogy mi vót előbb? A tojás, vagy a tyúk? Tyúk vagy a tojás? A kézenfekvő választ persze senki se teszi fel. Pedig ott áll a maga büszke valójában, a maga büszke dombján, a maga büszke tarajával, a maga büszke háremével. Hát a kakas. A kakas, kérem szépen. De az eszibe se jut egyiknek se. Kakas nélkül se tojás, tyúk meg pláne. A boldogságró' ne is beszéljünk.

Még jó, hogy mingyá a Jóistenre nem kenőgyik az egész szomorúság. Kezdetben vala ez meg az, mígnem a nagyszakállú vén Atyaisten unalmában neki fogott, oszt megteremtette a világot, Fődestől, Csicsófalvástól, mindenestől. Meg miegymás. Hat nap, oszt kész. Haggyuk má' esztet a marhaságot kérem szépen! Ekkora káoszhoz minek kellett hat nap? Tanácselnökeltárs és Kágé Béla plébános atya (a helyi pap – a szerk.), meg a sok világhíres tudományos faszi persze még ma is állandóan vitatkoznak: mikor? merre? kitől? hogyan? hányszor? miért? Oszt csak mongyák a süketelést, meg osszák a tök alsót, filkót lefelé. Még ötletnyi is tudnának az igazukért! Annyira kifinomultak ideológiailag. Halnyi azt éppen nem, meghalnyi csak haljon más az ügy érdekében.

Itt van mingyá Tanácselnökeltárs. Ő má' az első percbe megmondta és azóta is kiáll az álláspont mellett, mégha cseppet sem veszélyes, Falazhattyuk köntörbe elvtársak, de minek. Az ügy semmit nem hagy kétséget kizárólag. Permanens vonatkozású párthűség, emberi nagyság, miegymás. Hogy úgy mondjam dialektikus materialista, markszista leninista szabású. Méghogy Teremtés? Az első öt éves tervbe vett felépítés, teljesítés, városrendezés, miegymás. Pártszenvedély, anyag anyaggá fizikailag, meg a szittyá ősök. Méghogy a Jézuska, meg szeplőtelen fogantatás, meg asszony nélkül. Haggyuk má' esztet elvtársak... „Később részletesebben is kitért a tudományos álláspontra, de micsoda autentikus modorban, hozzáértéssel, szakavatottan: „Hemingvél elvtárs első perctől azonnal humán vonatkozásban idézve: „EMBER EMBERNEK EMBERI „ Ne bántsuk má' szegény Farkas elvtársat, kérem szépen. Van annak elég baja, ha nem is mingyá. Na, wasziszdasz elvtársak, wasziszdasz... „

Kágé Béla plébános atya természetesen másképp láttya az ügyet. Hitbuzgásra, szentéletre, templomjárásra és bűnbocsánatra buzdító áldott békét helyez kilátásba, cserébe némi támogatásért: „Drága híveim! A Jóisten kegyelme, szeretete és Jézusurunk. Hitünk egyik nagy titka, ugyi nagyon nagy titok. Hogy mi vót előtte? Mi lessz utána? Ki tuggya ezt má' megmondani? A titok azért titok, mert senki sem tuggya. Imádkozzatok Drágáim, meg időben fizessétek be a párbért, meg a párbért is, oszt elnyeritek a boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa... „

A teljes igassághoz, csakis az igassághoz hozzátartozik a hiteles, analizált természettudományos álláspont megismertetése is. Jenki, bajor, frank, stájer, muszka, polyák és bocskoros román tudós körökben elismerik a fosszilis maradványokat, a kőkorszaki vonatkozású leleteket és a szeletebarlangi származást. Utóbbi mi sem bizonyítja jobban, mint a Szeszkazán Szeletebarlangi Postás Pityu, akin mind a tizenhárom azonosító stigma fellelhető, ami még persze semmit sem jelent.

Végül nem mehetünk el szó nélkül az ökröstótfalusi Bakter önéletrajzi kisregényi mellett, ami egyértelműen alátámasztja a történelmi adatokat. Bizonyító erejű olvasmány, kiváltképp apraja cseppecske kori emlékeinek a felidézési, ahol ezt írja egy helyütt: „Még süldő gyermekecske éves se lehettem, mikor édesanyám teji elapadt. Cumi sehoh, tápszer sehoh. Csak egy üres cuclis üveg. „Most mi leszel? „, visított Édesanyám. Szívom, csócsálom az anyai csöcsbimbót a bölcsességfogammal. Semmi. Tej egy csöpp se. No, Bakter, ez osztán a szopás, mondok magamban. A helyzet kezdett kritikus lenni. Én ordítottam, anyám visított, nagyanyó öklendezett, mer' macskajaj, miegymás. No, ekkor kiált fel a Nagyfater „hejuréka „. Ekkor jutott eszibe, hogy má' neki is a csicsófalvi sertés telepről hordták a cocatejet csecsemő korában. Úgyhogy ki merem jelenteni, hogy amióta az eszemet tudom Csicsófalva ott van ahol, sőt má' a Nagyfater idejibe is ott vót', ahol máma is van. Sőt a Kukoricacsutka - fesztivál, már akkor is nemzetközileg ismert vót' errefelé.

*****

Igazi vidéki idill. Reggel van, vagy dél környéki. Lehet akármelyik, de még nem alkonyodik, az is biztos. Kinn a határba' verebek csivitelnek, tücskök ciripelnek, pillangók repkednek lepkeszárnyakon, szitakötők párzanak röptiben, fecskék szálldosnak, ökörszem danolász, (nincs valami jó hangja, az is biztos – a szerk.) légy falatozik zümmögve egy jókora tehénlepényen, dongó dong, miegymás. Egyszóval marha jó a hangulat. A távolba szól a harang – giling, galang, giling, galang. Most má' biztos, hogy dél van, vagy a Harangozó (a Szeletebarlangi Szeszkazán Postás Pityu apja, a Szeletebarlangi Szeszkazán Harangozó Pista bá') berúgott megint, de rendesen, oszt' összevisza rángattya a köteleet.

Egy turista képű, hátizsákos faszi kullog errefelé, bele a vidéki milijóbe, kinn a határban. Ellehet fáradva rendesen, mer' csurog róla a víz, mint kutyából a szalonnaszír. Városi lehet a fickó, mer' azok ijjen gyámoltalan anyámasszony katonái, meg izzadásak, ha munkáról van szó. Ez is e, mingyá a hetedik napon gyött, amikor egyből fesztivál, mulatság, eszemiszom, miegymás. Nem, ám munka. „Dógozzon, akinek hat anyja van „, – gondolta magában, ha má' így felmerült a kérdés. Veszi is elő a kulacsot a hátizsákbó', oszt' iszik, lefetyel, mint a kefekötő. Semmi méltóság, önmegettartóztatás, önfegyelem, – most má' biztos, hogy csak fővárosi lehet. Egyszer csak felderül a képi, de még nem akar hinnyi a szeminek, mer', ha a déli báb üz vele tréfát, azt nagyon nem szereti. Mindenesetre sietősebbre veszi a poroszkálást az új célirányba. Nem déli báb, kiderül gyorsan, ahogy szaporázza a lépteit. Nem messze, sőt egyre közelebb, ahogy halad feléje, egy természetes fehérnépá áll, afféle falusi nőszemély az elburnyásodott mezőgazdasági monokultúrába'. „– Hát ez mit csinál, mivel foglalatokodik itt a gáztenger közepibe? „, – teszi fel a firtatást csak úgy magába a turistaképű, hátizsákos ürge. Az asszonyság egy kapanyélvel rajzolgat a homokba, bólogat, ingattya a fejit, majd összetúrja a meztelen lábával, amit rajzolt és újra elsimítja az írótaóblát, hogy újabb kapanyél vonásokat húzhasson. Furcsa jelenet, furcsa nőszemély, ojjan tudós, vagy művész féle parasztasszony. Alig ér hallótávolságba, már kiabál is a turista képű, hátizsákos faszi:

„– Aggyonisten Ángyámnénnye! Mőre van az a Csicsófalva, ha meg nem sértem kegyedet a nagy gondolkodásba? „, – kezgyi egybó' az udvariaskodást. Vár, várakozik, de hiába, még csak egy pislantás, fülcimpa mozdulat sincs, mint reakció. Válasz meg még annyi se. Továbbra is csak elmélyülten a földet figyeli, fejét ingatja, majd újra rajzolgat, seperget, megint rajzolgat a kapanyélvel a helybélinek gondolt nőszemély. Akárki lyánya és akármit is csinál, tecceni sehogy sem teccik neki az eredmény, mert feszt csak ingattya, tekergeti a fejit („, sehogy se jó, sehogy se gyön ki, de nem hagyom Albert, nem én „) morgolódik magában, bólogat a fehérpettyes keszkenő, vagy baboskendő alatt, míg eccercsak fél nem kiált, hogy: „Hejuréka! Hejuréka! „. De nem ám ennyivel végi a

dolognak , meg a nagy boldogságnak , hanem azonmód előkap a rakott szoknyaalj meg a réklyi alól egy ojjan kurbli telefonozót , oszt má ’ tekeri is , hú de nagyon tekeri körbe körbe , mint a Zinger gyerek a varrógépit , hogy füstölög az a szegény veres bakelit . Mer ’ veres színű az a telefónika , az is biztos . Oszt ’ má ’ bömböli is a kagylóba :

...” – Halló , halló ! Albert ! Hallasz e má ’ ? Aáá ! Te vagy az Albert ? No , hallolok én is Aranyom . ,,

„ – Hogy vagy Édes ? . . . . Eszel rendesen ? „ Recseg ez a sz . . . .

„ – Egyél rendesen Aranyom ! Inni meg ne igyál sokat ! Sört se . Nem , a sör se jó a prosztatádra , a Doktor megmondta múltkor . A snapsz se jó . . . „

„ - Kimostad a kapcádot Szívecském ? Bűdös lessz nagyon , ha nem mosod . Dörzsöld össze őket kéz között . Azt is tegyél rá . Ügyes vagy . A gatyádot is kimostad vele . Nagyon ügyes vagy Aranyom . ,,

„ – Figyejé Albert ! Nagyon fontos , amit mondok . Írjad felfelé , bele a tenyerecskédbe ! Egyébként bébikönnyű , de azé ’ ird csak fel , bele ne süjjé a konferenciáján . Várom huncutka a golyóbisos toll . . . . hihih . . . golyóbisos írószerszámodra . . . . hihih . . . ne bolondozzá Te ! „

„ – No ! Kész vagy ? Figyejé ! Nagy E betű . E , mint Elemér , Édesem . Eggyellő kis mö . . . mö , mint mucika . . . . Mu – ci – ka . De csak a mö kell . Mucika szor !!! Szor , nem szar ! Kismöszor kis cé ! Cé , mint cica , Cirmoskám , Kandúrom , Kosom , Bikám , Kanom , Bakom . . . . Nem , még nincs végi , ne , ne , nehogy letedd ! Ez lessz a lényeg , ezt felejtettük el mindég rábiggyesztenyi a fülecskéjire , emiatt nem gyött ki sehogy se . A kis cöre , a cicusra kell egy kis kettes . Képzeld . Neeeeem !!! Nem kell hármas , elég a kettes rá , ne tegyé ’ hármasat ! A möre se tegyé ’ ! Arra nem kell semmi .

„ – Má ’ megint- huncutkods , Te , Te Vadkan ! . . . Jó , jó . De el ne felejcsed eztet a képletet Drágám ! Én is Téged Mucika , nagyon ! „

„ – Te is nekem , Aranyom . Nagyon – nagyon . Halló . . . Má ’ nem hallok semmit ! Halló . . . halló . . . halló ! „ Így szakadt vége a beszélgetésnek . Elment a vonal . Eu Atanázija , mindenki Katicája (mert hát természetesen ő az az ízléses , ízletes menyecske , aki a burnyásba szokott elvonulni gondolkozni a nagyvilág zaja elől) láthatóan még a fülebe csengő zengő Vadkanja hangjának hatása alatt merengett , álmodozott magában . Duruzsolt , morgolódott az ő kis butuskájának a feledékenységén „ mer ’ sose ott jár az eszi , ahol kéne ennek az ő Albertjének . Az ágyba , nem mondja , ott , tud a legény . Ott oszt ’ igazi Oszkár - díjjas a kis virgonc . Még a Kovi is megirigyelhetné miket ki nem talál , de oszt micsoda szórakozott szokott lenni utána , hát asztat csak ő tudja . Bizony , bizony . A múltkor is a kasztor tejet nem kiöntötte a tyúkoknak , a mosogató vizet meg feltette forralnyi , oszt abba mártogatta a kenyér domóját . A tiszta gatyájával törölgette a zsíros asztalt , utána meg az ő rózsaszín bugyogóját húzta magára az ő egyetlen Albertje .

*****

Az emlékektől megrészegülve csak most tűnik fel neki a városi kinézetű , turista képű , hátizsákos faszi , aki tátott szájával , a fáradságtól lelógó pittyivel már a reményt feladva lesi az asszonyt , mint teszi az vissza a szoknya rejtékébe a messzire beszélő készüléket . „ – Emmeg kifija bornya disznaja külyki ? . . . . gyön , vagy megy valahová ? . . . . mit keres errefelé , a burnyásba , a mezőgazdasági monokultúra széjibe ? . . . . ojjan polyák , vagy svéd feji van , de az biztos , hogy városi féle - fajta „ .

„ - Mőre van az a Csicsófalva , Ángyámnénnye ? „ – kérdezi újra a faszi , de a Katica má ’ indul is előre „ - mer nem érőnk rá egész nap felfedezgetnyi rajzolgatnyi , meg telefonágtnyi a távolba , mégha az Albertnek is , az ő egyetlen Albertjének , arra a nemzetközi konferenciájára . Nem érőnk rá beszélgetnyi mindenféle idegennel , itt a burnyás szélén , a mezőgazdasági monokultúra mellett , amikor

má' indul otthon a Fesztivál, vagy el is kezdődött a nemzetközileg is világhíres csicsófalvi Kukoricacsutka Fesztivál, ahol neki már ményi kellene kifelé a sokféle itókát, sültkolbászt, libapecsenyét, miegymást a víg kedélyű populációjának, meg a vendég seregnak. Ez is biztosan oda gyön, mer ide hozza ököt a vígság híri mindenfelől, meg a rossz nehesség. Persze jó modor is adógyik, meg igazi csicsófalvi vendégszeretet, így hát pártfogásba veszi a messze fődről érkezett, főleg, hogy így el van kámpicsorodva:

„– Gyere utánam Aranyoskám boldogan. Gyere csak, át a burnyáson, - oszt mutatja a távolságot – „ csak előre, előre, végtelenös végig – mutat a kapanyéllal közel, s távol: „ látod asztat a templom tornyot? „ - öt perc, oszt ' ott is vagyónk, ha szeded a lábodat. Balra van Mákosfehérpuszta, jobbra van az Ökröstótfalu, oszt ' a középirány visz neki Csicsófalvának, egyenest bele a Centrumba, ott is mingyá a Kocsmába, ahol én vagyok a Kocsmárosné, Aranyvirágom. Személyesen a Katica, akit, ha má' ijjen szépen le Ánygyámnénnyézté', akkor most má' össze is haverkodhatónk, mer' abból baj nem lehet, hacsak pap nem vagy, vagy politikus fajta, ha meg ügyvéd akkor egyenesen evvel a kapával csaplak itt helyben fejbe. „

Így, oszt', mint két haver indultak neki a vidéki életnek, miközben a turista képű, hátizsákos faszíró kiderült, hogy lakatos végzettségű esztergályás a gyárban, ami igen tisztességes elfoglaltság és időöltés annak, aki nem abból akarja összeharácsolni a kenyérrelalót, meg eltartanyi a családot. Séta közbe beszélgettek esztet – asztat „ - Mi járatba vagy errefelé? „ – A Fesztivál vonz, a nőji mell, meg a versenyszellem, mert igazi kútásó versenyt még sose láttam, igaz másfajta se, aztán hátha elcsípek egy ótógramot valamelyik világhírestől! „ – Szerzek én neked annyi ótógramot, hogy csak győzzed zsebre tenni, meg haza cipelni. Amit a nőji mellről érdeklődsz (kacsint egyet a Katica) abból is akad két becsületes méretarány. ” nyomkodja meg a saját viselésű kebel állományt két kézzel. „ – Ekkorákra éppen nem gondoltam Ánygyámnénnye?? (akad fel az ijedségbe mindkét szem), „ – Gyere csak utánam, oszt' maraggy is velem éccakára! No, itt is vagyónk. „ és valóban megérkeztek máris a Centrumba, ahol már javában zajlott a kukorica morzsolás, meg a mindenféle zajos bajos méretű esemény. Nehéz is választani a sokféle kínálatból, mer' minden igényt kielégítő a felhozatal.

*****

A Főtéren, a Centrum közepibe má' folyik is feszt a Fesztivál, a sör, a pályinka, a kisfröccs, meg a jónevű flakonos bor. Hűde micsoda zsibongás, tarka színű sokadalom, cifrábnál is cifrább populációjú nyüzsög ott, tisztára, mint a műnytyheni bazársoron, vagy Szudánba a majomparádén. Heherészás, danolászás, bazseválás, röhögés, sivíkolás, lónyérítés, kutya vonyítás, bográcsugulás, kopácsolás, udvarolgatás, civakodás, haverkodás, miegymás. Itt oszt' minden van, meg mindenféle. Tisztára, mint egy békebeli örömnünnep, bábeli zűrzavarostól, mindenestől. Itt van mindenki, aki számít valakinek a Világba', meg az is, akinek nevesincs. Helyi és nemzetközi hírességek, nevezetesen mászkálnak mindenfelé. Középen most ácsolják a dobogót a kútásó verseny győztesének. Maga Cserepes Bozók Aranyapala díjas ácsmester szögezi rá az 1 - es számot az ácsolat tetejire, amire csakis az első helyezett léphet fel, mert mindig az elsőnek kell lenni a legmagasabbnak ezen a világon. Ez a törvény. A második szégyeyje magát, de nagyon, hogy nem ég le a bőr a pofájáról. A többiek, a veszteseket meg legjobb lenne odavetni a disznók elé, de még azoknak se kellenek.

A kútásó versenyzők má' szétszóródtak a környéken, oszt' nácijó fajonként gyakorolnak a startra készen. Szedik elő a szerszámokat, kútásó kellékeket, mocorgattyák a muszkuluszokat. Terpezállás, hajlongás, csípőropogtatás, bukfenc, svédcsavar, cigánykerek, dupla - tripla fric Berger, miegymás. Mer' itt máma győzni kell! Valakinek. Itt akkor is győzni kell, ha a magasságos csillagos ég rászakad a közeli mezőgazdasági monokultúrára, vagy mellé a burnyásra, oszt' alóla cigány apraja

cseppek , vagy többségben lévő kisebbségi elemek másznak ki ezerszámra szaporán .

Taljánok , polyákok , svédek nyújtonak békésen , mellettük két ronda stájer macesz , a Nojbajer Tóni , meg a heverja , a Bunkó Manfréd köszörüli az ásó hegyit , meg a csorbát a Moszkva menti nagy vereségért . Ott vigyorog mellettük a világhíres román csapat , a bajnok Kontyos Baszuleszkuval , aki most ért csak ide , mer ' múltkor úgy belegyött a verseny szellembe , hogy átásott egészen Kínába . Még most is az a lyukas bocskor van rajta , amibe megnyerte a román bajnokságot . A rajongók egymást lökdösik , hogy letépjék róla , mer ' milyen jól mutatna otthon az illatos ereklye kitéve a falra . Cseppet arrább a sváb – bajor vegyes csapat öttagú orvosi stábbal , meg egy pszihoterápiás faszival bólogat feszt , méri a vérnyomást és figyel a két atomfizikust , akik palatáblára körököt rajzolgatnak és megtervezik a taktikát . A két helyi kedvenc éppen tötött káposztát lakmározik csemege uborkával , mer ' kell a fehérje meg a vitamin ijjen kalandhoz , de nagyon . Vak Ond , aki kezdő versenyző korában egyszer leengedte a Csendes – ócejánt , mert félre húzott az ásója , oszt ' aláfürt , most egy új , ifjú tehetséget vett maga mellé . Rum a Roma , aki többségben lévő kisebbségi színezetű , igazi ,, mettiszteltetésnek ,, veszi a bizalmat meg a csapattagságot , csak emelny ne kelljen neki , mert könnyen kiugrik a heresérvi , oszt akkor veszélybe kerül a hazaszeretet , meg a kisebbségi szaporulat . Már csak a muszkák hiányoznak , de azok ügyis gyönnek , hacsak le nem késik a csatlakozást Ökröstótfalunál . Közben a Katica má ' ki is nyitotta a Kocsma ajtót , csak úgy tódul befelé a népesedés , mer ' a szomjan halás rosszabb , mint a repedt sarokra odanőtt rücsök , meg a sárga veszedelem együttvéve .

Közben egy kis balhé is adógyik a sztárok meg a nézőközönség között . Ott tátyta a száját a kis Paraolimpikon Kettyós Sanyika is , egy hatvan év körüli legényke , akinek az a kedvenc hobbija , hogy belecsimpaszkodik mindenféle lelógó marhaságba , oszt hintázik rajta , mint a Tarzan gyerek a liánon . Közbe huhog is , mint a filmbe szokott a Csita majom . Most a Kontyos Baszuleszkuval a kontyába kapaszkodott bele és a ménkünek se lehet róla leszedni . A román válogatott mingyá ' összeesküvés elméletet gyárt és csak óvás alatt hajlandó a másnapi meccset lejáccani .

Két tötött káposzta között Vak Ondot éppen riporterek faggatják a tavalyi világcsúcs felállításáról . Ő szívesen elmeséli , hogy történt a dolog , csak azokat a nagy színes golyóbisra emlékeztető kurva mikrofonokat vigyék a szájától , meg szem elől , mer ' véletlenül bekapja káposzta helyett , vagy erekciójja lessz tőle , mer tisztára a párjának a herezacskójára emlékezteti .

„ – No , szóval az úgy vót , hogy amikor másoccor is félrehordott az ásóm , a Lacóca , amit azóta má ' oda is ajándékoztam a Börtrejnoldsznak , aki nagy haver , no , akkor má ' nem a Csendes ócejánba kötöttök ki , hanem felvitt egészen a csúcsra , a Csomolungmára . Állok ott a Bűzösdörgedelmes Pottyáncsomával , aki Rum a Roma előtt vót ' a kollégám , oszt ' bámulónk szét , hogy hű , faszám micsoda kilátás . Ez oszt ' la ' , mondta a Pottyáncsoma is . „

„ Úgy vót , úgy vót . „ – keveredik oda valahonnan maga az emlegetett Bűzösdörgedelmes Pottyáncsoma is , aki azóta már visszavonult a versenyszerű kútásástól . Akkora bibircsókjai vannak ugyanis , hogy emiatt gyakran beszorult a szűk nyílásba , a Doktor pedig mályva teát írt fel neki szorulás ellen , ami a problémát egyáltalán nem oldotta meg , viszont bűz elűz alapon a csapat munkát nem lehetett folytatni . Vak Ond azonban már bodorítja is tovább a történetet , mer ' nem akar kikerülni a reflektorfényből , mégha vakítja is cseppet a retina bogyját :

„ - Má ' éppen indulnánk vissza , amikor a hó alatt belerúgtam valamibe . Nézd má ' Bűzösdörgedelmes , mi lehet az , az annyaszencségít , mer ' a régi dorcómnak , a barna tornacipőmnek még az orra hegyi is kilyukadt bele . Tudod , az a fehér gumis rész . Rugdosom , rogdosom , feszt , ha má ' belebotlottam , amikor nagy nehezen előkotorjuk a jégbefagyásból a felfedezést . No , mit ad a Teremtő Atyaúrsten , hát igazi korhadat deszkatábla , reája írva meg nagy betűvel az van , hogy :

VILÁGCSÚCS . Így vót , igaz – e haver ? „A bibircsókos fejű bólogat , csal bólogat , mer ’ lehet , hogy valóban így történt a dolog .

„ - Ha má ennyit kínlódtunk vele , felállítottam azt a táblát , a tövit meg jó erősen megtapiskáltuk , hogy el ne dőjjön a nagy szélfúvásba , igaz-e Csoma haver ? „ – fejezi be a híres kaland elmesélését Vak Ond . A körbe hallgatózó riválisok gúnyos somolygás , meg grimaszolgatás kíséretében reagálnak , hitetlenkednek , vonják kétségbe a Guinness könyvbe is hitelesített történelmi eseményt . Vak Ond azonban ott , helyben kifűzte a híres barna dorcót és azonnal bizonyító erejű korpusz deliktit tárt a hitetlenkedő hallgatóság elé . A feltáruló meztelen lábujjak fekete színben tündököltek az állítólagos fagyástól . Aki ilyen őszinteség dacára is kétségbe vonta a Guinness rekord hitelességét , akár meg is tapinthatta a testet öltött bizonyítékot . A gyorsan terjedő szagminta miatt azonban , bűz elűz alapon , senki nem kívánt élni a kézzelfogható alkalmazással .

A riportozás , ótógramm osztás után indultak máris a délutáni tréningre a versenyzők , ami má ’ élesben , valódi verseny szituációban folyt . Hamarosan elsötétült az égélja Csicsófalva fölött , mikor a fíjúk elindultak befelé a Föld belsejébe és csak úgy dobálták kifelé , fel az égbe a földet , mint a lövet . Már most micsoda taps vihar , ovácijó kísérte a gyakorlást , a lányok asszonyok sikongattak , a férfiak a bírót szídták , az apraja cseppek meg kútásó karrierről álmodoztak , lesték a szakmai huncutságokat . No , hadd gyakoroljonak még egy cseppet ezek a gladiátorok , oszt ’ mennyenek utána aludni gyorsan , mer ’ hónap nehéz nap köszönt rájuk . Egy világbajnokság nem térfa dolog , Éccakára a trénerek , edzők , felkészítők , szponzorok csapata úgy vigyáznak a szoba bejáratokra , mint nyuszi a hímes tojásra , nehogy valami párzási ingert kiváltó hormonszag belopakoggyon a kúcslyukon , oszt ’ akkor reggelre elkopik az erő , oda lessz a becsület , ha nem sikerül a győzelem .

*****

A sokadalom nem csökken , a zsvaj sem enyhül , sőt egyre többen jönnek és egyre hangosabbak . Itt csak füldugóval lehet éccaka aludni , de még arra is kell fülvédőt húzni . Este mozi vetítés , vagy Színház lessz , utána meg zenés ügyek . Utóssóként a csúcs előadás , a mákosféhérpusztai rokkcsapat a Metál Csöcsbimbó . Igazi fémprodukcijó . A fővárosi kinézetű , turista képű hátizsákos faszi a Kocsma ajtóra ragasztott plakáton olvassa a programot , oszt nem győzi a fejit kapkodni micsoda Fesztiválba cseppent bele . A végén minden vendég kap ajándékba egy frissen morzsolt kukoricacsutkát . Az éccakai kilátások se rosszak , bár innen nézve , a Kocsma ajtóból távolba vesző Kétsöcsű – hegy se tűnik magasabbnak , veszélyesebbnek , mint a söntésben tüsténkedő Katica kocsmárosné elejin ringó névrokonság .

De nincs idő mégcsak merengeni se , mert máris megérkezik a következő produkció . Ekhós szekerivel most parkol be a Kígyóbüvölő , oszt ’ má ’ pakolja is kifelé a szakma nélkülözhetetlen kellékeit : fedeles szakajtó , pénzgyűjtő csésze , furujja , nádsíp , lópokróc . Aztán gyönnek a szigorú biztonsági berendezések , a széthúzható , sztrájkolásra tüntetésre is nagyon bevált emberterelő rácsos kordon , veszélyt jelző táblák , ellenszérum , miegymás . Veszélyes szakma , no . Majdnem annyi a kockázat mint egy banki kölcsönnél . A szeker végiből ásítózva előmászik a főhős is , Béni a vízisikló . Félelmetes példány . Mingyá sikongatnak is a csicsó lányok asszonyok , ahogy hirtelen fejmozdulattal , jobbra balra kapkodva a fejit , rájuk sziszeg , elővillantva a foga fehérít . Má ’ tekeregyik is bele a fedeles szakajtóba , mondani se kell neki , mer ’ érti a dolgát nagyon . Kezdődhetne is a produkció , de ekkor valósággal kitör a botrányokozás . Gyönnek a ződek . . Megjelenik egy ződ ’ csoport , oszt ’ sipákol , hepciáskogyik , hogy nem engedi megtartani az előadást . Kiállnak a kordon elé a kígyók jogaiért és a szószólójuk , egy huligán kinézetű , nagyhajú , foncsikos faszi má adja is elő a prédikációját , meg védő beszédet .

„– Hát gondoljunk má' bele emberek, miféle élet bűvölt kígyónak lenni?! He?? Gondoljunk má' végig eccer igazából! He? Összetekergődzve abba a puliszka szagú fedeles szakajtóba. Ki se látnyi belőle emberek, csak a sötétség egész nap. Milyen élet az ijjen!? Miféle sors? Tiszta depresszió, börtönzárkabezártság szindróma, rács mögött effektus. Oszt' miféle vigasztalás, meg pszihoterápja segíthet ezen? He? „

A haverjai meg táblákat ráznak a kezükben **JOGOKOT A KÍGYÓKNAK! NE BÁNCSD A TEKERGŐKÖT! SZABACCSÁGOT EGGYELLŐ TESTVÉRI ARÁNYBAN** meg csak bólogatnak, mint az imádkozó sáska

„Csürhe „– gondolja is magában egyből Tanácselnökelvtárs, aki az események helyszíni figyelemmel kísérése közben éppen arról álmodozik, hogy micsoda kígyóbűvölő stadiont fog építtetni, ha a Párt is úgy akarja, de előbb megkéri Annamárija Jodorovna kezét, a Párttitkárelvtárs lányát, oszt' lagzi, esküvő, szebb jövő, miegymás. Ezeket a semmirekellőket meg beidézeti gyorsan a Rögtönítélő Tisztázó Bizottság elé, ahol megállapítják, hogy Béni, a kígyó évi két nap szabaccságot szokott kivenni egygyellő testvéri arányban, bántani senki se bánccsa, joga meg annyi van, hogy ha többet kapna, fordítva má' goj lenne belőle. Hiába no, ideológijailag rendbe kell rakni esztet a világot, mer' minél jóságosabbak vezető ügyileg a népesedéssel, annál inkább hajlamosak az elszemtelenedésre. Tessék szétnézni itt is e, micsoda Fesztivál, mulaccság, ahol mindenki mulat, hangoskodik, boldog, neki meg ijjenkor is a jövőről kell gondoskodni, hogy így is maradjon.

*****

A nagy italozásba' a Mozigépész koma elaludt, a színészek elfelejtették a szöveget, a Kígyóbűvölő meg a zödek is eltakarodtak. Már csak a zeneügyi buli folytatódik, de az belenyúlik a csillagos éjszakába. A fővárosi kinézetű, turistaképű hátizsákos faszi a letelepedés gondolatát fontolgattya, mer', ha az ember rátalál a nagyvilágban arra a helyre, aminél már jobbat nem tud elképzelni se, akkor minek vándoroljon tovább, minek kísérletezzen. Felette üvegcsörömpölés hallatszik, potyognak lefelé a szilánkok, el is kell ugrani gyorsan. Úgy láccik a Kontyos Baszuleszku talpa nem bírja a nagy meleget, mer' két bocskorba csavart láb jelenik meg a nyíláson, hüccsük le odaki alapon. Hamarosan létra támasztódik a falhoz, oszt' egy árny mászik rajta felfelé, itt is ott is oldalirányú kinövések láccódnak a sziluettjén, akár a bibircsók. Megesküdnének, hogy a Bűzösdörgedelmes Pottyáncsoma az, de ijjen sötétben ki láttya rendesen. Hámozza lefelé az értékes ereklyéket, oszt' má spurizik is lefelé a két világhíres bocskorral. Ebből még balhé is kerekedhet akár.

„- Zrasztvujtye tovaris! – köszönnek rá hirtelen a fekete sötétségből a bámulászó Turistaképű vendégre. Úgy látszik befutottak a szovjet elvtársak is, akik már mennek is felfelé a nyughelyre, miután egyikük valamilyen folyadékot spriccel az éccakába kilógó meztelen bocskornélküli román talpakra. Fegyelmezett csapat benyomás, makkos cipő, CCCP – s feliratú mackófelső, csikos mackóalsó, vodkaszag, miegymás.

Odabent már a Metál Csöcsbimbó nyomja az üveget. Köszörű hang, flex csikorgás, pöröly vassal pöröl. Az acélt megedzik, annak meg hangja is van. Mindenki táncol, van aki már alszik. Már csak búcsúbeszéd, meg a kakasszó van hátra. Tanácselnökelvtárs készíti is elő a szemüveget, meg a papirost, oszt' má' olvassa is a búcsúzkodást:

„– Falazhattyuk szenzációhajhászásügyileg is, ugyi, de mink egy lépést se, sehova. Gyönnek azok magoktól is, ha szagot fognak. Az itt van. Ott van ugyi Kromanyon, a Szeletebarlang, meg a Neandervőgy is, oszt' mégis. Sehova se kellett reklámtábla, hogy itt vagyónk. Mentek anélkül is.

Hopp , meg is lett az egész . Afrika , Ázsija , Antarktisz , mind egy kutya . Mint az ekszpresszvonal ,
mennek , oszt ' kész . Majd mink is csak úgy , Elvtársak , Urak , Polgártársak , Haverok , Barátaim .
Mindeggy . No báj báj . Én indulok hazafelé , mer ' ugyi a haza minden előtt elvtársak , oszt
mulassanak jól továbbra is . „Az ajtóból még visszaszólt , mielőtt végleg hazafelé vette az útirányt : „–
Katica , angyalom , a lámpást majd ne felejtse el lekapcsolni , mer ' drága az áramforrás , oszt ' ne
pazaroljuk . Majd erre is kitanálónk valamit , hogy termejjönk többet belőle .”

CSÁKY KÁROLY

A negyedik unoka álmai felett

Reménységgel tekintek
bölcső-ágyacskádba,
kicsi Tilda.
Hiszem,
kinyílik belőle is
egy rózsza,
mindnyájunk üde virágszála,
mindenség csillaga,
léleknek
tisztá edénye,
erénynek
éke.

Ó,
adj neki
erőt Istenem,
hogy teljesezhessen
méltóságban,
igazságban;
legyen hűséges hozzád,
ékesedjen azzal, mi jó!

Állok most feletted
pici leányka
őrző angyalaiddal
körülvéve,
s te álmodod csöndben
a jövődöt,
mit még
millió titokkal
rejt el
a jelen.

(2018. február 18.)

KOVÁCS T. ISTVÁN

Régi adósság

- Régi adósságom, hogy elszámoljak Varga Jóska cimborámnak egy ígérettel, amit már majdnem teljesítettem, amikor elhangzott az a hatalmi szó, amit a kimondója is kényszeredetten ejtett ki a száján. Mert így kellett tennie. Engem és másokat is megvédeni a bajtól, ami abban a korban nem járt egyedül. Józsival együtt húztunk csizmát, ahogy abban az időben mondták, a katonaruhába bújtatott kortársak magukról. Jó barátok voltunk és földiek, de nem egy században szolgáltunk. Csak a laktanyaudvaron, meg a kantinban találkozva tudtuk megbeszélni egymással az élményeinket. Különösen a tizedesekre panaszkodott. Mert ezek a kis, alig egy évre szóló hatalomhoz jutott emberkéek nagyon szerettek parancsokat osztogatni. Ha kellett, ha nem. Olyanokat is, amilyenekre semmi szükség nem volt.

Így mesélte nekem egykori kollégám, Szabadi Géza a katona-élményeit.

- Bezzeg akkor sem ők cselekedtek, csak parancsolgattak, amikor nekik kellett volna lelőni a szeptemberi égbolton megjelenő napfényben csillogó ballonokat. Azokat a Szabad Európa indította fölénk, hogy a röplapjaikat szétszórják Magyarország területére - folytatta a történetét.

- Akkor is csak azt keresték ezek a kis felfújtt káplárok, hogy ki a legjobb lövő. Nem ők használták a puskát. Tíz nap szabadság járt volna annak, aki sikerrel jár. Ám azok a fennen úszó, kövér égi labdák mintha csak nevettek volna a feljüket tartó lövedékek fölött. Mert azoknak a röppályája fényesen görbült el alattuk. Egy sem ért a célba, hanem visszazuhant a földre.

Na, azokra a napokra még én is emlékeztem. Mert csak később váltak el az útjaink a barátom alakulatától.

- A második évben már én is tizedes lettem, folytatta Géza. - Némi tekintélyt szereztem ezzel, de akkor még nem próbálhattam ki, hogy vajon szeretek-e mások fölött szükségtelenül hatalmaskodni. Mert az újoncozás késett az októberi forradalom miatt - nevette el magát kollégám. Biztosan tudta magáról azt, amit én is, hogy annál szelídebb ember ő, minthogy a tőle egy évvel fiatalabbakkal szemben basáskodjon. Nemhogy velük, másokkal sem. Hiszen a cezaromániát egyikünk sem tartotta másnak, mint valamiféle személyiség zavarnak.

- Hosszú történet lenne elmesélni, hogyan változtak akkor egyik napról a másikra az események. No, meg az álláspontok. Az időnek olyan messze távolságából is gyakran jut eszembe az a következtetés, hogy az életben sokszor játszik szerepet a véletlen szerencse-jegyzezte meg Géza, miközben egy kis szünetet tartva, rágyújtott a cigarettájára. Az első füstfelhőt kifújva maga elé azon látszott eltűnődni, hogy közben mondja, vagy ne mondja tovább a történetét. Aztán kiengedte a második szippantás füstjét is. A fehér nikotin fodrocskák befelhőzték a szűk kis szerkesztőségi szobát. Géza alattuk kezdte tovább pörgetni az emlékezés képzeletbeli orsóját.

- Talán azelőtt két nappal zajlott le a katonatanácsot választó ezredgyűlés, amelybe sorállományú katonát is választottak. A jelöléskor az én nevemet is bekiabálta a legénység, mire az elnök megkérdezte, hogy vállalnám-e ezt a tisztséget. Erre nemet mondtam.

- Miért nem? - kérdezte az elnöklő főhadnagy.

- Hát, csak azért - mondtam - mert a tiszthelyettesi vizsga előtt itt járt a hadosztály újságjától Tabányi főhadnagy elvtárs, aki ismerte a szerkesztőségének írt korábbi cikkeimet. Arra biztatott, hogy vizsgálzzak jól, mert hamarosan hozzájuk vezényelnek. Ahol majd a katonaidőm második évét töltöm.

- Ha ez még mindig elvtársazik, akkor nekünk nem kell - kezdtek erre csalódottan kiabálni néhányan, mert én még nem tudtam, hogy aznap már bajtársat kell mondani. Meg hát, annak az újságnak Vörös Zászló volt a neve, amit én naivan így említettem.

- Vörös Zászló már nincs. Az a szerkesztőség már nem létezik - mondta a főhadnagy. Ezért tehát felvehetjük a listára - jelentette ki, és további kérdés nélkül fel is jegyezte a nevemet.

- Nahát! - A pillanatok alatt elvesztett népszerűség elég volt ahhoz, hogy a szavazáskor négy vokssal kevesebbet kapjak. Így nem én lettem tagja az ezred katonatanácsának. A régi hatalom visszatérésekor pedig kivezényeltek kilenced magunkkal a Tisza-hidat őrizni. Nyugodt hely volt az. Csak az áthaladó gépkocsik okmányait kellett átnéznünk, ha szolgálatban voltunk. Két óra a poszton. Két katona a híd két végén, egy meg a közepén. Két óra őrség, két óra készenlét, kettő meg pihenő. Így teltek-múltak a napjaink. Más dolgunk nem volt. Az őrségben persze fegyveresen, sisakban, a civilek számára eléggé szigorú figuráknak mutatkoztunk.

A folyón túl, az egyik oldalon valami gyár működött. Oda és vissza, reggel a munkába, este meg haza a falujukba, előttünk gyalogoltak az ott dolgozó fiatal lányok. Mi ilyenkor szorgalmasan igazoltattuk őket is, hogy az igazolványukból kiolvassuk, jól megjegyezzük a neveiket. Aztán, a következő alkalommal éppen a másik váltásunk volt szolgálatban, mi meg a hídfő körül őgylegtünk. Ekkor már a nevével szólhattuk azt az előttünk elhaladó lányt, aki a legjobban tetszett.

Mire leesett a decemberi hó, már olyan közvetlen kapcsolat alakult ki velük, hogy még vidám hócsatákat is rendeztünk. Az egyik kis szöszkével én is úgy irányítottam a játékot, hogy a derekát átkarolva, mintha véletlenül estünk volna le hógolyózás közben a híd mellett magasodó töltés oldalára. Onnét lefelé hengeredve hol az egyikünk, hol a másikunk volt felül, vagy alul, míg le nem gurultunk a töltés alá.

Hú! De izgalomba is hozott engem annak a lánynak a rugalmas kis teste! Mintha áram vibrált volna alattam. Meg is ígértem neki, hogy sohasem felejtsem el őt, megkeresem majd a házuknál, ha majd leszerelek. Igenám! Csakhogy egyszer nagyon megijedtem, mert a híd lábánál megjelent egy katonai dzsip, s két tiszthelyettes szállt le róla. Engem kerestek.

- Jó ég! Csak nem a katonatanács-jelöltség miatt jöttek értem – nyugtalankodtam - Vagy talán valakinek szemet szúrt, hogy szilveszterre úgy terveztük, éjfélkor a folyó jobb és bal partjáról, meg a híd közepéről piros-fehér és zöld rakétákat lövünk ki, magasban a meder fölé. Ennek én voltam az értelmi szerzője.

- Szedd össze a cókódokat és ülj fel az autóra - mondta egyikük. Az ezredparancsnokságon kell jelentkezned.

- Hajjaj!

- Na, maga az? - méregetett egy százados, mikor a parancsnokságra értünk.

- Adjon le minden felszerelést - utasított. Holnap reggel üljön vonatra és jelentkezzen a hadosztályparancsnokságon, Kis Lajos századosnál. Meg vagyok értve?

- Értettem - válaszoltam és katonásan kihúztam magam.

Elég az hozzá, hogy én másnap vegyes érzésekkel jelentkeztem a tekintélyes külsejű századosnál. Mint kiderült, ő volt a személyügyi tiszt és az első kérdése így hangzott: - Na, fiam! Tudod-e a Toldit?

- Tudom, százados elvtárs!

- Na, de ki ne nyomtasd ám, mert akkor nagyon megjárhatod!

- Értettem - válaszoltam, de már akkor sejtettem, hogy nem a katonatanácsról lesz itt szó, ezért kicsit fölengedve, megkérdeztem:

- Százados elvtárs! Miért nem szabad kinyomtatni a Toldit?

- Hát azért és nem úgy, ahogy az elődöd nyomtatta ki. El is zavartuk a szerkesztőségből.

- Hát, hogy nyomtatta ki?

- Hát hogy, hát hogy? Ég a napmelegtől a kopár szík sarja. Toldi retkes... ugyancsak vakarja-idézte a vers drasztikus változatát.

- Tehát tudod, hogy mijét vakarta. Ne én mondjam ki. Ezt a szöveget osztogatta a legénység között az a gyalázatos. Meg ne próbálj egy ilyen disznóságot elkövetni! Most pedig menj a 25-ös szobába és jelentsd Tabányi főhadnagy szerkesztőnek, hogy megjöttél. Te vagy az új ember.

- Mentem én boldogan. Nagyon ügyeltem arra, hogy szabályosan jelentkezzek. Ám alig kezdtem bele a formulába, a főhadnagy leintett.

- Hagyd a fenébe a formaságokat! Ez engem nem érdekel. Csak akkor haptákolj, ha az irodán kívül lesz dolgod más tisztekkel.

- Értettem - válaszoltam. Később a folyosóra kilépve is különös dolgok tűntek szembe nekem. Például az, hogy két tiszt beszélget egymás véleménye felől tapogatózva. Kis idő múltán mindketten kifordítják a köpenyük hajtókáját, és megmutatják egymásnak az alatta rejtgetett Kossuth címet. Engem meglátva aztán gyorsan elköszönnek egymástól.

Rajtam kívül még két tartalékost hívtak be a megyei újságtól. Mivel én voltam a fiatalabb, nekem kellett minden nap befűtenem a cserépkályhába is. Kérdeztem, hogy honnét kell beszereznem a tüzelőt.

- Ahol találsz valamit - mondták. Ha nincs más, akkor ott van a sarokban az a sok brossura. Az is ad egy kis meleget.

Úgyhogy legtöbbször Sztálin és Lenin, meg Rákosi műveivel és más hazai szerzők brossuráival melegedtünk. Már amennyire ezek a papírkötegek egy kevés hőt fejleszthettek.

A hetenként megjelenő lap első számába írtam egy kis színes történetet Duplás Dezsőről, aki nagyon szeretett repetázni a konyhán, de a reggeli torna elől mindig meglógott. Az első hét végén olyan igazolványt kaptam, amivel a vidéki alakulatokhoz utazhattam. A laktanyákon belül zajló életről kellett riportokat írnom, interjú készíteni az ezredparancsnokokkal arról, hogy miként szerveződnek újjá a szétzilálódott alakulatok. Mert hisz még márciusban is előfordult, hogy félig civil, félig katonai öltözetben tért vissza az alakulatához és jelentkezett újra egy-egy sorállományú legény. Olyan is, aki még novemberben lépett ki önkényesen a laktanya kapuján, vagy kibujt a drótkerítés alatt.

A szombatunk, vasárnapunk mindig szabad volt. Ilyenkor a főhadnagy is motorbiciklire ült és Budapestre robogott a családjához. Én meg már pénteken lediktáltam a gépíróknak a soros kis irományaimat. Aztán irány az autóbusz állomás, ahonnan hazautazhattam a szülői házhoz.

Hihetetlenül jó beosztás lett volna ez, csak a polgári alkalmazott, nagy orrú gépíró, Irénke előlne kellett volna néha menekülnöm. Mert ő mindenképpen a szeretőjévé akart tenni. Pénteki napokon is azért gépelt olyan lassan, hogy lekéssem a buszt, aztán meginvitálhasson engem a lakásukra. Na, ez elől menekültem.

- Ma is menekülnél? - kérdeztem nevetve Gézától.

- Háát - nevetett ő is. Ma már nem válogatnék ennyire. Csakhogy a korom miatt az ilyen csúnyácskák is nevetve kérdeznék meg, hogy: - Mit akar a bácsi?

- Na, de hogy milyen a húszéves fiatal! - folytatta aztán, a barátom. - Madarat lehetett volna velem fogatni, hogy ilyen jó dolgom lett a sorkatonai időm alatt. Azt a gondolatot dédelgettem magamban, hogy továbbszolgáló leszek és jól megtanulom a zszurnalista mesterséget. Talán később, még civil laphoz is kerülhetek.

- Mint ahogy kerültél is.

- Na, igen. De addig még sok víz folyt le a Dunán.

A katonai lapnál, amit akkor már Szolgálat címen jegyeztek, nem voltam képes legyőzni a hiúságot. Elutaztam a régi alakulatomhoz, hadd lássák az ottani cimborák, hogy kicsoda, micsoda lettem én, és hogy a tisztjeiket faggatom notesszal a kezemben. Megkerestem Józsi barátomat is, aki nagyon rossz hírekkel fogadott. Az alakulatnál verik az embereket.

- Hogy mit csinálnak?

- Verik. Tudod, beszállásoltak ide egy karhatalmi alakulatot. Ezek ilyen önkéntes rendcsinálók a városban, ahol már különben semmi dolguk. Heverésznek itt az ágyakon és mindenféle rangjelzéseket varrnak fel maguknak. Aztán bejönnek a mi körletünkbe és parancsokat osztogatnak. Nekünk kell kitakarítanunk a termeiket.

- Nem vagytok tisztek. Ugyanolyan egyszerű közkatonák vagytok, mint mi - tagadták meg eleinte néhányan

a jogtalan parancsot. Erre a karhatalmiak szóltak az ezredtörzstisztnak, aki hatalmas pofonokkal kényszerítette ki a jogtalan parancsok végrehajtását. Az egyik fiút úgy megütötte, hogy a jobb szemét aligha tudják megmenteni.

- Hát, ezt írd meg, ha mered - szólongatott a barátom.

- Meg is írom - fogadkoztam. Számíthatsz rám.

Fel is mentem mindjárt a parancsnokságra, s betartva a szabályzatot, aszerint jelentkeztem az illető főhadnagynál, s kérdeztem: - Igaz-e amit a legénységi körletben hallottam?

- Na, figyeljen ide, tizedes! - válaszolt fölényesen, majdnem fenyegetően a tiszt. - Aki a parancsot megtagadja, azt hadbírótság elé kellene állítani. Ezt én nem akarom. Inkább lekenek néhány pofont és a katona ebből okulva, végrehajtja a parancsot.

- Na, de a Főhadnagy elvtárs súlyos sérülést is okozott.

- Véletlenül. Nehogy azt gondolja már, hogy szándékosan. Azt az embert bevittük a szemészetre, gondosan ápolják. Nem a maga dolga, hogy ezzel az ügygel foglalkozzon. Még csak az kéne. Megértette? - kérdezte erős hangszúllyal.

- Értettem - válaszoltam és engedélyt kértem a távozásra.

Másnap a szerkesztőségben is nagy volt a felháborodás. Meg kell írni, meg kell szégyeníteni az ilyen tisztet! Ilyet tenni a mi hadseregünkben? Megírásra biztatott a főszerkesztő is, de azért konzultált a hadosztályparancsnokkal, aki köztudottan humánus gondolkodású ember volt. Az asztalra csapott, amikor az esetről értesült és felháborodva mondta; - Igen. Írjátok meg! Különben is gondom lesz arra a főhadnagyra. Boldog voltam, hogy hős lehetek a fiúk szemében. Én, a kis tizedes, nagy tettet hajtok végre-bíztattam magamat és megírtam a történetet. Tárca alakban tördelték az írást. Megkaptam a kefelevonatot. Másnap reggel indult volna a nyomtatás.

Csakhogy másnap reggel, ahogy a szerkesztőségi irodába nyitottam, lázas kapkodásba csöppentem. A kollégák a jegyzetfüzeteiket bújták, hogy azokból miként is lehetne valamilyen témát sürgősen kiemelni, megírni az én cikkem kihagyása miatt. Mert a már kiszedett oldalon az én írásom helyén üres mező fehérlett.

- Ide írjatok gyorsan valamit - adta ki az utasítást Tabányi főszerkesztő.

- Nincs nálad kész valami más? - vont kérdőre engem is. Én viszont azt akartam megtudni, hogy mi baj van a dolgozatommal.

Hát, a baj csak az volt, hogy Tábori alezredes a hadosztályparancsnok aznap éjjel nyugtalanul aludt, mert ez a különös eset foglalkoztatta. Biztos, ami biztos, felhívta a hadtestparancsnokot, hogy mégis, tájékoztassa arról, mi készül minálunk.

- Hogy képzeled ezt? - recsegett a magasabb egység parancsnokának hangja a vonal végén.

- Gyalázatos eset, majd kivizsgáljuk, de egy tizedes nem szégyeníthet meg egy főhadnagyot-szögezte le az álláspontját.

- Na, - gondoltam - én meg hogy számolok el most az ígéretemmel Józsi barátomnak? Aztán ismét előjött és nyugtalanított a katonatács jelöltségem emléke is. Csak nehogy elkezdjék firtatni, hogy ki vagyok én és vajon hogy viselkedtem azokban az időkben. Hajjaj!

Na, de nem történt semmi baj azon kívül, hogy pár hét elmúltával a szerkesztőség is megszűnt. Hadosztály helyett csak zászlóalj lett az alakulatunkból.

Időnként még mostanában is a fülembe kondul a kisváros templomtornyának a mély, éjszakai harangkondulása, amint az idő múlását jelzi. Én pedig egyszerű kiskatonaként őrségben posztolva türelmetlenül várom, hogy mikor jön már a váltás.

A kefelevonatot még megvan valahol a régi iratok között. Meg kellene mutatni Józsinak, hogy lássa. Itt van a bizonyíték. Én megpróbáltam teljesíteni az ígéretemet.

Hanem a katonatánács ügye még egyszer előkerült az életemben. Már pontosan két éve múlt akkor, hogy a pesti Vigszínház előtt sétálva, egyszer csak szembe találtam magamat Deres honvéddal. Így hívtuk.

A valódi nevén nem is nagyon szólítottuk. A ragadványneve abból eredt, hogy a hajtincsei közül egy vastag, fehér fűrt lógott a homlokára. Sápadtan, toprongyosan közeledett. Láthatóan rosszul táplált volt.

- Mi van veled Sanyi? Hogy nézel ki - kérdeztem meglepődve a köszönés helyett.

- Most szereltem le és nincs egy vasam sem.

- Talán továbbszolgáló voltál?

- Fenéket! Ötvenhatban, az egy napig létező katonatanács tagja voltam. Nem csináltunk mi ott semmit, mert a választás után másnap már a laktanyában voltak az oroszok. Egy évre mégis börtönbüntetésre ítélték. Onnan szabadulva pedig le kellett töltenem az elmaradt második évi sorkatonai szolgálatomat.

- Hát nem igazam van? Szeszélyes az időjárása ennek a mi kis országunknak, ahol mindig váratlanul történnek a dolgok. Nagy mázli kell az élethez - gyújtott rá újabb cigarettára Géza barátom. - Az embert váratlanul is felkaphatja a forgószelel. Én meg azóta is keresem Józsit azzal az egyre kopottabb szélű kefelevonattal, hogy megmutassam neki és elszámoljak ezzel a ma is nyomasztó, régi adósságommal - nyomta el végül a valahányadik füstölgő cigarettáját a majdnem tele hamutartóban Géza.

H. TÚRI KLÁRA

HIÁNYOS IDŐK

TERÁPIÁS NAPLÓ VII.

Az 1989-es társadalom-mentes rendszer-változás idejéből

1997. nov. 15.

— „Globus kukac” ... stb.: internet-hívójelet kürtölnek szét: megint egy (polgár-vakító) népszavazáshoz hívnak. Teremtő Atyám! – nő létemre ... ha nem tudom eldönteni: véd-és dac-szövetségnek ... jó-e nekünk ma a NATO (?) hogyan szavazzak hát jól nemzeti vonatkozásban! – ! Hisz békénket ma is a múlt s jövő háborús békéi, kényszer-kiegyezései ... (mint pl. nekünk Trianon) szomorítják ma is még (s folytatólagosan ... e földi béke vége mindigis háború lett, és megfordítva :) mi jót is várhat az ember hát! – Össznépi kiegyezések, őszinte megbocsátások hangja (s) valóságos „békeharsonáké” szól a médiában (s... közben egy volt magasrangú MSZP-s mondja, egy volt ÁVH-s azaz Állam Védelmi Hatóság-i elvtársúrról: — „Ez volt, aki szétverte X.Y.nak ... a tökét!” – De ő megbocsát! Nyilvánvaló e közjáték agresszivitásából az, hogy mára, mint már annyiszor a történelem folyamán ... : ismét rangra emelkedett – s fölöttébb törékeny békénket nyíltan veszélyezteti – az erőszak hangja.) Kormányzati s ellenzéki agressziók időlegesen oltják csak ki egymást! – Mivel kellene, hogy interferáljon a mi véleményünk —, mai hamis választási lehetőségeink idején? – Kell, hogy megszavazzunk egy ily eldönthetetlen kérdést? (Egyetlen reményünk : ... az igen-nel s a nem-mel is Krisztus keresztútjára vezet el : Ő volt, ki elhordozta bűneinket.)

1997. nov. 16.

(Többekkel ellentétben) én ... nem mentem el NATO-szavazni.

1997. nov. 19.

(Én) ... ha szegény voltam, vagyok és leszek is: - az Erzsébet-napi töprengéseimben ... a XIII. sz. e könyörületes magyar szentjét — kenőpénzek, megélhetési politizálások s számítón álságos adományozások jelenkori példátlan divatja idején – az ő példászerű könyörületességét pl. ma egy Teréz anyáéval összevetve — minthacsak egyik szent a másikának... inkarnációja lenne! Szentségben felülmúlhatatlanul (:) mindkettőt kora első asszonyának s ... megismételhetetlenül, utánozhatatlanul korszerűnek tekinthetni – de a magyar szent alakját én ezenkívül kora gyerekkoromtól fogva is tiszteletreméltónak tartom -:

Hol jársz hová mész
Szent Erzsébet asszony
Innen onnan amonnan
Fehérváros széléről
A kapitány üzente
A kend lányát kérette
Szebbiket jobbikat

Karcsú magasabbikat – énekeltük játszva...körbejárva valamikor (s) jelöltünk így... középre párt magunknak. (S ...) azzal együtt – szentünk segítségét kérőn – máris gyermeki hittel hihettünk,

reménykedhettünk mi...mind: egy későbbi jó párválasztásban. (S az Ő könyörületessége utunkat elő is készítette, esetleg csak mi tértünk később le arról.)

Katolikusok, ortodoxok találtak ma egymásra virtuális-valóságosan, – a TV-ben ... csillogó ékköves fővegekben felvonult egyházi méltóságok pompás látvánnyal gyönyörködtetnek. — Ámde napom végén szomorúan állapítom meg: egy szót sem ejtettek a mi Árpádházi Szent Erzsébetünkről a médiák ... Egész napon át, egy szót se.

1997. nov. 20.

„Képtelenül” felnagyított érdekellentétek: TV-m „Szöveg nélkül”-ijében (s) ma...e képekből – úgy tűnik: a Szuezi-csatorna vize... — mint minálunk is 56-ban! – mintha már most ... Szerbiában folynék. – Egyeztetési külpolitikáját az orosz, az angol, a francia s az amerikai! (?) Mégis Szerbiában ... aki harcol? – nem tudhatja miért, kiért (s hogy) joggal-e vagy jogtalanul teszi azt! Szembetűnő a hír, hogy éppen Kína (e) kommunizmusát sikeresen vedlő mammut-lakosság-képződmény küld nekik (jellegzetes, kínain transzcendens-hatású, rejtelmes-hirtelen-születő mosollyal) — küld ma nekik...egy fegyverszállítmányt! – A kicsi, megmart és harapós Szerbiának!! – S közben Európa csupa szem és fül—! Mintha lebénultak volna mind a vezetőink! — (gond egy kapitalista Kína fegyverbarátsága mindenképp; s ma megintcsak a világbékéért aggódhatunk!)—

— Valamikori mozgalmi dalok s divatos-bús slágerek ötvözete (volt) az a Mária-ének, mely ma egy gyönyörűséges új dallammal sírt fel a médiából – ehelyt (hagyományosan) a ... halottak napjára készülön azoktól a cigányoktól hangzón (–) kiket Scsecsej...ugyanúgy kiszórna Szerbiából, mint az újvidéki magyarokkal is tette...volna, de hál'istennek: emezek ősi kultúrája mellé – úgy látszik, mintegy védekezésépp téve – maguknak ők szintén kultúrát teremtenének: szembetűnően egyetemesnek mondható hangzatokkal mégpedig; mint ezzel (az) ismert kultúrákból összeállított – újjáalakított Mária-énekekkel is tették! – „Jézus feltámadt! – Valóban feltámadt!” – minthacsak a görögkeletiek köszöntését csengették volna ki ezzel az elbűvölően helyénvaló, se-nem-plágium, se-nem-giccs formán alkalmazott Isten-adta utánérzéssel ma ők.

1997. nov. 22.

Újabb csapatösszevonások hírei, Irak felől. Tegnap hallhattuk: ... a mi betyáros Bakonyunkat — honnan éppcsak, hogy távoztak az oroszok: — NATO-hadgyakorlatozni ... most meg már a hollandok áradnak be! — A média rabságában veszteglőn: valót igazgal kever, és egyre lelkiismeretlenebbül portyázik a fejekben is a világpolitika (s) ennek globalizációs bosszantásain túltennie magát az embernek: nem kis próbatételt jelent. — Egy etikus magatartás távata adhatna...ehhez erőt, viszont...ilyesféle erkölcsös politizálás tán csak egy „fából vaskarika” volna! — Ahhoz, hogy az ember (etikus magatartás által) ... a médiához-kötődést meghaladhassa – egy elevenre tapintó közösségi ethoszt képzelhetni csak el —! — Nem a vallást lehetne ópiumnak mondani ui. ma, hanem az erkölcs nélkül is ható politikát. Kötelessége volna ma minden keresztény embernek ezért hát...elgondolnia, s múlt, jelen és jövő képzeletbeli etikai határvonalait összekötve:...egybevetnie ily módon — mai politikai nézeteit a tegnap voltakkal. — (Tudom, mindez bővebb kifejtést érdemelne, – ám Hans Küng „A világvallás etikája” c. könyve ma érdekesebbnek érkezik számomra ... bármely saját sugallatnál. Őtőle tanulnék hát inkább...)

1997. nov. 24.

(Álmomban) ... az égen bombázók húztak, egy teljes ... város üresedett ki – s menekülő csoportjaival én mégis erre a kihalt tájra irányítottam magam (s) indultam teljes útszélességben, egy világosan érzékelt h a z a felé. — Ezen égi halálmadarak segítségével: a reggeli hírek reaktivált álomképeim át találva aztán végülis... haza: a magam köznapi erkölcsi életterébe; — melybe viszont... egy törpe iszapcsiga őcsigasága vehette be magát mára – Dunánk számára Bős-Nagymarosnál történt kedvező elterelésével – betelepedvén a Szigetközbe (:) ... a víz bioszférájában, hogy mekkora pusztítást végzett aztán ez: meghökkenten hallom. (Mármost ... csak az a kérdés eldöntendő, toleranciából vagy áldozatvállalásból vizsgáztat-e minket, avagy mindkettőből e nemkívánt

vízierőmű!) — Zavaros a helyzet, tele szándékolt fél(re) tájékoztatásokkal.

– Kinél igazabban s időszerűbben magyarságról költő ma sem szólhat: – 120 éve, hogy ... nekünk Ady Endre megszületett. A (magát pozitívból negatívra váltó) magyar nacionalizmus sodrában, ma...az ő tiszta hangja ... mindmáig pozitív-messzehangzón szól. (Örökérvényű) istenes hazafias elkötelezettsége példaszerű a mai érték-vesztett világban. (Kortárs, a francia Toulouse-Lautrec szintén e napon „születésnapos”).—

(Egy ma-délután-, „eltűnt” ezresemre gondolva ... gondolom: valahol, valakinek ugyanennyivel több juthat majd!)

1997. nov. 25. Katalin-nap

Locsog! Kopogó karácsonynak nézünk hát elébe. Menyemnek egy görög útról hozott Sirtaki zenei kazettát sikerült – többszöri próbálkozásra, beszereznem. (... Ili néni mondja, hogy most már 'fejezem be a vásárlásokat: inkább ételmezt vegyek!' Igaza lehet, közállapotaink megint csak rosszabbodnak —! — másrészt, ez a féltés nyilvánvalón csak afféle II. világháborús pszichózis-maradvány nála...) Kunczénak igaza van, Hornnak igaza van, a cigányoknak (lázhatón) igazuk van, s az önkormányzatnak is igaza van a székesfehérvári kilakoltatás ügyében;... ám az utóbbi végre (ma estére) meg is elégelte ezt a négyféle igazat, s majdnem megoldotta volt e gordiuszi csomót. Hajlandó most (országos gondra és... bármerre) elengedni e kisebbségeit, — s... lakást venni nekik. Bárhol. Ha ... nem mennek? — hát utcára lakoltatja őket! Törvény szerint, az egész ország egyetértésével immár — „cigánykodásaiknak” véget vetvén. De vajon mindent láttunk-e ezen az új, igaznak tűnő tényfeltáró filmen?!

Jeges árvíz a Körösön: szimulált veszély, valódi készültséggel. (Azt hittem igazi) — A TV-s képeknek reprodukáltan valóságos igazi tartalmaik vannak, így hát (...) nem csoda, ha ezekkel akárha félre is lehet tájékoztatni! — Alaposan mégpedig ... És nemcsak engem!

– 9-14 éves korig...az áldozat, — ill. 16 éves kortól a bűnelkövető (a sexuálisan elcsábított csábítója) számíthat a pedofília bűnében, az emberöléssel egyenlő mértékű megítélésre (...) A tett s (meg)ismétlése félév időtartamon belül teheti bűnössé az igazságszolgáltatás előtt annak elkövetőjét! — Három ilyen 16 évest kísért be a kamerák szeme előtt (arc nélküli vádlottként — mégcsak feljelentésre) három rendőr ... — Ezek a fiúk ha (a bűnözés legújabb terjedési módján) ... internetből másolták volna tetteiket? — állítom, hogy ... őket feljelenteni – a TV, s az információ-áramlást hasonlóan gyorsító internet nélkül: kis valószínűséggel merték volna csak áldozataik (azazhogy a szülők!) Addig ugyanis, amíg kézzelfogható indítékát nem találjuk az ellenünk közvetve vagy közvetlenül elkövetett bűnnek: ...mi, sértettek...félünk feljelentést tenni, hisz amire nincs bizonyítékunk, az egyben titkolnivaló lehet csak! De már ... egy TV-kamerának – ha volt szeme (a minden emberre jellemző mágikus gondolkodás szerint ti.) ... a bűnre — a bűnösre is ugyanígy kell legyen! Tehát ... : a kamerának bűnéhez közelebb kell hoznia a bűnöst is! — s így fokozatos rávezetéssel az...előbb-utóbb bizonytalansággal le is leplezhető! (Jelzem egyben: a közelmúlt ... halálbüntetést „szorgalmazó” ívein én ma sem szerepeltetném a nevemet.)

1997. nov. 26.

Egy főpolgármester – Székesfehérvárról érkezve – nyilvánított ma véleményét a médiában. — Az országgyűlési választások előtt ... sok köszönet nem érhet ebből kormányfőnk és belügyminiszterünket (Horn Gyulát és Kuncze Gábort) — ui. „undorítónak” mondta ő a választási kampányolásnak e városban általuk lefolytatott módját ... Feltételezve, hisz nem hallottam őket (hogy)...az említett kampány: egy divatos szimplán olcsó fogása volt az ő népszerűség-hajhászó demokratizmusuknak: az említett jelzőt egyáltalán nem tartom túlzónak.—

— Nemsokára a világ minden táján kapható lesz?(a legújabb magyar találmánynak köszönhetően, és ... egy, a gyártásra alakult külföldi cég jóvoltából —) a szintévesztők szemüvege! Nem egy ismerősömnek lehet jó hír e hír.

— 26 000 Ft most egy új MATÁV-telefon ára: 40%-os kedvezményt jelent ez, s...ha meglenne a

százezrem hozzá (kölcsonbe ti.) — barátnőmhöz hasonlóan..., hogy bevezessem azt lakásomba — erős kísértésbe eshetnék. Nem tudom, szerencse-e, hogy ... ehhez viszont pénzem nincsen! (—) A legegényibb módszer szerint: ama semmi=0 oszthatatlanságáról indítom napjaimat én, s lassan virtust csinállok pénzem beosztásából! Egyetemes Időnkre bízni dolgaim eközben: megkönnyebbitő gyakorlata lett lelkemnek. S ez a ... „két legyet egy csapásra”-magatartás: erkölcsi érzékem állandó ébrentartását is feltételezi. —

(Már viszont) annak a Tatán tervezett új közösségi háznak (:) melyről ma az MTV I.-ben Szentessy Lászlóné, a helyi művelődési központ igazgatója beszélt —, annak ... egy tízezer dolláros amerikai megsegítéssel tervezett felépítését — (... hogy ez aztán segílyt jelent-e vagy kölcsönt, nem mondják!) — sehogysen bírom átlátni. S így aztán — gondolom is, meg nem is —, hogy egy ... várostól idegen érdek munkálkodhat tán ennek a tervnek az érdekében.)

1997. nov. 27.

A baji (pedikűrös) Rózsi ébreszt (10 órakor). Ezért hát időm csiga-csalogató, földigiliszta-fullasztó martján (fejfájósan) pillanatok alatt előbb magamon körbepillantok, — aztán: fölteszem az előkészített kávé (és) nem felejttem el ködnyomta fejemmel sem...megköszönni Istennek, hogy ... elküldte őt hozzám! Mert lett kinek elpanaszolnom, hogy ... meg hegy ... meg hogy — ! Majd, hogy...kikisérem barátnőmet s nagy nyugalom szállva rám, ezzel a nyugalommal belenyúlok postaládámba, s...abból egy cetlit: egy közönséges könyvtári figyelmeztető cetlit húzok (mint nyuszit a cilinderből) elő, — mert hát rend a lelke mindennek, s...ha efféle szerelmes cetlire vagy hasonlóra én vagy 10 éven át hiába vártam, — de már, s hogy...épp most?! — viszont — a határidőt nézve — abban, hogy... e szocialista könyvek garmadájával telt könyvtár valamelyik könyvtár(osa) tévedéséből, (pláne) szeszélyéből...érkezhetett csak ez a lejárt-határidős figyelmeztetés el ma hozzám, — abban viszont sajnos aligha tévedek: hátra van még u.i. 1 hét a lejáratig. — Felvidulhatnék aztán a villanyóra-leolvasóval — viszont nem... Mégsem! — Mert hiába a kis fogyasztás áramból, ha megemeltetett újra csak annak is a tarifája! S már jönnek lám pénz-besöpörni a kéményseprők is! Ej, ej! Elhatározásféle sandázik bennem, hogy hasznos lenne tán most téli álomba dermednem, de még ehhez (...) megeszem előbb egy jó adag kész káposztát, babbal összekeverve: ami valóban nem rossz. E rágódások után (aztán) a milliárdos Tocsikra kapcsolva a TV-t: már „pocsékmárta” pöre bosszant „csak”. — Hogy 800 millióból ... 230 millió a Boldvai (MSZP)-féle Rt.-nak, 120 a Budai (SZDSZ)-félének köttetett le: jóelőre! (?) Nagy koalíciós simlit sejtet ez az egész per! (S) elnézve e „pampák királynője” modern jelenséget — ehhez hozzá ... képzelem, hogy e történetből milyen kitűnő leleplező film-sorozat lenne készíthető („könnyen, gyorsan hogyan gazdagodj meg!”) — s „mese nincs” bosszankodásaim az Óperencián túl is — e macerás évvégi napom zárultával is...hogy folytatódni fognak: előre tudom. — Hisz ahol a pénz nem beszél, s a kutya sem ugat,... azért a bűn még vidáman tenyészhet.

1997. nov. 28.

Folytatódik a nagy országos szemerkélés, szivacsosva tocsogunk a csapadékban. — Úgy látszik, szórakozni való kedvek ötlettárát is csappantja ez, merthogy (—) sósav+aluminiumföliából L. Attila — Szolnokon (—) pl. ... robbanószert dobálgatott városszerte ma a haverjaival! Nagyobb baj azért nem esett szerencsére! (Média-hír!)

— A londoni parlament mai döntésével (...) mátol Angliában megszűntnek tekinthető a rókavadászat!
— Hm... (Hogy ez már nem mese, csak annyi ebből a bizonyos!)

— A KÉSZ meghívására ... Ladocsi Gáspár püspök úr ma kezdte meg azt a 3 napos lelkigyakorlatát (Tóvároson) —, melyre...érdeklődőkkel megtelt a kapucinus templom. - Közülük többel is beszéltem (néhány szó erejéig) és ... innen tudom, hogy municióért felmenni Tatára holnap e helyről ... Bulányihoz — nekik már semmi szükségük! Nekem viszont annál inkább! Fölmegyek! Bulányi-Ladocsi-

féle felekezeti fölállás (...) Tatán, és sehol másutt se talán: soha többé nem fog létrejönni!
 — Tegnap olvastam végig Hans Küngtől a Világvallások Etikáját: ... ökumené kielemezve, értve s megjegyezve számomra, egy életre. (S meg is szándékozom venni a könyvet, meg M. Eliade Valláskritikáját is. Ezt karácsonyra majd, a lányomnak!)

1997. nov. 29.

... Kotyogtatják ladikjaikat már a halászok itt ... s ezzel az Öreg-tó lehalászása elérkezett a végső szakaszhoz! — A hagyományos hálós halászati módot ha Nyugat-Európa hírből ismerte már csak, — nem úgy Tata! — S 3 éve...egy egész fiú-osztályt küldtek át Angliából: tanulmányozni eme ódivatú halászást. — Ágyépig érő gumicsizmában – bár vízessé nem lettek ma sem ők –, izületesek talán már mind! — Előbb-utóbb biztos, hogy belebetegednek ebbe a hírneves halászatba! (—)

Este aztán, ugyanitt ..., az a Hajnal Gábor (kinek... „Töfi” a neve: ilyen „bratyizós” felvilágosítást kaptam róla kéretlenül... – kutyámmal, hogy arrafele sétáltam ma a parkban, amerre ő is ...) — ez a tizenéves felnőttek réme ... hogy ez „a ... Hajnal Gábor – aki rettenetes gonosz gyerek” ám —: ő volt az ... ki nemrégén épp itt...egy (m á s i k) öregasszonyt...ütött le! (de az...egy másik fiú volt s... 'nem ő!') – hallhattam, a lemenő Nap sugaraiban megállva ... mégpedig ugyanattól a bicajos gyerektől(-ről) – ki engemet tavasszal itt inzultált. Már most úgy tűnik magára maradt: nincsen már bandája! s ... nem akar emlékezni semmire a múltévből. Kivetítve tetteit egy másik gyerekre :... így jöhetett kedve szóbaállni velem (láthatólag nem emlékezve személyemre, – vagy inkább nagyon is? Ki tudja – !)

Bulányi (mint nyolcvanéves örökifjú) ma egy sokat próbált ember magabiztosságával (s) egyben...a kitagadottak szükségszerű pszichés gátlásaival is küszködve — mondta végig miséjét ... este a Nagytemplomban. – Kalazanczi szent József igaz követője (mint következőleg megtudhattuk tőle) – valaha itt, Tatán s pont ebben a gimnáziumban volt (1943-44-ben) piarista tanár. — Egyik volt tanítványa emlékezett vissza aztán: arra a ... háborús osztályra, amelynek osztályfőnöke volt ő — aki most...békésen foglalva el helyét a körben ülők közt, ... a szeretetlakomára egybehívtak körét egy pillanat alatt igazi közösséggé formálja át — példáját adva egyben egy neveléshez való hitbéli elkötelezettségnek is.) S egy róla szóló emlékező – Ady váteszi szavait ismételve tőle — „... Mert gyávák voltunk, elvesztünk” — ezekre... a háború elvesztésekor mondott Ady-verssorokra emlékezik —:

— 1994.márc.19 reggelén, osztályába lépve, bátran ... hogy ezt mondta ő tanítványai előtt. Méltó emlékezéssel — bátorságos életének Bokor-családjai bár széthullottak időközben —, mind szeretettel vesszük körül! Egy ország szegényedett el a szeretetlenségben (s) de jó, hogy legalább ez az egy Bulányi-féle példa mégis fennmaradhatott! — Kiscsalád-nagycsalád, gazdag család—szegény család: oly nagy ellentétekkel bíró fogalom párok, melyek elvileg nem fokozhatók már tovább! De kik e Bokor-családokból ez estén megjelentek – lemenőben is jó példával szolgálnak mindmáig. Itt ma pl. a gyerekek ... aprósüteményekkel, üdítőkkal járták körbe, kínálták meg a kis lakoma résztvevőit, — begyakorlott szeretetben, tiszteletteljes szótlanságban, csillogó szemekkel nézván szemükbe négyyszer is ... a megkínáltaknak. Nem szorongva, nem sedrén és nem kényszeredetten! Egy-, három-, négy-hat-és kilencéves formák, a szeretet uniformizált öltönyében: — különbek voltak, mint a mi saját gyerekeink! — Nem lehet ezt nem elismerni. (Még ha csak maradványában is, de él a Bokor!)

1997. nov. 30. Vasárnap

Azt hiszem, azzal a bizonyos evangéliumi „kovász” szóval (ön-, vagy egyéb jellemzéskor?) csínján kell bánnom már ezután. — Prédikálni a kovász-szerepről, vagy élni azt —? — Más-más „tészta” bizonyosan! S én nem akarom elkiabálni ezt a különbséget! (—) Hallgatni Ladocsi Gáspár püspök urunk prédikációját (:) ha jó volt — ? ... én tegnap óta már ... inkább Bulányi pálmájának gyümölcsseit értékelem, azt ízlelgetem, s előnyben azt részesítem.

Schmidt Mónika vezényletével, az Esterházy Énekegyüttes tartott adventi hangversenyt a Vár lovagtermében. — Reméltem ... az ottani akusztika, hogy megsegíti őket, s nem áll útjába

érvényesülésüknek (... meg, hogy nem egyedüli nézőként fogok én fent, a fűtetlen Vár termében dideregni) — s így is lett! Nagyon szépen énekeltek, és ... majdhogynem túlzottan bizonyult a megjelentek száma is ehhez. — Jónéhány ismerősöm mellett ... három filmfelvevő is feltűnt, — köztük a Tatai TV is. Az együtttest leginkább az ígéretesség jellemezte: választékosság a műsor-összeállítást illetően s változatosság; — de energikus szólóénekesével s a szereplők általános összhangjával is kitűnt a régiek közül városunk e nemrég alakult kara.

— E helynek római korból feltárt, eredeti állapotban vissza-s újramodellezett villabelsőjét is láthattam a Várban. Mégpedig (még ezt megelőzőn.) ... a TV1 kurta figyelemfelhívója vezette utam ma ebbe az új, attraktív, életteli kiállítóterembe. — Megnéztem aztán a Kerti Károly-képkiallítást is! A vár egyetlen négyzetméterét sem lehetett unalmasnak mondani ezen a vasárnapon. — S ha mindez a Bíró Endre-Szatmári Sarolta házaspár munkáját dicséri még ma is — én csak szeretettel tudok rájuk visszagondolni! — Nem szűnvnél eléggé haragudni városomr(;) az Ő személyükön lecsapódó hálátlanságok soráért! (Ma sem tudom pontosan) hogy miért is kellett nekik innen elmenniük, — ha egyszer semmi törvénybe ütközőt nem tettek!? Olyan szép...volt, „mint egy görög amphora!” —... Sacira mondta ezt volt ismerősöm, s én ... ennek a férfinak találó szavait csak megerősíthetem: fél évig ott téblábolván a Várban, körükben — mint „dolgozó” — bárha semmit sem kellett tennem, afféle orvosi ajánlásnak köszönhető kegyelemkenyér volt csak ez: 'emberek közt' kellett lennem, s számomra akkor Ők ... ember voltak az embertelenségben! (— Az a szép görög váza aztán, sajnos ...összetört!)

— Esti közszolgálati TV-nk vasárnapi főműsorában — a sex gyöngye vezérfonalával — horror borzol ideget. —... Advent első vasárnapja meggyalázásának is lehetne minősíteni e fércművet, melynek férfi főszereplője különös mód (...) női szorongások-vetítette szörny-figurának is mondható. Ilyen még nem volt! (S a film végén, hogy mégiscsak három „boldog” utódot jelentett e szörny halála: e végkifejlet már aztán tényleg sokkoló volt) Gondolom, ezzel érték el nálam is alantas céljukat hatásvadász filmiparászaink (kiket imáimba foglalón nem is felejték el ... a tisztítótűzbe kívánni:...ha egyáltalán sikerül elaludnom még ma!)

— Hogy az Isten verné meg legalább olyan tisztánlátással őket, mint amilyenel engemet, ugyanebben a témában ... megvert! (Eddig ha nem szembesülhettem hasonlókkal: a volt férjemre ismerek végül is ebben a mai figurában. A divatos feminizmus élősködő vérszívójaként viszontlátva őt —!— Mert ím, egy eastwicki boszorkány, méghogy szentnek is mondható?! No nem!)

1997. dec. 1. A meteorológiai tél első napja

— Ez az időben eltolt roráté nem harmatozta eléggé az Igét nekem...

Milyen más is volt korai sötétben, csendben, lustaság-lohasztó friss derűvel részt venni gyerekkorom hajnali miséin! ... Az emléke is szinte melegít még. Különben is fejfájdító ez a nap! (—) Egy teljes hét...nem volt elég, hogy megkülönböztessen pl. a „bátorságot a vakmerőségtől és az óvatosságot a gyávaságtól” ! Vagyishogy e témában meg tudja írni egy filozófia-dolgozatot!

— Éjjel fél egykor aztán mégiscsak felcsillan agyam tűfoknyi arany napja, s...ettől (az ihlettől) elkövetem azt a hibát, hogy még gyenge fénytől érintett gondolataimat nyilvánosságra is hozom! Nohát...fel is olvassák másnap a fogalmazványt, s én — mintha csak kinevezett lektoromat (...Mártit) hallanám —, tudom is már, hol és mit kell még majd azon átjavítanom! De nyugi, Klári! — mondom magamnak. Nyugi:...ha már voltál olyan „bátor”, hogy megírtad gondolataid, majd tettél olyan „vakmerőt”, hogy ... benyújtottad a dolgozatot (?) ...most légy „óvatosabb” annál, hogysen „gyáván” visszakérjed azt!

1997. dec. 2.

„Miben különbözik a bátorság a vakmerőségtől s miben az óvatosság a gyávaságtól?” - filozófiatanárunk ezzel tornáztatta meg ma nyugdíjazhatatlan szellemiségünket. Sok mindent írtam én erről, viszont csak egy-két gondolat igazán köszön vissza az egész szövegből. (Így pl.: helytálló lehet ebből:) —

„Aki nem tudta magát elveszteni a gyávaságban, az nem is fog semmit nyerni az óvatosság által; vannak olyan ütközőpontok az emberek közt, melyekben ajánlatos, a gyávaság látszatával megalkudva ... óvatosan elejét vennünk a vizzálynak; a szeretet motivációja önmagában tán vakmerőségre csábíthat, — viszont ... ki szeretni bátor: ritkán lesz az óvatlan; a keresztény vallás a bátrak vallása kellene, hogy legyen, de sajnos túl sok köztünk az óvatosan hívő, sőt vakhitű... — Társas helytállásaink szociabilis volta mindemellett értékelhetetlen! (—De ... hogy a „szociabilis” szó hogyan is jutott eszembe: megintcsak nem tudom! S ... jóértelemben használtam-e: utána nézek. — S igen!) — Egy délidei TV-s hangverseny foglalkoztat már otthon aztán, ilyenformán:

Délidőn a képernyőn mostanában megint
 Demokráciából termett hajdan' uraink
 Csapatban uralnak hamis helyzetet
 Tapsol a csasztuskák népe s veszett
 Múltját mintha törölhetné végképp
 Gálaműsoron feszeng s semmi kétség
 Nyakig magas-kultúrába beléveszekedve
 Szerénkék és szépasszonyok ördög-anyja-sleppje
 Átkon s korokon át tova űzve az időt
 Foglalja tereink s mind a képernyőt
 Nem fut harisnyán a szem ha lefutott rég
 Fene bánja s ki se szánja ifjabb idejét
 Könyökbajnokságban győzött és lett halott
 S TV-képernyőn át büzlik már múltatok
 Rég-el-pocsékolt korotok istennek hála
 Úgy tűnik mégiscsak elmúlhatott mára

1997. dec. 3.

„A fogyatékosok napján”: ma ... döbbenetesen fogyatékos etikáról árulkodik...egy hír – a „taposó-aknák betiltásáról” szólva, – mely „emberbarátnak” nevezi a (helyettesítő) legújabb aknát. S én ... aknatépte volt osztálytársam képzelem magam elé: mit is szólna ő mindehhez (!) ? — Szabó Szonja is szerepel aztán e nap hírei közt: ... ő, aki szájával tanult meg festeni (!) s ő...már kevésbé tűnik előttem fogyatékosnak. Más dimenzióból valón, nem a naiv-festők ártatlan üde-módján, de...nagy hatással van az ő művészete az emberre; — rejtelmekre int minket! Mert: mást szólna bárha a száj, s a kéz, a láb is, mást szólna és másképp, — alább nem adhatja senki mégse —: ismernünk kell, s úgy használni testünk mindenegyreszertét (... hiszen ezeken át ... ismerni meg Isten akaratát!) -

— A fiatal Haraszi Norbert is, gondolom: — hasonló lelkülettel válhatott kivitelezőjévé azoknak a (... Művelődési Házban) bemutatott táj-és épületfotóknak, melyeken át egy igaz Tatával ismerkedhetni meg; képei időtlen szépséggel hatón örökítik e város jellegzetes arcát kis kötetnyi kiadványában. —

S mi érdekes hírlík a szomszéd városból...? Hogy (...) a Real Banktól nekik járó pénzhez jussanak: az ennek tulajdonába átment, volt Brikett-gyárat ma ... 35-en (... valaha ott dolgozók) ... elfoglalták. — S...mintha egy régi szocialista jelmondat – miszerint: „a munka becsület és dicsőség dolga” — köszönt volna vissza e tettükkel. (Könnyű szívvel kapcsolhatom hát ki a TV-t napom végén.)

1997. dec. 4. Borbála-nap

Apám Borbálának, Borinak, Borisnak mondta s gyakran talált ő kedveskedő más neveket is neki. Nekem Anyu volt. Az egyetlen nekem rendelt anya.

1997. dec. 5.-én

... egy „nyomasek Bobó” nyomakodott elő belőlem s a kávéval megsegített reggeli ébredéssel eszmélkedően ezt írtam: Egyedül, mint a szög a falba’

Lehetetlen rúgnia farba

Az embernek magát...

S egész napon át hűlt helyén

Merengtem Nyomaseknek én.

— Hát...

1997. dec. 6.

Gimnazista unokámat, Gábort „zsákolom” Mikulás-ajándékokkal, s... Tatabányán találkozom aztán 6 éves Zsófi unokámmal is. Testvérét, nemrég- született kicsi Szabolcsot féltőn adják a szülők kezembe.—

1997. dec. 8.

(Túltéve magam filozófusi mihasznaságom tudatán) ... tudom megírni mégis újabb dolgozatom ma, a „Miben különbözik egymástól a komikum, a gúny és a humor?” témájában ... ilyet s hasonlókat írva (:)) Gúny, komikum s humor az irodalomban s köznapi értelmezésben is különböznek: Petőfi „dicsőséges nagyuraknak” elkívánt „újdivatú nyakravalója” is (pl.) a gúny irodalmi fegyverével hat akkor ... ha az „nem cifra, de jó szoros”! – Gúnyolni mindent és mindenkit lehet, ám szellemi fegyvertárunk e téren a gyermeki csúfolódások szintjén maradt. S ez jól is van így: — szellemesen gúnyolódni ..., — anélkül hogy hülyeségbe tévednénk ..., igazából lángész tehet csak így! Mint pl. Petőfi; Az ironikus ember öngúnya? – legjobb terepe volna ez önnevelésünknek. A szót humorra átlényegítve: könnyen kiszabadíthatni problémás élethelyzeteiből az embert; — viszont komikussá lesz az, ki a magánszférából (általánosítással) kilépni nem tud. – Nem megfelelőképpen használva az emberiség közös spirituális fegyvertárát: a legjobb szándék is komikussá teheti az embert! – Pl. egy-egy rosszul elsült poénnal. (A szereplési vágy kiben túlteng, nevetségessé lehet az, s ezáltal lelki sérültté is.)

Este magát Jézus tanítványának valló spiritiszta előadására tévedek be a Tiszti Klubba. (—)

1997. dec. 9.

- Tegnap kik megtapasztalhattuk a Tiszti Klub termét betöltő energiákat: e többszáz ember ... szerintem míg él, nem felejtheti Oláh Imre szeánszát. Személyes varázsából adódóan – úgy vélem – , megfelelő elképzeléseim lehetnek (nekem pl.) e naptól arról, hogy kik is azok a farizeusok s ... hogyan tagadhatta meg ... Péter háromszor is drága isteni Mesterét. Sőt arról is tudhatok, Jézus hogyan láthatta ezt meg előre. – S már magában véve a fölfedezés, hogy ... életemben először – szavai nyomán fölképzett előttem egy 2 000 évvel ezelőtt-volt világ képe, hogy kétezer évet segített visszamennem ő az időben: csakis előremutató lehet! S bár tudom, a gyógyulásban is kell, hogy higgyünk, számomra ez ma a gyógyításnak volt tanpéldája (és ... nem negatív.)

1997. dec. 10.

Éppen hatvan évvel ezelőtt vette át Nobel-díját Szentgyörgyi Albert ... (most meg?) Most meg épp egy „Magyarságért” díjat osztanak a Parlamentben. A díjat az a Horn Gyula osztja — ha jól hallottam...aki alapította volt ezt. – Erdélyből ... Sütő András a kitüntetést átveszi – méltán is kapta – , ám Tőkés László püspök nem jelent meg az ünnepségen. (Mindennapos magyar béketűréseinket ugyan melyik kormány, mely államalakulat vagy politikai rendszer is díjazta, valaha is!?)

A Művelődési Házban ma ... egy elő-karácsonyi ajándék-gyermekműsor várt ránk (nyugdíjas) pedagógusokra. (A gyerekek mindig megvidámítanak. Most is így történt.)

1997. dec. 11.

Késő-esti média-hír: Székesfehérvárról jött régi felvételen, magyarul írt tiltakozó táblákat s roma nyelvűeket visznek utcán a tüntetők. Összegyűlt cigányok nagyszámú táblákkal, tekintélyes létszámban: a „gettósítás” ellen tiltakoznak (s nekem úgy tűnik) — a cigányság öntudatra ébredése már ma nemzeti alapkérdéssé lett! E fölvételt szándékoltan titkolhatták mindeddig. Nem tudni, mióta! – Semmiféle „szokott” rajcsúr sem kísért, de ... szokatlan büszkeségük, a magyarsághoz tartozás tudatával, szembetűnő (s rokonszenvre számíthat.)

1997. dec. 12.

— A Humán Iroda illetékes irodistája előtt – egy ... kölcsön-ügyletem papírjait 8 példányban írom alá, s „szívem hölgye” szíves felvilágosítással szolgál nekem mindeközben: — Még januárban (úgymond) ... vegyem föl az én (kölcsön) százezremet s ... ne várjam hogy „el-ügyintézzessék azt”! — (persze...hogy kamatoztatni kell! okvetlen!...) — Rövid beszélgetés alakulhat a ... bürokrácia keserveiről, a túlfűtött irodák ... túlfűtött légköréről, – munkatársairól is, érintőlegesen – s (így) nem figyelek föl arra, hogy ... mit is írtam én alá! – Azt, hogy ... én itt „otthonom korszerűsítésére és gáz bevezetésére” kaptam a pénzt? (!)

– Anyám, én nem ezt a gázt akartam! Én egyáltalán semmilyen gázt nem akartam! Szó se volt itt gázzal, csak a tetőm javításáról! – dühöngök (már otthon) ... Merthogy (:) egyösszegben s kamatostul kellene visszajuttatnom feladónak ... az ő pénzét (ha nem arra költeném, mire az fölvétetett! – olvashatom papíromon.) S már arra gondolok: lehet...itt egy másik szerencsétlen is, kinek a papírjait összekeverték az enyéimmal! — Hogy mindez csak egy fedőszöveg, hogy ez csak egy humbug – abba sehogyse tudok belenyugodni! S ... hogy ennekelőtte – még előbb ... a rongyokban földet ért, lefoszlott felhőkben araszolva (— az önkormányzattól hazamenet...egy jólöltözött nagypapával s kisbabáját sétáltató elegáns fiatal hozzátartozójával akadva össze) — a fiatalasszony szájából hogy a következő szöveg ütötte meg a fületem: „— Várni ... egy hetet? – Várni ... kettőt? várni egy ... hónapot! ... s nem fizetni? Ilyen a magyar!” – hát, nem is tudom. De, talán mégse mind! (Bár) én ... minden gázos ügyem ellenére is igaz magyarnak érzem magam még, azért már mégiscsak túl sok itt a jómadárság! (No ... s) mit keres itt egy íbisz is! Az egyiptomiak szent szemét-eltakarítója érkezének hírére (:) énnekem ösztönös sejtéseim támadnak ma... egy országos nagy szemétdombról (mely) hallatlan nagy erővel vonzza magához a politika szemetelőit (:) kétes üzleteléssel szaporítani mai gondjainkat, s gátolni minket minden jóra való törekvéseinkben.

1997. dec. 13.

... Egy médium elváltozása avagy egy varázslat vége? A milliók után adózó (Oláh Imre nevezetű) távgyógyásrról szóló rádiós „Kerekperec”-hír — : „akkor utazott egy távbetegéhez ő, amikor azt ... éppen temették” – meglehetősen váratlanul ér. Első épkézláb gondolatom: én magamról mindigis tudtam, hogy igen jó alanya volnék a spirituális elváltozásoknak. A közelmúlt Tiszti Klub-beli élményeim újra-gondolandón ... mégis tiszta szívvel állítom: emberünk ott igenis gyógyított (!) Elhinni azt lehet csak, amit el tudunk hinni! – amennyit el tudunk hinni és ... ameddig el tudjuk azt hinni! –

Akaratunk szabadságát egy spiritiszta hogyan veszélyeztethetné —?! És nem ... nem ... a mi Oláh Imrénk...nem lehet egy Cippola! (Viszont) bizonyos, hogy Cippolára pont azok s annyiban tekintenek ma ellenszenvvel, akik s amennyien...ugyanígy...Oláh Imrére meg barátsággal. S (... a magam kevés tapasztalatával) – én magam úgy gondolom, hogy igenis ... jól érezte ő ama (elhalálozott) távbeteggel való kapcsolatának megszűntét is. (Bizony, én nem ítélem volna el őt.)

1997. dec. 14.

— Ím, a médiában legújabbban viruló „Aranyág” s benne Lagzilajcsi legújabb találmánya, az „aranyozott telefonkártya”: mit egészségére kaphat az, ki...saját baját a másikkal túllicitálja

(nehogy már lesajnálva legyen a marhája!) Nekem meg...élő kőrisfák körül kering gondolatom a tó partján; s „vesztett szabadságharcaink” szobrától agyalok tova (egy újabb) atomerómű-meghibásodásra onnan aztán. Fáink hallgatnak, kívárnak, nem jajgatnak, szeretni tanít mind, őszi ködben s fagyban is. S ...mi tudjuk már, ha gomolyog a gond: (nincsen?) az Alfától föl az Omegáig hatón sincsen — ha beteg lennél, nincsen jobb a természet gyógyszerénél. Vörös a barátnőm szeme, a macskámé s az enyém, vagy a májon, epén, vesén s idegrendszeren ütözik ki a gond —: Ukrajnában nem úgy hasad az atom nem, nem, nem úgy ... ahogyan kellene! (Ma lenne anyám kilencven éves, de már a szelleme messze bolyong.)

— Továbbra sem tudok elszabadulni az Oláh Imre-jelenségtől. Ő – mint mondta – a kergemarha- (Kraitzfeld Jakab) kór vírusának jelenlétét hiába azonosította be (s) bizonylatolta is ezt: nem hitték el neki. – S már ma? egész hazánkat süketeli tele ugyanennek a találmánynak a híre...mástól valón (az USA-ból ti.; s majd ... súlyos millióinkat fogják venni ez ismétlődő kór kapcsán!) — Sajnos már meg én is belázasodtam estére ... Nagyon betegnek érzem magam; mintha sugárszennyezés ért volna: tüneteim egyeznek a Csernobil idején tapasztaltakkal. – Viszont hál'istennek most nem kell orvoshoz mennem. (S) rossz diagnózisával nem kötelezhet senkisémm arra, hogy félholtan is dolgozzak mindaközben.

1997. dec. 15.

(:) Ahogy kinézetét lefestettem neki: – tegnapelőtt azt a spiritisztát: látomásként – Ili néni is látta. – Autóban ült egy szakállas férfi – mondja, s...ő hallotta, ahogy „Jézus”-t mond. Győr és Tata közt lehetett ez, egyeztettük ideinket. Öreg barátnőm egyébként Szűz Mária hangját is hallotta már – negyven évvel ezelőtt – a klinikai halál állapotában, egyik gyermeke születésekor: súlyos vérvesztése okán ... mikor az orvosok az életéért küzdöttek. – „Nem maradhatsz itt!! Neked még vissza kell térned!” – mondta akkor a hang. És visszatért, habár inkább maradt volna azon a csodálatos tájon ő, az ösvényvégi virágtengerben ... egy alagút bejárata előtt...ahol égi Királynőnket, Máriát láthatta. (S mondom neki: Oláh sokat beszélt az ilyen klinikai halálból érkezett „igaz emberekről”!)

„Az emberi jelenség” Teilhard de Chardintól – a mai olvasmányom, s ezt szellemiségembe építve...magammá lényegíteni, nagyon kedvemrevaló foglalatosság. – Olvasás közben sugallat ér, s ettől egyfajta magyarfaló magyarságra kell gondoljak: ettől látszott megváltani minket Antall József kormányzása 1989-ben. Viszont már most ... a Horn-féle internacionalistáknak köszönhetően s Bős-Nagymaros kapcsán – új szereposztást kapott ugyanez a dráma, az új szlovák-magyar-osztrák viszonyulásokkal ti. ...! (—Az ember, mint jelenség viszont sosem válhat időszerűtlenné, s mindigis időszerű kell, hogy legyen...megnyilvánulásaiban is nyomon követni őt; s értékelni is!) – Chardint olvasva, lett előttem világossá a társadalomnak s a politikának kapcsolódási mikéntje. A kovász ma ő volt nekem, — a társadalompolitikai jelenvalók frissítő, termékenyítőn jó kovásza.

1997. dec. 17.

Míg az Európai Unió a kiotói környezetvédelmi konferencián – egyre csökkenő megajánlásokkal ...18%-ról 8%-ra jutott a természetvédelmi megajánlások terén, — már ... az ú.n. fejlődő országoknak viszont semmit sem kell fizetniük környezetük szennyezése miatt. Mondván: ők még fejlődnek —! Elavult technológiával és fokozott környezetszennyezéssel „természetesen”. – És ... egyfajta csólátással is – szerintem, s nem tudom ... ezt mióta nevezik fejlődésnek! ... (Vagy még cifrábban: „fenntartható fejlődésnek”!)

S mi magyarok: egy megbűnhődött múltból a megbűnhődött jövőbe,...mi vajon hogy lépünk át majd: ... fizetünk-e mint a katonatiszt? – vagy inkább csökkentünk? (Szennyezéseket, persze!...)

1997. dec. 18.

Emlékeimben egy Tű Jancsi nevű orosz lányi gyerek, nyolcévesen :... az általános iskola II. osztályából, olvassa fogalmazványát, — az előző nap záporáról ... ezt (s) ennyit: — „Nagy eső

volt” (Pont!) — *S ezt, hogy felolvasom, az én osztályom együtemre nyilvánítva véleményt: „felröhög” (Karinthytól idézve). S ... emlékszem, hogy én meg kínomban széles... mosolyba kezdek. — (S) e mosollyal írtam ma egy verset, ugyanazon Tű Jancsi-féle együgyűséggel élve e napom:*

*szembe ha fújja porháját a szél
vakon az ember egymás elől kitér
szebbet jobbat senki sem remél
ilyen barátom ilyen ez a tél
amikor szembe fúj a szél*

1997. dec. 19.

Tennivalóim akadályoznák, hogy alámerüljek a nyugalomban, de nem (sem...) a hatalmas szekszárdi gázrobbanás híre, sem a tegnapi bank- és postarablásról szóló, a hétnek immár harmadik lehullott repülője sem, — semmi sem zökkenthet ki e nap időtlenségéből (Az Istent imádó lélek termékeny magzatvíz-burkából eleven remény csillan elő, s az emlékek minden tennivalót felszabadító, halált feledtető karácsonyt láttatnak velem.)

1997. dec. 21.

(Egy) „műsoron-kívül” előadott gyöngére-sikerült előzetes zenemű után a kórus...– a kétezeréves, Kodály-feldolgozta „Veni, veni Emmanuel” kezdetű messiás-váró zsidó zsoltár nagymisés éneklésére —, Schmidt Mónika vezényletével jól összeszedte magát. – Kaptam egy Kapucinus Híradót s aztán egy (előfizetett) JEL-t még, de vissza kellett mennem érte – merthogy fent felejtettem a kóruson. Viszont ott már egy ismeretlen orgonistát láthattam, ki egy Bach-műbe kezdett akkor éppen; mise utáni kis hallgatóság körülötte s énnekem ... tetszett utána még egy karácsonyi népéneket is vele együtt végigénekelni. Ott ragadtam hát (s) ő —! „Várjon, van itt még valami ...!” – elővéve, egy kottát tett elé, — hogy (orgonakíséretével...) azt is énekelném el! Félreérthetetlenül nekem szóló gesztusa jóleső meglepetéssel szolgált, s egyfajta megfelelési kényszerrel segített – a Szentlélek kegyelméből – blattolva, csúsztatott szövegmondással bár, de egészében tisztán s hibátlanul megszólaltatni ma templomunkban Gounuod Ave Máriáját (...)

Ám délutánra már a Chardin-i „központok központosulása”: a könyv most olvasott részlete foglalkoztatja agyam spirituális irányultságát ... s megintcsak (arra a szerencsétlen) Oláhra kell, hogy gondoljak —! (...Hogyha) ő a tüdő, szív, vese, epe s még nem tudom mely szervünknek egységbe-szervülését megelőző őállapotát is – feltételezhetően – pontosan érzi, s...ezek meghibásodása, „rövidzárlata” esetén vissza tud helyezkedni ... egy Közös Eredet Teljesség - Állapotára –, e visszacsatolásra képes, leszűkítő látásmóddal (: tamagocsi-figurák feltámadást lejárató divatja idején — ezen alattomosan kereszténység-ellenes figurák „kifigurázásában” is ...a kiválóan helytállóan ő! – Istenkísértő laicizmusával kutatva mindazt, mi orvosilag szétválasztható: kell, hogy a Szent Lélek sugallatát is megérezhesse a lelkiünk általa —! (Ám) az „év embere” természetesen nem ő lesz, hanem Gróf András, azazhogy Andrex Grove: a maga mikroprocesszorával, – mint feltaláló s egyben gyártó is. – Hír még, hogy Pesten segélykérők verekedtek össze (!?) S még ... hogy Berta Attila rendőrkapitány ... e verekedők délelőtti sikertelen oszlatásától megjámborodottan (:) már most ingyenlevest mereget az éhezőknek. S ott a helyszínen a népjóléti miniszter is vele együtt! (Csupa negatív „hősiesség” s helytelen „helytállás” példái...kedvetlenítik szürkévé e vasárnapomat.)

1997. dec. 22.

— Időtöltőn (s ösztönösen) térek oda s vissza a TV-hez: Vértesszőlősről betlehemező kisiskolások képét mutatják; — cigány-advent: Bari Károly műsora, mely mintha egy új cigány értelmiségi öntudat példája volna (s úgy vélem) halálos vétek nem figyelni e költészet próféciaira! – A „Büszkeség és balítélet”, mely könyvalakban, a maga Emmájával még angolosan-halálosan unalmas volt, már ma fogvatart színeivel, képeivel. S én vagyok abban... én — a messze XX. századból...a főszereplő

leány, a XVIII.-ból : ... egy mezők-lilioma ruházatban, mell-alatti derékvonallal, ravasz raffolásokkal s egy kacér pelerinnel körítetten — ! (Hogy-hogy mindigis vonzódtam ezekhez? Viszont ma – mármint ... ha jól öltözködni csakis korszerűen törekednénk – egy fügefalevél is megtenné talán? – Miért is ne! – Pl. az állandósult szegénység okán ... egy miniszterelnöki rendelettel a Horn is...ingyenjeggyel kedvezhetett ma a 65. évet betöltött nyugdíjasoknak –... Viszont a repülő-, vasút-, és busz-társaságok sorra-rendre jelentik be ezután áremeléseiket. S mit csinál a közt. elnök Göncz erre? — kórházba vonul; ám egy bohóc ... ha megbetegszik, nem biztos, hogy hisznek is neki!)

1997. dec. 23.

... Istentelen-komisz, póri nap ez: porszívóm kehebb mint valaha; 3 szál drójtát össze (-vissza) illeszteni semmi kedvem; ajtókilincs a kezemben landol; rádióm, a Sokol tegnap óta nem szól (s én sem szólok többet!) —

1997. dec. 24.

(Tovább nincs?) De van: közel a lengyel-piac, új adapterért szaladok ... s ott Fehérné Marikát találok. Árul, és...mesél közben. — Ővele együtt sikáltuk mi (ki) a koszból valaha – egy Idősek Otthonából jött megkérésre ... az öreg S ...tztet. S most felidézzük az ott látott, ördögi praktikákkal költött s ajtókra-ablakokra ragasztott óriás plakátok házigazdai vers-zöngeményeket ...: mind arról szólt, mit is lehet elvárni...másoktól ti., a szeretetteljes jótékonykodások terén. (Nevetünk...) — S ide én...újra hogy eljutottam (de már ekkor újjgazdáékhoz) — Sinkó, a bérfűszeres ... hogy hiába várta volna segítőtársát s...én arra járva: felajánlottam neki segítségemet — ; bérem...egy négy-méter-hosszú kerítésnek való, maradék deszka volt, mit össze is magam szegelgettem aztán, s még...aznap föl is tétetett ez a fal (szomszédsági nézetkülönbségek kivédése céljából.) – s ott a konyha új, procc csúszka-kövén hogy majdnem elvágódtam, mikor épp „... egy pohár vizet” kértem (a Sinkó megbízásából ...) s megismételve a kérést ...kértem magamnak is még egy pohárral, – az ismeretlen asszonyosság bakafántossága jócskán meglepett aztán ezügyben: — „...Azt mondta, hogy az öregnek kell!” — Ujjé!...az öreget majd a gutaités kerülgette, amint ezt visszamondtam neki: olyan átkozódást én még az életben nem hallottam, mint ahogyan ő az ... „egy-pohár-vizet-is-sajnálót” szidta odakint. Hátat is fordított volna neki, faképnél is hagyta volna azt az asszonyt, ha nem sikerül mégiscsak kibékítenem őt...ez ősei szegénységén trónszéket-vett jelentéktelenséggel. (Nemhiába kellett Krisztusnak is annyiszor már ...s annyi emberért, újra és újra : a megváltás ígéretével a földre leszületnie. Éjjéli mise előtt ezek jutottak az eszembe —!)

1997. dec. 25. Karácsony

„Ember a holdon...? — Mi ennél, már kétezer éve, jobb hírt tudunk!” — Leila, Alexandra, Donát, Bente, Sándor és Mihály nevű legkisebb tataiakat keresztel aztán ő – a TV közvetítésében —, Jézus szent nevében. S én szerelmes áhítattal nézem a reformátusok e szertartását, — személyemben ... egy katolikus s egy kálvinista (egyazon) keresztény (vagy tán keresztyén?) hitével érzem át mindazt, ami bennünk közös. — Zsoltáraikat mi is énekeliük, ők is a „Mennyből az angyalt”; a legkülönbözőbb tatai felekezetek papjai nem ellenségei egymásnak, sőt barátok: ugyanegy erős karizmával ellátva-megjelölve mind az EGY Isten által. (S) ki Virágh Jánosnak, szerzetes-fogadalmat tett ferences papunknak mai, saját-betanítású betlehemesét is láthatta...? — Ennek gyerekszereplői tiszta tekintetéből s hangjából a Kisded köszöntése igaz átélésének lehetett ma tanúja. S az IGE is ... ha benne így szólt: „Egy akol lesz és egy pásztor” — számomra soha időszerűbben még nem hangzott. Szinte harangoztak az ÍRÁS szavai ma, és én tudom már: (nem nacionalisták, internacionalisták vagy kommunisták ... de) karácsonyiak az oekumené angyalai. — Múlt és jelen lehetséges egyház-szakadásai felett: Élő-Vízzel-tisztult győzelmét jelenti a lélek!

1997. dec. 26.

Hogy ma egy kiskutya farka az ünnepi gyertyától kigyulladt? ... nem hír nekem; Magnussen, a

svéd a maga ENSZ-repülőgéppel, mint Világ-Mikulás? sem igazán újság, s a ... hajdúdorogi cigányok és nem-cigányok együtt-ünneplése sem az ... De már, hogy az én újszülött fiú-unokámnak a keresztelőjére (engem nem...) csak volt férjemet hívták meg – ez igen. A mai nap híre ez a családi értékvesztést tükröző nem -várt értesülés. — (Ha) hit, remény s szeretet nem volna bennem? — De van ... s már ennek örömeivel nézhetem a látogatóba hozott kicsi ember rámbarnuló meleg tekintetét; szent karácsony második napján, otthonomban.

1997. dec. 27.

Tegnap még ...egy évente megismételt közhelyes TV-s karácsonyfa-történettől, ha az az érzésem támadt ... mintha „odafönről valakik” a halál kultúráját erőltetnék ránk, — ma (... az Oláh-féle lélekgyógyászzal elegyesen vegyítve...Jáki Szaniszló és Chardin nézeteit (s) az emberiség fogalmát ezáltal újra-értelmezve —: arra kell, hogy gondoljak, hogy (feltételesen) ... e földön kívül is kell, hogy legyenek civilizációk. (A személytelenség divatja helyébe – melynek fedőneve e szó is lehetne: „személyi kultusz” — én...a személyiség-kultusz helyett az emberi személyesség tiszteletét képném ...! Mindaddig míg az emberiség meg nem tanulja személyeiben megélve általánosként fölfogni a saját maga problémáit, mindaddig ... a jelen a múltnak, s a jövő a jelennek bűneivel lesz terhes! holott – úgy gondolom – civilizációkat értékelni csakis a Szeretet példáin, s nem az egzisztencialisták személyességével volna ajánlatos!)

1997. dec. 28.

(—) „Egy szerelem, ha igazi: általában házassággá f a j u l”! — ezt a sületlenséget hallani Szent Család Vasárnapján ma az egyik riporter TV-műsorából (s) miről árulkodik ez az elszólás nekem? — a polgári esketések csődjéről, vagy a templomiak értékvesztettségéről-e? — nem tudnám eldönteni. — Elmúltak, múlttá lettek 1997 napjai mind; vége az év végi szabadságolásoknak s az...időjárás odakint épp’ fittyet hányni látszik egy népi jóslatnak. Még 24-én bimbókba gyertyásodott kertem hóvirágja, s a virágos aranyvessző is versenyt szikráztatja derűs, sugárzó, apró sárga csillagait. Szerényen bár; de 1997 ... kopogtat már. —

1997. dec. 29.

A politológus Lengyel Lászlónak sikerült ma rátapintania fejlődést gátló problémáink leglényegére: ... „Ezeket (gondra) mindaddig magunk előtt fogjuk görgetni – mint ahogy azt az olaszok évtizedekig tették –, amíg...negyven évünk politikai hatalommal visszaélő, erkölcstelen vezetőit ... felelősségre nem vonják”! (—) 1994-ben is ... — mondja még – volt jó helyzet a megoldásra; (Ám mára) áthághatatlannak tűnnek ... már gondhegyeink. — Megoldhatatlanságok színtere a teljes társadalom-biztosítás, míg népünk viharvert lelkiállapota maga is egy megoldhatatlan problémának tűnik. (És ... akkor még az ú.n. értelmiségről nem is beszéltünk: - mellébeszélésükkel, téveszméikkel, árulásukkal...ki s mikor fogja őket szembesíteni?! — kérdem én.)

Nos ... „a Virágillattal Bomló Holtak” híre (s... mondják: Szent Ferenc ugyanilyen illatos halott volt valaha : hír az X-aktákból) — mint hír ...ez sokkal hihetőbbnek tűnik ma nekem, mint bármely politikától bűzlő agytekervény gondolkodásra való készíthetősége ... (1997. karácsonyi kalácsa s a mindennapi kenyér: ma váltottak helyet az én fejemben.)

1997. dec. 30.

(Azt mondja) Göncz Árpád odafönt, hogy (...odalent ti.) „a nép nem birka!” s ... azt mondják (a TV-ben...) Bíró Endréről, a tatai Múzeum volt igazgatójáról, ... hogy nagyszerűt alkotott ő a Szőnyi-Brigetio-i ásatások eredményeképp: — ennek köveiből, hogy (: felépítette azt a páratlan érdekességű, szép belső — római-kori villa- teret, mely Tatán – fáradozásainak hála – mára állandó-kiállítási hely lett. — s még a Nemzeti Múzeumban sem hitték el neki, hogy töredék freskóiból, e mostanihoz fogható remeket lehet produkálni)... most már tehát a mű áll. Igaz, még nem befejezetten, a java hátra van még – föld alatt a freskók jórésze –, ám már...így is: ez egy nem-várt szenzációt jelent ez

Tatán. A hír minden szava igaz (láttam e csodát!) —

— Egy látogatóm felvilágosít, rossz rádióm adapterét én magam rontottam el, nem ügyelvén ... feszültségváltójának elállítódására! Úgy gondolom viszont, hogy e cikk gyártója – amikor nem egyfajta zárt-szerkezettel tervezte s látta el ezt –...eseti ügyetlenségekkel ill. tán a vásárlók szakképzetlenségével is számolva, (s...tekintetbe véve egyfajta közömbösség nyomán ma általánossá lett kereskedői semlegességet is : nagyon is jól járhatott. Nagyon is jól járt így egyesekkel ő, s...vele az ő cége is. —)

— Éhségstrájkot tart a Tatabányai Brikettgyár Munkástanácsának elnöke. (Sajnos) az ottani (négy személyes) — tulajdonviszonyok már annyira összegubancolódtak, hogy...már én (ennek) sikerében nem bízhatom. Ilkei Csabának, a népszerű újságírónak – az elfuserált politikák nyomán elburjánzó igazságtalanságok elleni hasonló tiltakozásáért ..., neki a legjobbakat kívánva, ha...még írtam is: — ma már ilyesmi eszembe sem jut. Néhány éve még...ha nem éreztem „buzgó mócsingnak” magamat ezért —? — kommunista idők szárnyatlan nyüzsgése volna, ha (ma) ugyanazt tenném, mint tettem páratlanul kifinomult igazságérzettel megáldott publicistánk esetében. Változtak az idők s velük változtam én is.

1997. dec. 31. Szilveszter

... Két kilőtt petárdát szedtem föl közös udvarrészünk szolgálmi útjáról. — Az utcára kilépve ... ott meg egy elhagyott (vagy tán leszaggatott) zakót, meg ... egy kenyeres jutazsákot találtam: úgylehet...egy csavargó szilveszteri nyomait. (Egymást érő szórakozóhelyek vidékén ... ez tán nem is sok. — Seprésre az új üzlettulajdonosok ...ki sem mozdulnának, se könnyedén, se „súlyosan seperni” — Hofi szavaival – nem szoktak; a köztisztaságiak sem serénykednek ünnepek alatt! — Napjaink szolgálat nélküli szolgáltatói mind ezek.)

Csak a madarak hallhatták ma a templomablakból ... de holnapra illetékes feljebbvalói is megtudják tán: mit prédikált Igazmondó Jánosunk évvégi miséjén. — Anyaszentegyházi bűnöket, a következetesség hiányát s általában a ... lelkiismeretesség hiányát, a „negyven év” sűrű lefátyolozását róta fel kat. egyházának. (Tisztogatni? ... No nem! Viszont áldozatok nélkül lehetetlen lesz megújulnunk.) —

KŐ-SZABÓ IMRE

Egy találkozás képei

Temesi Feri ott állt az aluljáróban a Blahán. Csak úgy állt, nézelődött. Egy éve jött Pestre, mert vidéken megállt az élet. Huszonegy évesen csak lődörgött otthon. Még jó, hogy a fater nem szólt, olyan erélyesen, csináljon már valamit. Az öreg maszek volt. Lakatos és bádogos szakmát űzte. Néha megkérte fiát, segítsen neki. Ez legtöbbször, akkor fordult elő, amikor egy új ház bádogos munkáit végezte. Ilyenkor cipekedtek, vitték az előgyártott ereszcsonnákat, meg a bádog lemezeket, szigeteléshez. Aztán adott neki zsebpénzt a segítségért pár ezret, de ez változó volt. Temesi Feri, ez a szőke, nyúlánk srác ettől ockodott. Nem tartotta tisztességesnek, hogy az apja kifizeti, mint egy segédmunkást. Mivel nem volt jövedelme, elfogadta, de mindig szégyellte magát. – Majd lesz nekem is keresetem! – mondta ilyenkor, csak úgy halkán, de a pénzt zsebre tette. Aztán azon gondolkodott, mit kellene tenni, hogy ez valóra is váljon. Szombatonként a presszóban tanyázott, ott beszélgetett a haverokkal, meg azokkal a nagymenő srácokkal, akik vették a bátorságot és Pestre utaztak és hétvégére szaladtak csak haza, hogy egyenek egy jót anyuka főztjéből. Ezek a srácok nagyvonalúan rendeltek italokat és mutatták nagyképűen, hogy ők már révbé értek. Legalább is ezt hitték önmagukról. Nyitogatták pénztárcájukat.

Temesi Feri is így volt ezzel, mert a múlthéten volt otthon. De ő visszafogta magát, a nagyképű viselkedés idegen volt tőle. Már egy éve, hogy elszánta magát és Pestre utazott. Albérletben lakott és egy káéftében dolgozott. Ahogy itt álldogált a Blahán, azon gondolkodott, mit kellene tennie, hogy ez a sivár hangulata elmúljon, amikor megpillantott egy gimis osztálytársát.

-Attila! – kiáltott feléje.

-Szia Bóca! – ismerte fel Ferit és mindjárt becenevén szólította.

-Mi újság, hogy vagy?

-Tűrhetően, és te? Mi van veled?

-Mi volna? – kérdezett vissza Feri és széttárta karjait.

-Itt dolgozol Pesten? Sikerült elhelyezkedned?

-Kicsit nehéz volt, de sikerült. Persze, ha ezt sikernek lehetne nevezni.

-És mivel foglalkozol? – kérdezte Attila.

-Segédmunkás vagyok, egy csőszerelőnek segédkezem.

-Jól lehet keresni?

-Havi, nettó százharminc.

-Lehetne több is! Nem gondolod? – Attila kérdésére Feri nem válaszolt, csak felhúzta vállait, mintha azt mondaná, jó lenne. Aztán hozzá tette: - Hová tartasz?

Attila egyenesen válaszolt.

-Megyek hazafelé. Gyere fel hozzám, ha ráérsz. Itt lakom az Üllői útnál.

-Jó, menjünk! – egyezett bele Feri.

Villamosra szálltak, éppen jött egy 6-os.

A beszélgetés hamar a diákévekre terelődött.

-Milyen boldog kor. Olyan önfeledten szabadok, talán már sohasem leszünk! – mondta Feri és egyik kezével egy fogantyúba kapaszkodott.

-Azt hiszem én is, már többé nem! – összegezte Attila és egy pillanatra elgondolkodott.

Aztán a beszélgetés a gímire terelődött. Emlékeztek a fizika tanárnőre, arra a tanárnőre, akihez a legtöbb élményük, jó vagy rossz, fűződött. Megállapították, így az idő távlatából, hogy a diákok legtöbbször a jó kedélyű pedagógusra emlékeznek és a legmorcosabbat jegyzik meg.

-Klára néni, vénkisasszony volt. A kitöréseitől már előre féltünk! – mondta Attila.

-Persze, mert ha az osztály jó hangulatban volt, ettől ő mérges lett.

-Felnőtt férfiak és így viselkednek? Én szégyellném magamat! – utánozta Attila és megpróbált a tanárnő hangján beszélni, de ez nem sikerült neki, ettől még nevetségesebb lett az egész.

Hosszan nevettek, felszabadultan. Aztán Attila szólalt meg.

-De azért elhúzott?

-Elég simán.

-Minden harag nélkül!

-Annyi tanulás után én is azt tettem volna! – állapította meg bevallásképpen Feri.

-Ennyire belátó lettél önmagaddal?

-Fejlődünk! – intett kezével Feri.

-Találkoztál valakivel mostanában? – hangzott a következő kérdés.

-Emlékszel a Mizserre? – kérdezett vissza Temesi. – A magyar tanárra?

-Persze! Mi van vele?

-Képzeld, találkoztam vele a Keletinél. Kapaszkodj meg, hogy kivel volt?

Attila várakozóan nézett Ferire.

-Egy olyan pillangóval ment. Topis, alacsony, barna nővel, szembe jöttek velem. Mikor észrevett, egy kicsit zavarba jött. Megálltak, de úgy láttam, legszívesebben elszaladtak volna. – Mi van magával Temesi? – kérdezte. – Semmi különös tanár úr! – feleltem neki. A nőre nézett, aki fura pillantásokat vetett rám, meg a tanár úrra. – Egy ismerősöm! – próbált magyarázkodni. – Most hazakísérem! – tette még hozzá. Átfutott az agyamon, természetesen szobára, de nem szóltam. – Leérettségizett? – kérdezett tovább. – Nem! – Miért nem? – folytatta, pedig tudta, hogy kettőből elvágtak. Osztályt kellett volna ismételnem, de már erre nem emlékezett. A nő megfogta a tanár úr karját és annyit mondott: - Ketyeg az óra, gyerünk! Nem is köszöntek, csak intett a kezével és eltűnt a barna nővel.

A kitérő után a többi tanár is szóba került, a padtársak, a haverok. Mindenki másfelé van, egyetemen a jobbak, nekik sikerült, vagy dolgoznak, mert mást nem tehetnek. Segédmunkások, mert a pillanatnyi megoldás ezt teszi. Esetleg szakmát tanulnak, a jelenlegi végzettséggel nem rózsás a jövő.

Megérkeztek az Üllői útra. Ez a Corvin negyed, Attila itt lakott, egy kétszobás lakásban, amely egy mérnöké volt. Most éppen külföldön van, Londonban dolgozik. – Azt mondta, lakhatsz itt, legalább vigyázzol a lakásra! Most én vagyok a háziúr!

-Micsoda mázli! – tette hozzá Feri és irigykedve nézte a lakást és az ő szűkös albérletére gondolt.

Alig ültek le, még idejük sem volt a kitöltött pálinkával koccintani, csöngettek. Attila az ajtóhoz sietett, kinyitotta és három lány, olyan húsz év körüliek, berohantak a lakásba.

-Szia! Szia! – üdvözölték Ferit.

-Iskolatársam! – mondta Attila magyarázatként.

A lányok oda sem figyeltek, letelepedtek, hiszen mindennaposak voltak Attilánál. A lakás tágas és világos volt, a rádió halkán szólt, a bárszekrény pedig a felsorakoztatott üvegekkel a hangulat, a gyógyulás patikáját jelentette.

Feri, ahogy ott ült és a lányokat nézte, egy Tóth Árpád vers sorai jutottak az eszébe. „Ha nője nincs, a lét sivár./ Az árnyak búsan nőnek,/ Azért hát tiszta hála jár / Minden kis drága nőnek!”

Arra gondolt, hogy ez tényleg így van, mert ők az élet fűszerei. Persze az is igaz – állapította meg Van, aki túl fűszeresen szereti az életet. Úgy látszik Attila is ezek közé tartozik.

Vele szemben egy szőke lány ült a heverő sarkán. Szoknyája rakoncátlanul felcsúszott. Fehér térdei, combjának sima, márványra emlékeztető vonalai felkorbácsolták szívdobogását. Érezte, a vér a fejébe száll, meggyorsul a lélegzete is.

Este, lefekvés után, nem tudott megszabadulni ettől a képtől.

-Valamit tenni kell! – mondta önmagának.

Papírt keresett és érzelmi szavak írt, olyan vers félét. „A nővárás – vágyat ébreszt / A női térd fehérlett, / Űzött fekete gondolatokat / Mert fehér a vágy, / S fehér a test, / ha nap süti, barna / S fehér a comb – mindig, / De sokszínű a lélek, / A gondolat fekete.”

Elolvasta többször is és mindig változott a véleménye. Néha jónak találta, néha fércmunkának, aztán félre tette. Nyugtalanul aludt, reggel fáradtan ébredt.

A következő melónap lassan akart a végére érni. Temesi Ferire rosszul hatottak az elmúlt nap eseményei. Arra a szőke lányra gondolt, többször is. Munka végeztével megfürdött. A zuhany alatt sokáig állt, szinte áztatta magát, de ez megnyugtatta. Aztán Metróra szállt és elindult hazafelé. A Klinikák megállónál feljött a mozgólépcsőn és megállt az Üllői úti oldalon. Egy szőke nő is ott állt és nézte Ferit, le nem vette róla a szemét. Aztán lassan megindult a fiú felé és megkérdezte.

-Nem volna kedved velem jönni?

Temesi Feri hirtelen nem tudott válaszolni. A tegnapi szőke lány jutott eszébe, itt áll vele szemben ez a másik szőke. A képek gyorsan futottak az agyában és végül annyit válaszolt.

-Nem!

HORVÁTH ÖDÖN

versei

Kedvetlenség

Undok egyhangúság fon be, az unalom
szorító vasmarka érződik nyakamon;
démoni közönyöm sötét leple terül
kedélyvilágomra; bambán, esztelenül

bámulok és várom: történjék valami!
Létem megrekedt, fel kell vidámítani!
Lelkem legmélyéből égre szökő fohász,
talpra állíthatna. Lenne pezsgő kovász!

Mennyire más volna, ha a felszínre hoznám
derűs énem. Vígóság a jó közérzet titka,
és életbölcsélet, mégis fásultan, tompán

tekerem a semmit csuklómra. Sajnos, sok már
bennem a baj. Túl sok. Nyögök, nyöszörgök, mint a
nyíllal átlőtt szügyű, haldokló vén oroszlán.

Földi időbe zártan

Időnk rohan s gyorsul. Egy nap: egy óra.
Egy óra sem sok; néhány percnek tűnik.
S ez marad. A felgyorsulás nem szűnik,
sokkal inkább fokozódik. Naponta

hallom mások véleményét: hasonlót
élnék át. Többen döbbenetben állítják:
valami nincsen rendben. Istent szidják:
mért hagyta teljesen magára bolygónk?

Öntörvényűvé vált: megbolondultan,
gigantikus, táguló térbe hulltan,
pörög a tengelye körül, s az űrben

száguld egyre növekvőbb gyorsasággal;
s mi vele, vonzásának fogságában,
sebességétől végleg kimerülten.

Mint mindig, most is

A halálgyárak tovább folytatódnak.
Megégett hús szagát viszi a szél.
Milliók nem tudják, mit hoz a holnap;
iszonyú tömeg elborzadva él.

Vérengző kezek fegyvereket kapnak,
s habozás nélkül gyilkolnak velük.
A menekülők mindent hátra hagynak;
kinn, a pusztában ég a fedelük,

és a harc dúl: a házak romba dőlnek,
minden felbukkanó élet lelőnek,
vagy a lángokban szénné perzselődnek.

A pusztulás teljes, épen nincs semmi.
Az egész táj letarolt, kihalt. Senki
sem marad falat húzni és temetni.

Éhhalál

Az éhhalál a pokol kapujáig
kikövezett út egyik állomása.
Iszonyatos! Legtöbbször túl sokáig
tart; a halálnemek között nincs mása.

Szenvedője csont-bőr lesz, nyöszörögve
fekszik a földön, de nem fogja fel, hogy
húsa, s attól minden ereje elfogy;
érzékei cserbenhagyták örökre.

Fektében egész teste mozdulatlan.
Nyála tajték: a szája szegletében
fehérítő hab; nincs, aki inni adjon.

Égő szemei minden pillanatban
arról árulkodnak: többé szegényen
semmi sem segíthet. Leszáll az alkony.

HÖRÖMPŐ GERGELY

A Diósjenei patakparton

Lila sötét az ég, már itt-ott
egy-egy nagyobb csillag fölragyogott,
az égbenyúló jegenyesor alatt
a patak halkán tovarobogott.
Jegenyékkal együtt nőni az égre,
vagy csöndben szétomlani, mint a víz,
megmondaná már valaki végre,
hogyan idehozott utam merre visz?
Hol vagyok otthon, itthon-e talán...
elfogyok én, is mint a víz.
Eltűnök majd, mint a pataknak habja
de a lélek örök, mert egyre hisz.
Hát fölmutatok, egyre fel,
mint a jegenye integető karja,
sárba ragadt életemet
mennyei szellő simogatja.

FETYKÓ JUDIT

Pünkösöd hava

Csendes, napsütéssel festett, s távoli légköri homály
színeivel jött el a május, s közeleg vele a nyár.
Zöld sátorával a friss lomb ígér régi-új meséket,
nincs májusfa a kapukon, — mi idéz szokás-emléket.
Néha, néhol egy-egy csokor, vagy kosárban hortenzia,
szégyellősen mutatja magát, mintha tán takarnia
kéne a szándékot, mi régen oly természetes, szép volt —
most múlt, öregek régi meséje, megkopott emlékfolt.

Itt a május, ez a Május, majálisra kél a város,
ki a hegyekbe, ki a ligetbe, zene szól; itt egy gitáros
penget és a dallam el- meg elfoszlik a többi hangon,
vad-motoros banda fülsértő zajjal rohan át a parkon.
Otthon — orgona nyílik, s készül dúsan a labdarózsa,
ma itthon, a panelben vagyok az otthon, a kert adósa;
behunyt szemmel annak a csodáit, májusát idézem —
sétálunk a parkban, s az elvadult galambokat nézem.

Egy léggömb szellőtől elragadva végigszáll az égen,
nézi; túl a nagyvároson virágok nyílnak a réten.
Ám mégis, ez a május, a Május, mi ma tovaröppen,
kinyit a tavasz, a nagy mágus, ruhája csuda zöldben
eltakarja múlt év, a múlt, s külváros szemetét fűvel;
keveri a szél virágok illatát múlt idővel.
Ez most a május, itt a Május, ez az összes, a régi,
Hív ez a lomb, hív ez a fény, a múltat-jelent ígézi.

ELBERT ANITA**A tavasz írásjele**

A természet kileheli
Magából az életet,
Így válván egyedivé
Minden, bárha a fajok
Közös tulajdonsága
Lévén megvan a csoportoknak
Is a nevezete. Nincs két
Egyazon margaréta,
Tulipán, vagy mormota,
Minden egyedben van
Valami különböző, amitől
Egyéniség az adott növény,
Vagy állat, s így a természet
Mindenhol színes, és üde.
Nem mondhatják az írók,
És a költők, hogy ők tudnak
A legjobban verset, vagy
Regényt formálni a természetről.
Ugyanis a tavasz az életben
Képes írásjelét a szellővel,
A napsütéssel, és az esővel
A fákon, bokrokon, és
Fűszálakon hagyni.
A legszebb írás ugyanis
Nem a karakterek egymásutánjában
Keletkezik, holt anyagba mártva,
Hanem az életben a betűk bizony
A rügyek, bimbók, és virágok,
Melyek mind jelentést kölcsönöznek
A természetnek. A tavasz egy mély
Lélegzetet ad az életnek, hangja
Az öröklét dadogó éneke,
Mely segítséget ad azoknak,
Akik elidegenítve látták maguktól
A természetet. Egy letört ág, vagy
Lábnymok, letaposott pázsit
Mind jelentést kölcsönöz
A hozzá értőknek, az erdők
Mély, öblös hangja megszólal,
Ha a tavasz írásjelet vet
A létezőkre. Ez a némaság
A természet csöndje, mely
Tavaszkor kinyílik, akár
Egy virág, hogy szárnyaival
Betakarja az eget, és színessé
Tegye a mindenséget.

VÉGH TAMÁS

Az idők jelei

Télbe szorult, ázó március
mily tavaszra nyit kaput?
Kutya horpaszán befagy
a lőtt seb, nem csorog a vér
belőle, didergős a béke.

Az eget nézem: a hold
a nap fölött fehérlik, majd
eltűnik a fellegekben,
s a zuhanó kéken át tiszta
fény ömlik alá a földre.

Örülöm kéne, hiszen élek,
„nem gyilkolt meg ez a tél”.
Erősített az, ami nem ölt meg,
csak a lelkem csapzott, fáradt,
bár a testem kibírta még.

Lehetetlen elfelednem,
milyen keskeny is az ösvény,
mennyire szűk lett ez az út,
amely Nagypéntek felé fut,
s Véle mi is feltámadhatunk.

2018-03-12

SZÉKÁCS LÁSZLÓ

Nézz ide, ... ide, ... vissza

kérdés, ... szeret, ... nem szeret,
miért, ha igen, miért ha nem,
eső veri a fejem, kézfejem,
szél vágat körversenyt, bekerít,
mit keresek még, mit, itt

nélküled, azóta, lassan kiüresedve

egy kövecskét pöccentek, ide-oda,
magam előtt, és követem,
nem rúgom, nem érdemlí,
nem ember, ő sem,
álcázza magát, érzem, útitárs, barát

por száll fel, felhóként zuhan
szét az égen, bármerre is nézek,
... nézem, ... látom is,
már barnás, szürkés vörösbe
keveredik, legyező ecset mossa világgá

kereslek a minden halmazaiban,
rég volt pillantásaid és pillanataid
álmokba fonása, szövése hív, hívogat,
szeretlek emlékeid mezőiben is,
ott vagy, itt vagy, vársz és várlak

gyere, nézz ide, ... ide, ... vissza,
virágokat fonok hajadba, hajnalonta,
omniverzumommá

PRIBOJSZKY MÁTYÁS

A “BOSZORKÁNY”
II. RÉSZ

4. FEJEZET

Margó néni almát válogatott a zöldséges pultnál, próbálta az épebbeket kiszedni, de legtöbbje ütődött volt, vagy varas. Végül hosszas babrálgatás után sikerült úgy egy kilónyit berakni a zacskóba. Lemérte, a mérleg kidobta az árát: kilencvenhét forint Odatotyogott vele a pénztárhoz, ahol már kezdett kialakulni a sor, mert a pénztárosnő újra meg újra összekeverte az árakat. Többen türelmetlenül méltatlankodtak:

– Mi lesz már, meddig totójázik ott?

– Hagyja, hadd számoljon – hallatszott egy dörmögő hang. – Nem látja, hogy most tanulja? Csak zavarják a bekiabálással.

A pénztárgépnél fiatal, húsz-huszonöt év körüli, lenszőke hajú lány ügyetlenkedett, kedves, csinos arca lángolt az idegességtől. A próbaidejét töltötte, korábban egy művelődési házban volt szervező, a kereskedelem olyan távol állt tőle, mint órástól a harangöntés. A kényszer hozta ide, már hat hónapja ténfergett munka nélkül, pedig mindent megpróbált: jelentkezett takarítónak, kutyát sétáltatott, járt óvodáról óvodára, hátha a népművelői diplomájával elfogadják a kicsik mellé felvigyázónak, de újra és újra az volt a válasz: majd értesítik, ha üresedés lesz. Haza se nagyon szeretett menni, mert apja és anyja folyton rágta a fülét, mit képzelsz, ők fogják eltartani, azért taníttatták, hogy az ő nyakukon élősködjék? Rádadásul az apja is munkanélküliként ödögött, nagyon kellett volna a családnak a pénz.

A boltvezető nővel szerencséje volt: a lányával évfolyamtársak voltak az egyetemen. Véletlenül futottak össze, és Saci felcipelte a lakásukra egy kis dumapartira. Amikor kiderült, milyen gondjai vannak, az asszony felajánlotta a pénztárosi állást, amiért Ildikó legszívesebben kezét csókolta volna.

A listából sikerült kikeresnie a mosópor új árát, elnézést kérve beütötte a gépbe.

– Még sokat kell tanulnom – próbált mosolyogni, de a vevő csak mondta a magáét.

– Ne az én időmmel tessen vacakolni, tanulja meg az árakat, azért fizetik, nem?

– Ne legyen már olyan türelmetlen, ez a kislány nem rosszakaratból teszi, amit tesz. Majd belejön – védte meg Ildikót az utána következő vásárló, aki félig telt kosarát kezdte kipakolni a pénztárgép előtti pultra. Megtört, de kellemes arcú asszony volt.

Ildikó hálásan nézett fel rá és halkán válaszolt:

– Köszönöm.

– Sose köszönje – felelte vissza a nő megjátszott mogorvasággal, de szeméből melegség áradt. – Nem kell ám mindenkivel törődni, hadd járassák a szájukat. Egyesek azt hiszik, a kedvükért kél fel a nap és miattuk nyugszik le esténként – nézett megvetően a hőzöngő vevő után. – Nem igaz, hogy ezen az egy percen múlik az élete. Mennyi lesz? – és egy kétezres papírpénzt tett ki.

– Ezerkétszáznegyvenöt forint. Van öt forint aprója?

– Hagyja csak, kerekítse fel kétszázötvenre – mosolygott rá kedvesen a nő és gyorsan bedobálta a holmikat a szatyorjába, a visszajárót a pénztárcájába gyúrta. Ildikó jól megnézte magának, igyekezett megjegyezni az arcát.

Most Margó néni következett az almával.

– Ez minden, kedveském, ez a kevéske alma. De nincs apróm – s egy ötvenest tett le a lány elé.

– Annyi baj legyen, néni – nyugtatta Ildikó.

– Ide figyeljen, hadd mondjak valamit – hajolt közelebb Margó néni: – Vigyázzon ezzel a nővel, ismerem, hozzá se érjen ahhoz a pénzhez, amit itt hagyott magának pluszban.

– Miért? – kerekedett nagyra Ildikó szeme. – Fertőző beteg a hölgy?

- Sokkal rosszabb, angyalom! “Boszorkány”! A maga elődjét is megátkozta, azért halt meg szegény.
- Kicsoda? Ő? – Ildikó hitetlenkedve nézett Rózsi után, aki e pillanatban ért a kijáratához. Mintha megérezte volna, hogy róla beszélnek, megállt és visszafordult. Tekintete összekapcsolódott Margó néniével. Az öregasszony elsápadt és gyorsan keresztet vetett. Rózsi bosszúsán megcsóválta a fejét, majd kilépett az üzletből.
- A pénztárnál eközben tovább folyt a szöveg. Most egy másik asszony szólt előre:
- Nem is “boszorkány” ez, hanem maga a főördög. A barátnőm, Klárka mesélt róla, pont fölötté lakik. Én ki nem állhatom a babonaságot, de azért nem ártana megköpdösni azt az öt forintost. Isten tudja, mit művelt vele előtte. Megkötözi magát varázsszóval és nem fog férjhez menni. Legyen óvatos!
- De hiszen hozzá se ért a pénzhez. Meg különben is...
- Erre már többen is bekapcsolódtak a vitába, a sor kezdett feltorlódni.
- Nem szégyellik magukat? – mondta felháborodva egy intelligens arcú, szemüveges nő. – Úgy beszélnek, mintha nem is 1999-ben élnénk, hanem valamikor a sötét középkorban.
- Maga csak hallgasson, ne avatkozzon bele – csattant fel egy testes asszonyság. – Én itt voltam, amikor Magdival összeveszett. Ez a boszorka másnak is jósolt már rosszat és minden szava beigazolódott. Mostanában másról se hallani a lakótelepen, mint az ő jóslatairól. Nem jó vele haragban lenni. Jobban tennék a népek, ha meg se látnák, szóba se állnának vele. Hát még, ha elmesélném, miket mondanak róla a házbeliék, márpedig azok ismerik. Én bizony kikerülöm, ha egy mód van rá.
- Pedig milyen kedvesnek látszik... – próbált ellenkezni Ildikó, de ezzel akaratlanul is csak továbbszította a tüzet.
- Az hát, kedves, meg hízelkedő, bűbájos – emelte fel a hangját most már Margó néni is. – Olyan ez mind, édeskedik, dörgölődzik, az ember meg észre se veszi és máris a hálójában vergődik. Hallottam róla eleget, a lépcsőházban félnek tőle a lakók.
- Hol lakik? – kérdezte valaki.
- Két házzal lejjebb, a négy emeletesen. Azt hiszem, Farkasnénak vagy Lakatosnénak hívják, nem vagyok benne biztos, de Rózsinak szólítja mindenki. Az is... olyan tipikus Rózsi féle.
- Na, most már elég! – hallatszott egy erélyes férfihang. – Hagyják abba a pletykálást, mert szólok a vezetőnek. Félórája ácsorgok itt.
- Ildikó megelevenedett. Szerencsére csupa jól ismert áru hevert előtte, amiknek már kívülről tudta az árát, gyorsan haladt, de gondolatai továbbra is az ismeretlen nő körül jártak.
- Ekkor ért oda a szemüveges asszony, tejet és kenyeret pakolt ki a kosarából, közben odasúgta.
- Ne higgye egy szavukat sem a szájaskodónak. Annak a szerencsétlen nőnek villám sújtotta halálra a férjét, van annak egyéb gondja is, mint hogy mások bajával törődjön. Én egyszer-kétszer beszéltem vele, a szomszéd lépcsőházban lakom, rendes, jó modorú, sokan tanulhatnak tőle. Mennyit fizetek?
- Hirtelen nagy csönd lett, az üzlet ajtajában megjelent Rózsi, és egyenesen a pénztárhoz sietett. Mindenki riadtan húzódott hátrébb, mintha attól tartanának, hogy menten békává változtatja őket. Margó néni magához szorította az almáját és lesütött szemekkel eloldalgott, de kissé távolabb megállva még hallhatta, hogy Rózsi azt mondja:
- Bocsánat, hogy feltartom a sort, csak egy pillanat az egész. Ez a két darab ötszázás össze volt ragadva. Nem lehet tévedés, egyetlen kétezres volt nálam, azzal fizettem. Tessék, kisasszony, vegye vissza, nem akarom, hogy miattam hiánya legyen.
- Ildikó lángvörös lett. Bizonytalan kézzel vette át az ötszázast és megkérdezte:
- Biztos benne?
- Biztos hát, fogadja el. No persze, én se örülnék a maga helyében. Máskor jobban vigyázzon.
- Köszönöm szépen – rebegte zavartan a lány és az ötszázast berakta a többi alá, legalulra, melléje téve egy cédulát. – Csak azért – szabadkozott nagy kínban –, hogy az átszámolásnál emlékezzek, miről van szó, ha netán többletem vagy hiányom lenne.
- Van valami probléma? – lépett oda az üzletvezető.
- Semmi az égvilágon. A kisasszony remekül végzi dolgát, én tévedtem – mondta Rózsi, s már ott sem volt. A vevők megkövülten bámultak utána, de szólni hangosan senki nem mert, csak a nagytermetű asszonyság suttogta maga elé:

- Jézusmária, meghallotta, mit beszélünk róla. Az ilyenek nem számít a távolság, se a pénz. Imádkozzunk, hogy meg ne átkozzon minket is.
- Fogja már be a száját – mérte végig a szemüveges nő. – Felnőtt emberek...! Hol él maga? Az üzlet előtt észrevette Rózsit, a kirakat előtt ácsorgott, száját harapdálva tűnődött valamin. Csodálkozva nézett fel, amikor a szemüveges Dobainé megállt mellette.
- Jó napot, Lakatosné asszony. Sajnálom, ami odabenn történt.
- Miért, mi történt odabenn? – tette le a csomagját Rózsi. – Ja, az az ötszázás? Azt sajnálja?
- Nem, én nem arról beszélek, nagyon szép volt magától, hogy visszaadta, a mi környékünkön ezt kevesen tennék meg. Hanem ez a sok buta liba, akik összehordanak magáról hetet-havat, megérdemelnék, hogy jól kiporolják a szoknyájukat. Próbáltam megvédeni, de...
- Köszönöm, nagyon kedves, de nem szorulok senki védelmére – válaszolta hűvösen Rózsi. – Ha kell, majd én megvédem magam. Különben sem érdekel, miket fecsegnek rólam. Tudom jól, hogy engem hibáztatnak szegény Magdi haláláért, mert véletlenül azt találtam mondani... Sudár úr is jobban tenné, ha féket rakna a szájára, csalódtam benne, ő is olyan, mint egy vénasszony. Ne haragudjon, Dobainé asszony, nem szívesen beszélek erről.
- Megértem, nem is akarom zaklatni ilyen ostobasággal, csupán azt szeretném mondani, hogy én a lakótársakkal ellentétben mindig nagyon kedveltem magát, Rózsika.
- Tényleg? – mérte végig gyanakodva Rózsi. – Űgyesen titkolta.
- Mert maga sem egy beszélgetős fajta. Emlékezzék csak, egyszer együtt utaztunk az autóbuszon, egymás mellett ültünk és én megkérdeztem, hogy a férje... akkor még élt szegény... Jaj, de tapintatlan vagyok! Isten őrizzen, hogy sebeket szaggassak fel. Szólítson Jutkának.
- Jutka... értem. Szóval mi történt a boltban?
- Magáról folyt a szó, azt a szegény pénztáros kislányt ugratták, hogy vigyázzon, mert maga... hogy is mondjam... kínos...
- Ne zavartassa magát, már mindent értek. Azzal jöttek, hogy “boszorkány” vagyok. Így van? Tegnap is ugyanez volt, ott álltam hátul a sorban, mindent hallottam, nem vettem észre. Mit mondhatok erre? Vitatkozzam? Főlöské. Értelmes emberek úgyse veszik komolyan.
- Gondolja?
- Legalábbis remélem.
- Hát ne remélje – Közben hazaérkeztek. Dobainé megállt a lépcsőházuk bejárata előtt. – Erről beszél az egész lakótelep. Nincs kedve egy kávéra feljönni hozzám? Egyedül vagyok, a férjem dolgozik.
- Nem hiszem, hogy helyes volna. Még a végén hírbe hozom, hogy egy eleven boszorkánnyal cimborál – nevetett keserűen Rózsi.
- Ugyan már! – ölelte át a vállát Dobainé. – Ne gyerekeskedjen. Még sosem volt nálunk.
- Jó napot, hölgyeim! – köszönt rájuk Sudár úr, maga után húzva a bevásárló kocsit.
- Jó napot, Sudár úr! – köszöntek vissza. Dobainé hozzátette: – Igyekezzon, mert lekésik! Sudár úr visszafordulva alaposan megnézte magának a két asszonyt, de nem válaszolt. A lakásban feszülő rend volt, a függönyök elhúzva, Rózsi elismerően nézett körül. Olyasmit hallott rebesgetni Dobaiékról, hogy valamikor, még a rendszerváltás előtt nagy kutyák voltak pártvonalon, de hogy ez valójában mit jelentett, az sosem derült ki, igaz, nem is érdeklődött utánuk. Mindenesetre, az elegáns bútorzat, a falakon függő, jó ízlésről tanúskodó festmények sejtetni engedték, hogy a szóbeszédnek lehetett valami alapja.
- Foglaljon helyet, Rózsika – udvariaskodott a háziasszony. – Egy perc és kész a kávé. Akkor főztem le, mielőtt átszaladtam a boltba, csak meg kell melegíteni. Kér hozzá tejszínt?
- Nézze, Dobainé asszony...
- Jutka! – emelte fel ujját figyelmeztetően a másik. –
- Hát persze, bocsánat... Jutka... hozzá kell szoknom. Volt egy barátnőm, azt is így hívták.
- Valamit akart mondani...
- Nem is tudom... elvesztettem a gondolatot. Megzavart a kedvessége, elszoktam tőle.
- Ne tréfáljon!

Ám hiába voltak túl a kávézáson is, Rózsi képtelen volt felengedni. Túl sok ridegséget, elutasítást kapott az utóbbi hetekben-hónapokban, gyanakvóvá vált. Pedig Dobainé mindent megtett, hogy szórakoztassa, hogy mosolyt csaljon az arcára. Süteményt is hozott, itallal kínálta, közben egyfolytában beszélt, érdekesen, színesen, de arra gondosan vigyázott, hogy házbeli ismerős nevét még véletlenül se ejtse ki a száján. Rózsi ámuldozva fülelt: mi történt ezzel a nővel? Évek óta laknak ugyanabban a házban, emlékezte szerint soha szót sem váltottak, most meg egyszeriben azt se tudja, hogyan járjon a kedvében. Itt valami nincs rendjén, gondolta óvatosan, ez akar tőle valamit, várni kell, majdcsak kibújik a szög a zsákból.

Jutka most hirtelen hangnemet váltott. Egy mohón felhajtott konyak után váratlanul azt mondta:

– Képzeld, a férjem alighanem megcsal. Tudom. Találtam nála egy szerelmes levelet. Válasz a nőtől arra, amit ő írt a babájának – és feszült arckifejezéssel előre hajolt, izgatottan várva a vendég reakcióját.

Rózsi meghökken. Bármire számított, csak erre nem. Eddig másról sem hallott, minthogy milyen szépen élnek és a férje lehetne mintaképe a világ összes házasemberének.

– Sajnálom... – dadogta, mert más nem jutott az eszébe.

– Ez minden, amit mondani tud? – nézett rá könyörögve Jutka.

– Miért, mit várt tőlem? Csak látásból ismerem a férjét, mit mondhatnék többet?

– Kivel csal meg és miért? Itthon mindent megkap tőlem, ételt, italt, kényelmet, szerelmet. Magának tudnia kell!

– Nekem? – kérdezett vissza megrökönyödve Rózsi. – Csak nem képzeli, hogy én tényleg...

– De igenis, azt képelem. Mindenkitől hallom, hogy maga beelát a jövőbe. Soha életemben nem hittem az ilyesmiben, de értsen meg, féltem a házasságunkat és rémülten kapaszkodom minden fűszálba. Szeretema férjemet, jobban, mint az életemet. Segítsen, kérem! Könyörgök, segítsen rajtam, ha tud!

– Hogyan? – hápogott Rózsi. Sajnálta Jutkát, de fogalma sem volt miként segíthetne éppen ő, a legelesettebb, legszánalmasabb mindenki között. Ugyanakkor azt is belátta, hogy nem állhat fel és hagyhatja itt egy közönyös vállrándítással, nem mondhatja azt, hogy mi köze neki a Dobaiék házasságához, az asszony oldja meg a problémájukat, ahogy akarja, semmi kedve idegenek dolgába ütni az orrát. Jutka már sírt, Rózsi csuklóját szorongatta.

– Na, nyugodjon meg, és engedjen gondolkodni – próbálta csitítani a zokogó asszonyt.

Felidézte magában Dobai Vilmost: kissé nőies, sima, ráncatlan arc, enyhén ősülő gyér haj, magas, hízásnak indult alkat, térdei minden lépésnél megroggyannak, mintha neheze érne a járás. Fejét mindig oldalra fordítva, mereven leszegve tartja... igen... akárha keresne valamit a földön... vagy ki akarná rekeszteni a körülötte zajló világot... folytonos tépelődést tükröz az arckifejezése, talán fél valamitől... esetleg szégyell egy titkos bajt, ami...

Hoppá! Lehet, hogy itt van a titok nyitja? – villant át agyán az ösztönös megérzés. Milyen különös: számtalanszor látta őket karonfogva menni az utcán, s bár még köszönőviszonyban is alig voltak, akaratlanul megnézte magának a jó külsejű házaspárt, mert volt bennük valami furcsa, megmagyarázhatatlan... de mi volt az? Pedig valahol abban rejlik a megoldás, ahogy mennek egymás mellett, meghitten és mégis idegenül

– zakatolt agyában a gondolat. Erejét megfeszítve igyekezett maga elé idézni az alakjukat, s egyszeriben olyan élesen, tisztán jelentek meg lelki szemei előtt, mint a valóságban soha. Az asszony nevet, cicáskodva bújik a férfihoz, az meg elfordítja a fejét... Igen! Ez az! Soha nem néz a feleségére! Átöleli a vállát, fogja a kezét, de arca az ellenkező irányba fordul! Mit jelent ez? Gyűlöletet, utálatot? Nem valószínű. Inkább mintha restellne valamit, amit csak ő tudhat, a feleség nem, mert...

Elhatározta, hogy egyenesen a dolgok közepébe vág, hátha sikerül kiderítenie az igazságot.

– Négyszemközt vagyunk. Kérdezhetek bizalmasan? – fogta tenyerébe Dobainé kezét.

– Mindent, amit csak akar – bólintott szívgöggel Jutka.

– Milyen sűrűn szoktak együtt lenni... ööö... úgy értem... nem kíváncsiskodásból...

– Húsz éve vagyunk házasok... a megszokás, tudja, hogy van ez... már másfél éve, hogy semmi... szóval megszűnt minden... Sosem volt egy érzéki alkat, inkább tartózkodó... nem kezdeményezett...

– Nem gondolt még arra, hogy a férje beteg?

– Az én férjem? Nem valószínű. Hál' Istennek, egészséges, mint a makk. Egyetemista korában válogatott tornász volt.

- Nem is olyanra gondoltam, mint általában. Valahol azt olvastam, hogy a férfiaknál néha előfordulhat... hogy is mondjam... időszakos potenciázavar. Ilyenkor magukba zuhannak, titkolják, szégyellik, azt hiszik, hogy vége a világnak... Ő még aránylag fiatal, nem hiszem, hogy több volna ötvennél...
- Negyvennyolc.
- No látja... Vagyis férfiereje teljében van. Ezzel szemben bekövetkezhetett nála egy szervi vagy idegrendszeri elváltozás, ami...
- De az Isten szerelmére, hiszen szeretője van!
- Ez nem zárja ki azt, amit mondtam. Ellenkezőleg, talán éppen azért keres kapcsolatot, hogy megfigyelje, próbára tegye önmagát. Hogy képes-e mással férfi lenni, vagy soha többé... ért engem? Azt kutatja, kiből van a hiba, saját magában-e, vagy a házasságukban. Nem vette észre, hogy reggelente alig mer magára nézni, mert azt hiszi, nevetséges, nem ér fabatkát sem az ágyban, retteg a kudarctól, s fél, hogy ezért maga bármelyik pillanatban elhagyhatja őt. A házastársi kötelesség elhanyagolása egyike a legkomolyabb válóoknak, s ő ezt nagyon jól tudja. Tétélezzük fel, hogy minden fordítva van, mint amiként most képzeled. Maga féltékenykedik, holott a férje tart attól, hogy elveszítheti. Beszéljen vele. Kérdezze meg egyenesen, őszintén, nyíltan. Ne vádaskodjon, hagyja a csodába azt a buta szerelmes levelet, higgye el, nincs semmi jelentősége, csak fölöslegesen megalázná vele, s tovább rontaná a helyzetet. Hozzon fel példákat, mondja azt, hogy a televízióban beszéltek erről. Egy apró, jóindulatú hazugság még Isten előtt is bocsánatos bűn. Magának kell kiráncigálnia őt a kétségbeesésből, mert egyedül képtelen rá. Fogja fel férfihiúságnak, vagy aminek akarja, de mindenben segítenie kell. Maguk szeretik egymást, jól megvannak együtt, ezt a vak is látja. Még nem késő, még megmentheti a házasságukat, de hatalmas erő és türelem, kitartás és legfőként megértés, gyöngédség szükséges hozzá.
- Honnan veszi ezeket? – meredt Rózsira Jutka. – Szörnyű, amit mond!
- Nem tudom... mondjuk, egyszerű megérzés. Különből téved, nincs ebben semmi szörnyűség. Hétköznapi betegség, nem több, könnyen gyógyítható, csak a férfiak még önmaguk előtt sem merik bevallani, nem hogy orvoshoz menni. S még ránk, nőkre mondják, hogy hiúak vagyunk.
- Megteszem, ami tőlem telik. Áldja meg az Ég a jóságáért. Szeretném meghálálni...
- Nézze meg az ember, ne bántson meg maga is a hálálkodással. Csak nem képzeled, hogy bármit is elfogadok? Eddig úgy kezelte, mint igazi barátnőt, most meg, mint egy jöttment javasasszonyt? Nem elég nekem, hogy már szóba sem mernek állni velem a buta népek? Asszonyokként beszélgettünk, ennyi az egész. Nem biztos, hogy igazam van, de próbálja meg, nincs veszíteni valója. Ha akarja, majd elmondja, mi lett az eredmény, ha nem, hát nem. No, megyek is. Köszönöm a finom kávé. Viszontlátásra.
- Mindig szívesen látom. Vagy ha nem veszi zokon, én is meglátogatnám.
- Jól gondolja meg – mosolygott kesernyésen Rózszi. – Elfelejteti, hogy én vagyok a vasorrú bába?
- Az bizony – kacagott fel Jutka. – Engem máris elvarázsolt! Szeretném, ha tegeződnenk.
- Örömmel! Szervusz! – és a két nő összecsókolózott, ahogy barátnőkhöz illik.

5. FEJEZET

Ildikó fél négykor végzett. Az átadásnál fillérre egyezett a végösszeg, vagyis a "boszorkány" igazat mondott: ő tévedett. Kissé szégyellte, hogy magában "boszorkány"-nak nevezte a nőt, aki jót tett vele, kevesen hozták volna vissza az ötszázast, pedig lerí róla, hogy nem veti fel a pénz.

Milyen nevet is mondtak? Irén...? Nem... Rózszi! Úgy van! Vajon honnan ragadt rá ez a furcsa babona? Mosolygós szeme van, s az arca is kedves, barátságos, az igazi boszorkák – már ha vannak egyáltalán, amit egy pillanatig sem hitt – aligha így néznek ki. Jó volna beszélgetni vele, akkor talán kiderülne az igazság. Valamilyik vevő említette, hogy özvegy, a férje villámcsapásban halt meg. Nem lehet könnyű az élete, talán magányos, a sok ostoba pletyka miatt elvadult az emberektől.

Az egyetemen tanultak pszichológiát és most megpróbálta annak alapján elemezni azt a néhány mondatot,

amit váltottak, de újra és újra csak a különös asszony halvány mosolya villant fel emlékezetében, s ez megzavarta. Hogy is volt? – tűnődött, lassan sétálva az autóbusz-megálló felé. – Milyen szavakat használt? Képtelen volt pontosan felidézni a jelenetet, amikor átadta a pénzt.

Sietősre fogta a lépteit, mert az autóbusz ekkor érkezett be a megállóba, s nem akart lemaradni. A legközelebbi járat tíz perc múlva érkezik, s még hazaérkezés előtt be akart nézni egyik barátnőjéhez, hogy megbeszéljenek valami programot, s egyúttal megkérje, ne hívja máskor az üzletben, mert nem nézik jó szemmel, különösen a próbaidő alatt, meg nem is illik a pénztártól a telefonhoz rohángálni.

Sikerült ülőhelyet kapnia, bár nem volt fáradt, csak egyszerűen jólesett arcát a hűvös ablaküveghez szorítani. Nézte az elsuhanó fákat, az egyforma lakótelepi házakat, a járókelőket, s arra gondolt: ha nem tudja megtartani a munkahelyét, ő is ott lófrálhat a tömegben, céltalanul, egyre távolodóbb reménnyel. Pedig mekkora lelkesedéssel kezdte a népművelői pályát! Meg se fordult a fejében, hogy lesz idő – még hozzá hamarosan –, amikor örül, hogy beülhet egy pénztárgép mögé és kénytelen túrni, hogy gorombáskodjanak vele. Nem, nem ilyen jövőt képzeltek ők, akik együtt vették át a diplomájukat. Egy sem akadt köztük, aki ne a világot akarta volna átfőrnálni, csodálatos rendezvényekről, szakkörökről álmodtak, valóságos ötletbörzét tartottak a búcsú banketten, csak a gyakorlatvezető Paula néni ajkán játszadozott valamiféle szánakozó, fanyarkás mosoly, de hát ő mindig is olyan magának való volt. Igaza lett, így utólag átgondolva nevetségesen viselkedtek a nagy, egetverő lelkesedésükkel.

Látta, hogy a következő megállónál kell leszállnia. Felpattant és megnyomta a piros gombot az ajtónál és várt, hogy az autóbusz lefékezzen. Többen is leszálltak. Már éppen lépni akart lefelé a lépcsőn, amikor egy padon ülve felfedezte a barátnőjét: jóképű, magas, sportos fiatalemberrel nevetgélt és láthatóan az egész világ megállt körülötte, csak nézte a fiút rajongó, odaadó tekintettel.

Ildikó megtorpant, semmi kedve nem volt megzavarni az idillt, a programot ráérnek megbeszélni máskor is, de az is lehet, hogy már nem időszerű. Gyorsan elvegyült a leszállók között és a pár méterrel arrébb lévő gyalogátkelön átment a túloldalra. Válla felett visszanézve, már csak távolodó alakjukat látta, amint egymás kezét fogva sétálnak lefelé az utcán, egyenesen be a kis parkba.

– Legyetek boldogok! – kívánta nekik őszintén, egy icipici irigykedéssel.

– Jó napot, kislány! – köszönt rá egy női hang.

Csodálkozva nézett körbe és először fel sem ismerte az asszonyt, de aztán észbekapott. A “boszorkány” volt az, aki visszaadta neki az ötszázast.

– Elnézést – szabadkozott zavartan –, elgondolkoztam. Ne haragudjon, hogy...

– Ugyan már! – nevetett Rózsi. – Nehogy bocsánatot kérjen, nem világít a fejem, hogy okvetlenül ismernie kéne. Fogadni mernék, nem is tudja, ki vagyok. A boltban találkoztunk.

– Igen, tudom – felelte megnyugodva Ildikó. – Maga volt az, asszonyom, aki az ötszáz forintost...

– Felejtse el – szakította félbe Rózsi. – Jó arcmemóriája van. Különbben Lakatosné vagyok, Rózsi, ha úgy jobban tetszik. Szeretem, ha a keresztneveemen szólítanak.

– Az én nevem Fekete Ildikó. És nagyon lekötelezve érzem magam.

– Semmiség, mondtam, hogy felejtse el. Elég szomorú, hogy ilyen apró becsületességért hálálkodnunk kell. Annak kéne természetesnek lennie, hogy az ember nem veszi el a másét, nem gondolja?

– De igen! – helyeselt buzgón a lány. – Magam is ezen a véleményen vagyok.

– Na látja! Akkor egyetértünk. Nem zavarja, ha véletlenül megláthatják velem?

– Hogy mondhat ilyet? – pirult el Ildikó.

– Ne csinálja ezt – komorodott el Rózsi arca. – Miért nem őszinte? Azt hiszi, nem tudom, miket hordtak össze rólam a boltban? Hogy vigyázzon, mert boszorkánnyal vagyok? A sok ostoba... ! Remélem, nem veszi őket komolyan? Ahogy elnézem, maga tanult lány...

– Népművelői szakot végeztem.

– Rosszul választotta meg a hivatását, kedves Ildikó. Manapság kultúrából megélni nem a legjobb befektetés. Nem hinném, hogy leghőbb vágya egy külvárosi ábécé pénztárgépje lett volna.

– Hát nem is – válaszolta szomorúan a lány. – De mit tegyek, ha egyszer nincs más lehetőség. Ezt kell szeretni, ahogy mondani szokás.

– Ne aggódjon, kislány, nem lesz ez így sokáig. Maga értelmes, művelt teremtés, egykettőre megtalálja

méltó helyét a világban. Higgyen nekem.

– Angyal szóljon magából, Rózsika.

– Angyal? No lám! Már nem boszorkány?!

Mindketten hangosan felkacagtak, néhányan oda is néztek.

– Hát akkor... én megyek is, nem akarom, hogy a nép a szájára vegye – búcsúzott Rózsi, de Ildikó csak azért se hagyta magát lerázni.

– Ha megengedi, elkísérem egy darabon.

– Ha nincs egyéb dolga, jöjjön, mehetünk együtt.

Lassan bandukoltak, közben a lány arról mesélt, mekkora csalódás volt számára, hogy a népművelői szakmában nem sikerült elhelyezkednie. Rózsi érdeklődéssel hallgatta, nemigen szólt közbe, hagyta, hadd beszéljen a lány. Ildikó színesen, sok humorral átszöve mesélt egyetemi éveiről, a nagyszerű tervekről, melyekkel a felnőtt életnek indult. Mindez a sok szép álmot a valóságban semmivé foszlott, s most azon izgulhat, hogy legalább a pénztárosi állását megtarthassa.

– Megmondtam, hogy nem fog sokáig ott ülni a boltban – szólt közbe Rózsi.

Ildikó kíváncsian nézett rá.

– Miért olyan biztos ebben?

– Mert... mert... – Most Rózsina volt a sor, hogy elpiruljon. – Tudja a fene. Való igaz, hogy néha megérzek dolgokat. Maga nem illik abba az üzletbe, annál sokkal többre érdemes.

– Kérdezhetek valamit? De nagyon kérem, meg ne sértődjön!

– Sejttem, mit akar kérdezni. Hogy tudok-e igazán jóslni, vagy csak terjesztik rólam. Ugye?

Ildikó szégyenlősen elhúzta a száját.

– Ha nem nevet ki...

– De igenis, kinevetem. Magáról nem tételeztem volna fel, hogy felül az ilyen badarságoknak.

– Tulajdonképpen nem is, csak...

– Dehogynem! Ha a józan esze tiltakozik is ellene, legbelül azt akarja, hogy kimondjam: ez meg ez fog történni magával, ekkor és ekkor. Sajnos, ki kell ábrándítanom. Bár ismerném a jövőt, első dolgom lenne kitölteni a lottócédulámat és zsebre vágnám a százmilliókat. Ne üljön fel a szóbeszédnek. Véletlenül ráhibáztam a maga szerencsétlen elődjének a halálára, s most azt terjesztik, hogy én átkoztam meg. No jó, az igaz, hogy haragudtam rá, de hogy a halálát kívánni!... Őrülség. Ami a maga dolgát illeti, csak logikusan gondolkodom. Abban a boltban csupa műveletlen, tanulatlan ember dolgozik, leszámítva a főnöknőt, nem is értem, hogyan válogathatták így össze őket. Ha egy kevésbé megerőlteti magát, egykettőre kiemelkedik a többi közül. Ilyen egyszerű. De azért egy jó tanácsot fogadjon el tőlem, az idősebbtől: sose mutassa ki, hogy izgul, hogy bizonytalan. Legyen határozott!

– Könnyű azt mondani!

– Úgy van. Mondani mindent könnyű. Miből áll kijelentésem, hogy holnap belép az üzletbe a várva várt királyfija, megáll a pénztár előtt és azt mondja: halló, szép hercegnőm, a lovam kinn vár a bolt előtt. Nos, elégedett? Vagy jósoljak még szebbet? Például...

- Maradjunk a királyfinál – kacagott fel Ildikó és Rózsi is együtt nevetett a lánnyal.

Másnap délelőtt tíz órakor Ildikó egy volt évfolyamtársát látta a kenyeres pult előtt ténferegni. Annak idején sokat beszélgettek, kedvelte a fiút a vidámságáért és az olvasottságáért, de András soha egyszóval sem érezte, hogy szeretne közelebbi kapcsolatba kerülni a lánnyal.

Ildikó nagyon megörült, amikor felfedezte a fiatalembert. Szerencsére alig ketten-hárman lézengtek az üzletben. Már éppen szólani akart a fiúnak, amikor az feléje pillantott és kamaszosan elvörösödve közelebb jött és bokáját összecsapva azt mondta:

– Szervusz, szép hercegnő. A kirakaton át megláttalak és gondoltam, megkérdezem, nincs-e kedved egy kis sétalovagláshoz. A hófehér lovam itt áll a közelben kikötve. Ugyanis, ha nem tudnád, mi királyfiak mindig lóháton járunk bevásárolni.

Kevésen múltott, hogy a lány le ne forduljon a székről meglepetésében. A jóslat! – hasított belé. Pontosan úgy, ahogy Rózsi megmondta!

– Bandi! – suttogta a lány még mindig félholtan a döbbenettől. – Honnan a csudából kerülsz te ide?

- Egy kollégámhoz jöttem, itt lakik a közelben, de az ablakon át megláttalak és már fordultam is befelé. Sokat kérdezősködtem felőled, hová, merre vetett a mélyen tisztelt élet, de senki nem tudott felvilágosítást adni. Erre mit ad az ég, hol látlak? Egy pénztárgép mögött trónolsz. Ekkora véletlen! Hihetetlen!
- Nem is sejtet, mennyire az – mondta a lány fejét ingatva és intett az egyik eladónőnek, hogy váltsa fel néhány percre. Belekarolt a fiúba és kimentek a bolt elé. – Ha hiszed, ha nem, tegnap valaki azt jóslta nekem, hogy ma beállít ide az én királyfim és bejelenti: hercegnő, a lovam kint várja. Tessék, beteljesedett, legfőljebb azt nem tudom, most éppen kinek a királyfija vagy.
- A tiéd! – nevetett András. – Lovagi szavamra esküszöm, csakis a tiéd! Aki ebben kételkedni merészel, íme, Isten szent színe előtt ünnepélyesen párbajra hívom, karddal és buzogánnyal, első vérig.
- Látom, nem változtál, most is épp olyan kelekótya vagy, mint régen. No de tényleg, nem tréfálok, valóban pontosan így jóslta egy különös nő. Errefelé azt terjesztik róla, hogy “boszorkány”. Kezdem elhinni, hogy igaz.
- De Ildikó! Egy népművelő és a “boszorkány” ság! Hová sülyedünk, úrnóm! Még ha rólad volna szó, megérteném, sőt magam is elfogadnám. Engem már az első percben sikerült megbabonáznod.
- Sosem mutattad ki.
- Mert mindig körül voltál véve rajongókkal. Meg aztán én nem vagyok az az udvarolgotó fajta.
- És a lovad?
- Ott áll a parkolóban. Úgy hívják: Opel.
- Opel az nem ló név, felség. Mától legyen a neve Szellő!
- Ahogy parancsolja, fenséged! – hajolt meg bohóckodva András. – Hé, Szellő, ide hozzám! Szellő helyett azonban az üzletvezető érkezett, véget vetve a fiatalok önfeledt tréfálkozásának.
- Ildikó! – kiáltotta.
- Jézusom! – rémüldözött a lány. – Egészen megfélekeztem arról, hogy munkaidőben vagyok.
- Meddig dolgozol? Megvárhatlak?
- Ha kedved van... szívesen. Fél négykor végzek – felelte Ildikó, s már futott is befelé.
- Itt leszek – mondta András és nagyot kurjantott. – Éljenek a hercegnők!
- Ekkor egy meglepett arcú asszony torpant meg mellette és halkán megkérdezte:
- Hogy mondta, fiatalember?
- Bocsánatot kérek, csak örömben ordítózom. Azt kiáltottam: éljenek a hercegnők!
- S maga a királyfi, ugye?
- Tessék?... – nyúlt meg a fiú képe a csodálkozástól. Kihallgatták őket? Annyi baj legyen, gondolta, és zsebre vágott képpel, füttyörészve indult Szellő felé.
- Hátrapillantva látta, hogy a nő, aki az imént megszólította, azonmód ott áll és moccanatlanul néz utána, arcára mélységes döbbenet ült ki. Mi a manót bámulhat rajta? Csak nem ő az az asszony, akiről Ildikó beszélt? Mosolyogva visszaintegetett, de a nő nem viszonozta, csak állt továbbra is megkövülten, mint akit odabetonoztak.
- Rózsi úgy érezte, a föld nyílik meg alatta, amikor András szavait meghallotta. Minden porcikáját átjárta a remegés a felismeréstől: ez a jóslata is beteljesedett, méghozzá milyen gyorsan. Valósággal megrettent önmagától.
- Lehet, hogy tényleg... ?
- Megbolondultam? Nehogy már én is hinni kezdjek a saját “boszorkány” ságomban – hessegette el magától a gondolatot.
- Kenyeret akart venni, de aztán gyorsan megfordult és szinte menekülve visszament a buszmegállóba. Képtelen lett volna ebben a lelkiállapotban találkozni Ildikóval, aki bizonyára épp úgy meg van döbbenve, mint ő. Csak nehogy eljárjon a szája a kis csacsinak. Egyéb se hiányozna!

B. TÓTH KLÁRA

Melyik valóság

A víz ha bizalmas barátod
mártsd meg benne arcodat
áztassa le végleg magáról
a rátapadó maszkokat

körgyűrűk pulzáló ritmusa
törje meg sima bőrüket
a vízfelszíni habtusa
oszlassa szét ön-kívüled

hangjuktól füled meghasad
hát fejedet vízbe rejtse
valahol félbehagyta magát
másik feled elfelejtet

amikor mégis szembejönél
hogy tűnt szemekbe visszanézz
már ismeretlen a tükörkép
mire a hullám körbeér

elmozdulnak az arcfoszlányok
szétcsúsznak a szemtengelyek
a megsokszorozott magányod
ellen melyikünk vétkezett

melyik álarc melyik valóság
méregeted a maszkokat
hullámkezek ha sorba raknák
felismernéd-e még magad

JANESKÓ GYÖRGYI

Tücsi mesék

Menni vagy maradni

Tücsi igen fázós lett idős korára. Régen a patakra járt vízért, a megfagyott havat, jeget olvasztotta fel, melegítette meg és abban mosakodott. Benne volt abban a lány, tiszta vízben a föld szaga, a tátikák, petúniák édeskés szerelmes vallomása, a csillagok fénye, a nap tüze, a gerlicék bűgása, a szelek tánca, maga az élet, ami olyan gyorsan elfutott. Ma már csak az íztelen, klórszagú csapvizet használja. Békétlenkedtek a gondolatai, nyikorogtak az izületei, meg nem nevezhető görcsösség uralkodott el rajta. Nem volt étvágya, neheze ésett meleget kicsiholni a szépen karbantartott sparheltekből is. Lassan mégis nekilódult a reggel, nehézkesen, csikorogva, mint a fagyott hó a csizmatalpak alatt. A pléh kávé bögrével kezében üldögélt a masina előtt, forgatta a cukrot a sötét barna lében, lábánál Hamis, az öreg cica dorombolt, és ő nézett kifelé az ablakon, a hófehér, jeges leheletű tájra, mikor megfogant árvasága méhében a gondolat.

- A mai nap a legjobb arra, hogy megpróbáljam.

Elővette a tisztaszoba kulcsát, és belépett a fagyos kis helységbe. A ruhás szekrény elé lépett, kinyitotta. A régi viseletet tartotta itt, szépen sorokban, rendben, ahogyan a kalászatokat kaszálták a búzatáblában egykor. Külön az ünneplőket, másik polcon, a gazdagon hímzett, rózsaszín lányosát, a tarkabarkákat, egy szegletben a piros virágos fiatalasszonyosát, másutt a lila, mályva színekben pompázó idősödő népviseletet, és legvégül a gyász színeit, szomorúságát. Főkötőket, fejkendőket, pártát. Törölközőket, terítőket. Az egész családja történetét, múltját őrizte ez a szüette szekrény.

Kiválasztotta hímzett fekete mellényét, szorosán összegöngyölt fekete szoknyáját, alszoknyáit, harisnyáját, csizmáját, kötényét, nagykendőjét, amiben a szüleit gyászolta egykor. Magára öltötte, kicsit talán még lötyögött is a derekán.

- Nem baj, úgyse látja majd senki, motyogta. - és belefeküdt az ablak alatt előkészített koporsóba. Ezt a koporsót még nyár derekán rendelte, mivel volt rá félretett pénze, úgy gondolta a legjobb időben gondoskodni magáról, a temetéséről. Még a paphoz is elment, kifizetni a gyászmisét, előre. Bár a régi, sok törődést igénylő viseletet már nem hordta, mert igen kényelmetlennek találta, most jól érezte magát benne. Ahogyan békésen forgolódott magában, kereste a kellemes fekvést, halkán benyitott a szobába kis szomszédasszonya.

- Teréz néni, itt van? Benne volt a kulcs az ajtóban, gondoltam megnézem, fázik-e... - de lassan elhalkultak a szavak a látványtól.

- Kopogni nem tudsz!? - Zsémbelet Tücsi, belepirulva a meglepetésbe. - segíts felkelni innen, ha már itt vagy! - Rivallt rá az álmélkodóra! Az megfogta az idős asszony kezét és felhúzta a halálos nyoszolyáról, közben mosolygott is meg szomorkodott is magában.

- Csak megpróbáltam, jó lesz-e? Szűknek nem lesz szűk, az már látszik, meg amúgy is össze felé megyek! Biztosra kell menni. Nálunk ez a szokás, mit csodálkozol? - vette elejét haragnak mímelt kioktatással, a fiatalabb szájából kikéredzkedő, számára kissé kellemetlen kérdéseknek.

Miközben rendezgette önértetét, próbált egyensúlyba kerülni, most, hogy így rajta kapták kissé kellemetlenül érezte magát. A fiatalabb közben a nyitott szekrény elé lépett, összecsapta a tenyerét a csodálattól!

Kezdetét vette a kérdezgetés, faggatózás, Tücsinek minden darabot meg kellett mutatnia.

Széthajtogattak, próbálgattak, öltöztek színesbe, sötétbe, keresztelőre, esküvőre, gyászra, és nevetésre. Időnként dobtak a tűzre, és ott folyt a szó tovább, ahol percekkel előbb abbamaradt. Tücsi, nagy tükre ilyen pompát már régen látott, a kipirult, mosolygó arcokról nem is beszélve! Kissé megvakult tüvegyszemei be is párásodtak a meghatottságtól. A vén kaszás árnyéka pedig lassan szertefoszlott a múlt örömeiben, bánatában.

- Teréz néni, van elképzelése arról, milyen kincsei vannak? Ezt a szekrényt jól őrizze meg! Megengedi, hogy mindent lefotózzak? A motívumokat lerajzolhatom? ! Ha nem baj, akkor már holnap nekifogok!

- Felőlem! - hangzott félvállról az engedékeny válasz, de az igazat megvallva öröm volt a javából. -

Gyere csak! Azért, mielőtt jössz, kopogjál!

- Miért, csak nem a koporsóban akar aludni? - Jött riposztként az incselkedés! - Inkább csukja be, és takarja le valamivel! Nem áll az még jól magának! - és már fordult is ki az asszonyka a kis konyhából, hiszen így az ebéd már igen késésben volt!

Tücsi is nekifogott a dolgának. Ahogyan tért fordult, rádobott a koporsóra egy öreg szőtttest. Azután még egyet. Valahogyan felengedett a gomolygó, szürke, köd szorítása a szíve körül, helyét átvette valamilyen furcsa izgalom, várakozás. Mikor az ebédet odasuhintotta, csodálkozott azon, mennyire könnyen megy ma minden, a takarítás, a főzés. Délután visszapakolta a régen hordott viseletet a szekrénybe, mindent a maga helyére, de most elidőzött az emlékek között, kóstolgatva a múlt kiforrt ízét az ajkain, mint egy csurig teli pohár aromás muskotályost. Újraélte a pillanatot, szemében ártatlan fiatalága csillogott, majd ifjú asszonykora örömei, tapasztalásai, csalódásai, küzdelmei. Megtorpantak ujjai a szoknyák ráncos barázdáin, elkanyarodtak a kacskaringós színes virágmotívumok ösvényein.

A javításra szoruló ruhadarabokat kikészítette az ágy szélére. Legalább lesz elfoglaltsága néhány napig, ha ennek a „gyüttmentnek” ez itt úgy tetszik, hogy még le is fotózza, akkor legyen makulátlan. Későre járt, mire mindennel végzett. Elalvás előtt még egyszer végiggondolva ezt a napot, most kissé elhamarkodottnak tűnt a koporsó próba. Még mosolygott is magán, szégyenkezve és mire befejezte a „Mi atyánkat”, békében ringatózott az álmok hullámain. Újra ott állt, a lánya keresztelőjén, gyönyörűen hímzett ünneplőben, a templomban, de karjában a „gyüttment”, asszonyka ringatózott a pólyába kötve. Valamiért, nem csodálkozott rajta, hanem a szívéhez szorította.

BÖRZSÖNYI ERIKA

Orgonakeresőben

Mellékutcákban, járatlan utakon
rovom a kilométereket, május első
délutánja a szabadba kicsalogatott.
Kietlen a táj, ami nekem jutott,
bezárt gyárépületek rozzant
sora szegélyezi az utat, valaha
szebb napokat látott a kiskocsmá,
most a pultot csak pár fáradt részeg
támasztja. Kóbor kutya fut át előttem
az utcán, mögötte csapzott, kócos gyerek.
Orgonát keresek, megyek az orrom után,
de a félig bedőlt kerítésen át kihajló bokron
nekem nem maradt más, csupán egy ág.

2017-05-01

DEBRECZENY GYÖRGY**az a legfontosabb**

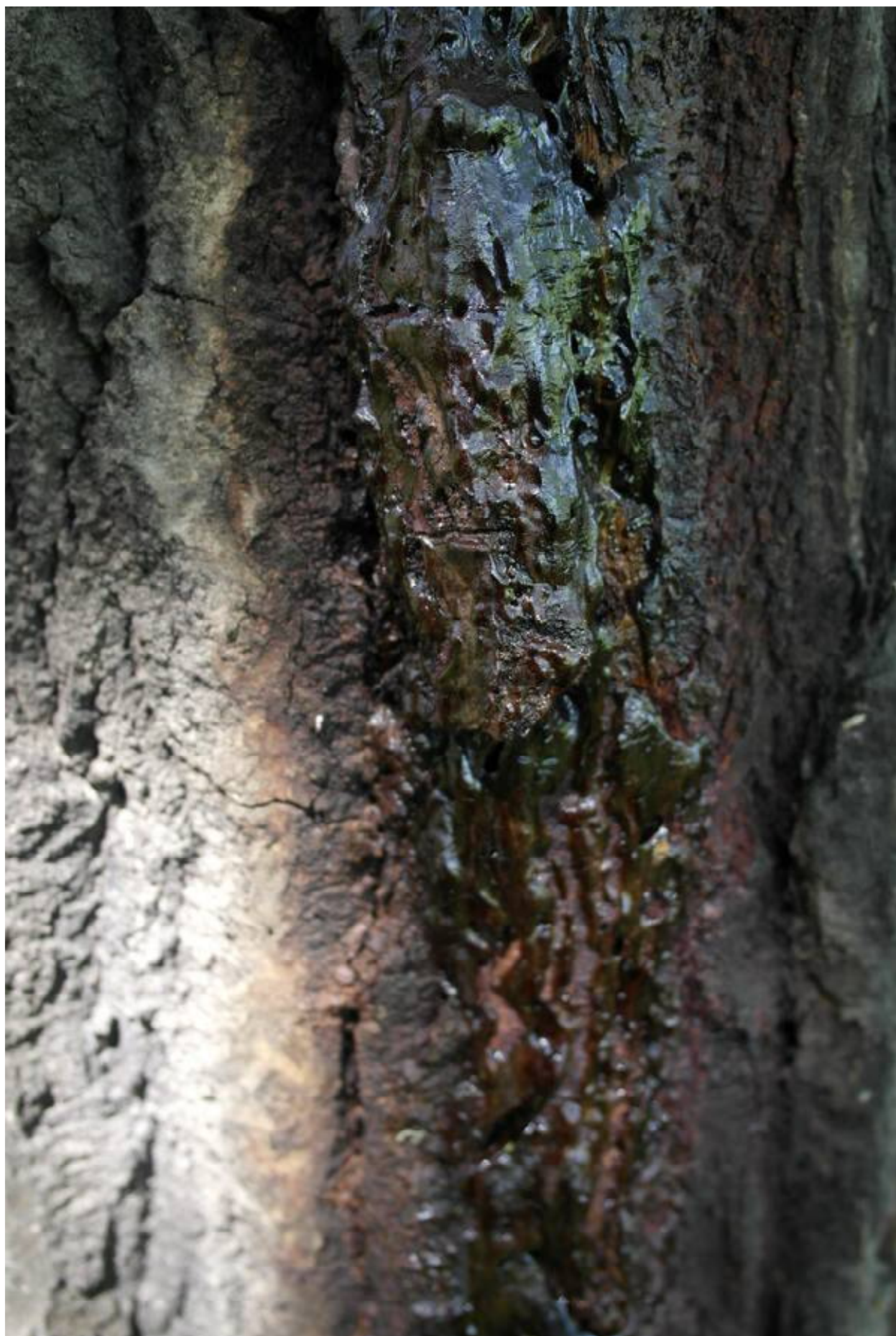
Syporca Whandal Viki néni c. írása nyomán

a néni csont-teste csont-este
nagyon rendes fiatalembernek látszik
csak kicsit csontos kimerült
pedig még el kell vinnie
azt a nagy sárga virágmintás
kartonruháját az ossariumba
és még ma meg kell bíznia
a lepedő táncában
vagyis ráncában
mert a bizalom a legfontosabb

fiam kérlek hozd ide az íróasztalt
ott van a sültkrumpli
a középső fiókban
tudod ahol az a galambfióka is
legjobb ha idehozod a nappalit
beletesszük az éjjelit
és azzal a nagy sárga virágmintás
kartonruhával letakarjuk
a virágot a világot
mert takargatni az a legfontosabb

a sültkrumpli csóválja fejét
lerúgja magáról a takarót
menj le a maszek közértbe ilyenkor
és nyomj egy barackot
a pénztárosnő fejére
kezét kötd ki mullpólyával
aztán hozz egy csomag hajcsavarót
szeretnék még ma becsavarodni
mert becsavarodni édes fiam
hidd el az a legfontosabb

DOBROSI ANDREA**Április**

Az úton keresztbe kis szarka billen,
bukdácsol át a homokos gerincen,
hajnali nap köszönti az áprilist,
esőfelhő fátyla távolba libben.
A búza már csírázik, pitypang bolyha száll,
ágain a meggyfa virágot talál,
csak vonat csikordul, megtörve tavaszt.
sínek mentén peckesen áll sok platán.
Árnyat a dél jóízűen kebelez,
fénymorzsákat vajszín dombtetőkre tesz,
az égi vattákat elnyelte a múlt,
orgonát, barkát gyermekhad fölfedez.
Vonzanak dűnék, mit szél szemembe fúj,
ha meg is telik koppanón fönt eresz.

RUSZKÁNÉ MÁRTON ÉVA

„Anyám, édesanyám...”

Május első vasárnapján reggel Kicsilány korán ébredt. Nem a napocska csiklandozta az orrát, mert a sötétítő függöny be volt húzva, mint máskor. Zajok sem voltak, mozgást sem hallott, csak a szíve dobogott szaporábban, mikor eszébe jutott: vajon nem talált-e rá anya a számára elrejtett ajándéokra? Fel is kelt gyorsan megnézni, de ugyan ott volt, ahol ő hagyta. Mindeközben testvérét is felébresztette, aki most nem volt morcos emiatt, mert aztán ő is az anyák-napi köszöntést tervezte magában. Meg is beszéltek, hogy Kicsilány majd elvonja a szülők figyelmét, míg testvére titokban szed néhány szál virágot a kertből, az általuk készített ajándékokhoz. A hozzá illő verseket is gyakorolták még, mielőtt kimentek volna a konyhába. -Nahát!- csapta össze mama a két kezét, mikor megpillantotta kócos, de nem álmos szemű unokáit. -Csak nincs valami baj, hogy ilyen korán keltetek?

-Nincs semmi baj mami- válaszolt nagylány-, csak most valahogy nem tudtunk aludni...

Anya még Kicsilány homlokát is megtapogatta, nem lázas-e, mert úgy csillogott a szeme...

Ettől kezdve aztán minden a tervek szerint haladt. Mikor minden a helyén volt, a lányok leültették anyát és mamát az asztal mellé. Mielőtt átadták volna a virágot és az ajándékokat, olyan szép verseket mondtak, hogy a szülők elérékenyülve morzsolgatták könnyeiket. Végül szó nélkül, boldogan ölelték meg egymást. A gyerekek után anya, és apa is felköszöntötte mamát, amit a két lányka meghatódva nézett végig.

Hálából aznap igen különleges ebéd készült, utána pedig a lányok raktak rendet a konyhában. Nem is csoda, hogy a söprögetés után Kicsilány fáradtan csüccsent le mama mellé az udvaron a kispadra. Egy ideig csendben figyelték a méhek zsongását a virágok között, majd Kicsilány törte meg a csendet.

-Olyan jó, hogy nekünk anyukánk is, és nagymamánk is van! A te mesédben az Óramanónak nem volt anyukája?

Mama kicsit tünődött a kérdés hallatán, aztán elkezdte a mesét:

Az Óramanó Anyák-napja reggelén is épp úgy tiktakolt, mint máskor. Fáradhatatlanul. Hallgatta közben az edények csörgését, a megszokott zajokat, a beszélgetéseket a konyhában. Azt azonban észrevette, hogy Erzsike szokatlanul izgatott. Pedig olyan szép zene szólt a rádióból! Mindenki folyton az órát nézte, nehogy elkéssen az ebéd, s ők is el ne késsenek valamilyen ünnepegről!

Erzsike az egyik ruháskát a másik után próbálta fel, mert az egyiket kinőtte, a másik meg még bő volt rá. Végül anya kivásalt egy szép rózsaszínűt, ami mindenki szerint a legjobban állt rajta.

Ebéd után aztán- mielőtt elmentek volna otthonról-, Erzsike úgy megríkatta egy szép Anyák-napi verssel anyát és mamát, hogy azok majd nem összemaszatolták könnyeikkel a szép rózsaszín ruháskát. Közben persze megölelgették-puszilgatták egymást, amitől még az Óramanó is elérékenyült kissé. Úgy szeretett volna kilesni- de nem tudott!

S mit ad Isten! Mikor mindenki elment az ünnepegre, hirtelen megállt az óra! Ki is ugrott Manócska nyomban! Rögtön szemébe tűnt a sok színes virág az asztalon, s a szép, tulipán alakú tűspárna, amit -mint hallotta- az Erzsike két kis keze készített az óvónéni segítségével. Le is csücsült rá kényelmesen, lévén, hogy még nem volt benne tű.

-Szia Manócska!- köszönt rá Kiskanál-. No, szép, hogy észre sem veszel!

-Szia Kiskanál!- fordult felé Manócska-. Ne haragudj, csak elgondolkodtam. Te ugye láttál mindent? Szép volt Erzsike?

-Hát persze! Mindenki szépen felöltözködött, mielőtt elmentek az Anyák-napi ünnepegre.

-Miért sírtak mégis?

-A boldogságtól. Tudod, attól is szoktak sírni az emberek. Úgy mondják: a meghatótságtól. Anya és mama örültek, hogy ilyen szép, és kedves gyermekük van, aki így szereti őket. Erzsike meg annak örült, hogy öneki ennyire örül az anyu és a mami. Mindenkinek nagy boldogság ez!

Kiskanál elhallgatott, csend lett a konyhában. Ekkor Manócska felállt, körülnézett, majd egy kis süteménydarabot a zsebébe csúsztatva elkészönt.

-Szia kedves barátom! Én megyek...-de nem az óra felé indult.

-Hová mész cimbora -kérdezte rosszat sejtve- az óra nem arra van! Gyere csak! Mondd el, hová készülsz, és mi a baj?

Manócska megállt, majd szomorúan visszaült a párnára.

-Megyek, és megkeresem anyukámat...-mondta halkán.- Én is szeretném megköszönteni, hogy nekem is így örüljön!

-Hiszen azt sem tudod merre indulj- mondta Kiskanál.- S ha nem találsz meg, többé nem is fog örülni neked senki! Itt viszont- tette hozzá-, valaki nagyon szomorú lesz, ha elmész!

-Ki az a valaki?- emelte fel lehorgasztott fejét Manócska.

-Hát...mondjuk én is...

-...És ki még...?

-Az, aki mindig szeretettel néz rád, pedig nem is lát téged...Meg az, aki szépen megtörölgette a házat Húsvét előtt...Meg az, aki egész nap hallgatja a szavaidat...Meg az, aki nem hagyta, hogy elvigyenek mikor késett az óra, vagy mikor össze vissza tiktakoltál.

Ekkor Manócska felállt, elmajszolta a süteményét, és szó nélkül visszamászott a helyére. A család is éppen hazatért. Mikor aztán ismét csend lett a konyhában, mama észrevette, hogy megállt az óra. Felhúzta, majd leült az asztalhoz, s csendben gyönyörködött a virágokban. A szíve tele volt szeretettel...,de még mintha az óra is másképp szólna! Mintha valamiféle kis dallamot tiktakolna! Milyen érdekes- gondolta-, s mosolyogva tekintett rá. Manócska érezte ezt a mosolyt, s tudta, hogy van valaki, aki épp úgy szereti őt, mintha az édesanyja volna!

-Mint te, engem!- ugrott váratlanul nagy ölébe Kicsilány, s teljes erejével megszorongatta, orcáját minden felől összepuszigatta.

BESZÁMOLÓK

Költészet Napja Rétságon

15 évvel ezelőtt alakult meg a Spangár András Irodalmi Kör. Az elhatározást, hogy a helyi és környékbeli alkotóknak legyen egy közösségük, több dolog is motiválta. Ezek egyike volt, hogy vers és prózairó pályázatot hirdetnek. Ez ebben az évben már 14. alkalommal meg is történt. Az elmúlt másfél évtized alatt a pályázat kilépett regionális jellegéből, és több évben országos érdeklődést is kiváltott.

A beérkezett pályázatokat szakértő zsűri bírálja el, és a megfelelő színvonalú munkákból válogatnak az antológiába. Ez a kötet jelenik meg a költészet napján. Így 2018-ban is április 11-én kis ünnepi rendezvény keretében került bemutatásra a kiadvány, illetve átadásra a díjak.

A közelmúltban felújított könyvtár olvasótermében a korábbinál tágasabb helyen foglalhatott helyet a közönség. A megjelenteket Varga Nándorné, az intézmény vezetője köszöntötte, és röviden áttekintette a kör működését, az ezévi pályázatokat. Külön megemlítette - a jelenlévő tagok mellett - hogy Ketykó István, Karaffa Gyula, Végh József is jelentős tevékenységet folytattak az irodalmi jelenlét megeremtéséért.

Az ünnepi hangulatot Kövi Flóra éneke teremtette meg.

Mezőfi Zoltán alpolgármester tartott rövid beszédet, amelyben az irodalom és a költészet jelentőségét tágabb történelmi nézőpontból elemezte. Megállapította, hogy méltó és igazságos a költészet ünnepét József Attila születésnapján ülni.

Következett a Spangár-díjak átadása. Az utóbbi években két kategóriában adják át Dovák B József által tervezett művészi tűzzománc plakettet. Prózai művek és versek szerzői közül részesülnek a zsűri döntése alapján. Ebben az évben a prózai kategóriát beküldött novellája alapján Szabó Klára nyerte. A költők közül Egry Artúr kapta meg az ezévi kitüntető címet. Ő egyébként rendszeres pályázó, és ismert alkotó, nem véletlen, hogy ezennel már 3. alkalommal - és ezzel egyedülállóan - birtokosa a címnek.

Az átadást követően ifj. Majnik László gitármuzsikával kísért dala következett, majd a díjazott, illetve a kötetben megjelent művekből hallhattunk szemelvényeket helyi előadók tolmácsolásában. Aztán ahogy lenni szokott, a szerzőkkel - nem csak a díjazottakkal - lehetett szót váltani, illetve megvásárolni a nyomdából frissen kikerült kötetet. Ebben az évben is helyi fotográfusok képei díszítik a könyv lapjait.

Pár képünk az ünnepélyes alkalmat dokumentálja.

Szöveg, fotó: Girasek Károly

Gazdag Katalin felvidéki népviseletes babagyűjteménye

Felvidéki népviseletes babákból és korabeli falvédőkből nyílt kiállítás március elején az Ipolysági Városi Könyvtár mellett működő Ipeľ-Ipoly Galériában. A Százdon élő Gazdag Katalin nyugalmazott pedagógus értékmentő gyűjteményét első alkalommal láthatták az Ipoly menti városban.

Mint a megnyitón elhangzott, Gazdag Katalin négy évvel ezelőtt kezdte el gyűjteni a környező települések népviseletét. A népviseletek mellett hamarosan a falvédők gyűjtését is elkezdte. Napjainkra már több mint kétszáz falvédőt számlál a kollekciója.

A megnyitón jelen volt a két segítője, Pásztor Anna és Lőrincz Sarolta Aranka, akik nagy szakértelemmel készítik el a babák ruházatát. A megnyitót színesítette az ipolysági Sendergő Gyermekeknéptáncsoport fellépése.

Gazdag Katalin 2014-ben kezdte el a népviseletes babák gyűjtését. Kezdetben nemzetközi népviseletes babákat szerzett be a világ számtalan pontjáról. Az eltelt időszakban közel 150 darabra bővült a kollekció, köztük sok egzotikus népviselet is megtalálható. A nemzetközi viseletekről érdeklődése később a felvidéki népviseletek irányába fordult. Jelenleg közel harminc felvidéki, nagyrészt Ipoly menti népviseletet bemutató babából áll a gyűjteménye.

„Gyűjteményemben az első felvidéki népviselet a százdi volt. A községnek jellegzetes népviselete volt. A falunkban máig él a néphagyományok ápolása. Több ruhadarab ma is megtalálható a falumúzeumban. Majd következtek az Ipoly menti falvak népviseletei, melyek komoly értékeket képviselnek” – nyilatkozta korábban Gazdag Katalin nyugalmazott pedagógus. Mint hozzátette, az egyes népviseleti ruhákat méretarányosan miniatürizálták az adott babára. A viseletek nagy részét a szintén nyugalmazott ipolysági pedagógus, Pásztor Anna készítette.

Több viseletet fotók alapján készítettek, másokat eredeti ruhák mintája szerint varrtak meg. A gyűjteményben az Ipoly menti falvakból származó népviseletes babák találhatók, köztük olyan különlegességek, mint a százdi fekete menyasszonyi ruha, az apátújfalusi palóc és a koloni menyasszonyi ruha, az alsószemerédi apácaviselet, illetve a bényi kurtaszoknyás viselet.

Egyes ruháknak személyekhez fűződő történetük is van. Mint Gazdag Katalin elmondta, a deméndi viseletes babák édesanyja fotói és ruhái alapján készültek. A babákhoz személyes kötődés fűzi a gyűjtőt, ezt bizonyítja, hogy minden egyes babának külön neve is van. Az adott községben leggyakrabban előforduló női névre kereszteltem a babát – magyarázta.

Az elkészült népviseletről fotókat készít, emellett szakszerű magyarázó szöveget is ír hozzájuk. Ez jelenleg kéziratban olvasható. A távoli tervek között szerepel a kötetben való megjelentetés is.

Általában kéthavonta készül el egy baba, a tervezéstől a kivitelezésig számolva. Katalin jelenleg odahaza tárolja a gyűjteményét. Külön helyiségben, vitrinekbe rendezve tekinthető meg a közel 180 darabból álló gyűjtemény.

A népviseletes babák mellett az utóbbi időszakban a falvédőket is gyűjti. Közel százhatvan darabot sikerült eddig összegyűjtenie. A falvédők nagy része varrott motívummal és mottóval van ellátva. Kisebb része szöveg nélküli, varrott ábrával díszített. Vannak ugyanakkor festett technikával készítették is, ezek a legújabbak, mindamelllett másnyelvű – szlovák, német – falvédő is akad a gyűjteményben – avatott be a részletekbe Gazdag Katalin.

A falvédők divatja német nyelvterületről érkezett a történelmi Magyarországra a 19. század végén. Először a polgári házaknál jelent meg, később a paraszti konyhákat is ezzel díszítették. Elsősorban vizespadok, tűzhelyek, asztalok mellett helyezték el. A háztartások nagy része több falvédővel rendelkezett, melyeket bizonyos időközönként cseréltek.

„Ezek is a kultúránk részei, ezért a feladatomnak tartom az összegyűjtésüket, megmutatva, elődeink értékeit” – summázta Gazdag Katalin.

Szöveg, fotók: Pásztor Péter
(a Felvidék.ma nyomán)

Gazdag Katalin a deméndi népviseletes ruhával (egykor édesanyja hordott ilyen ruhát)

Palásti népviseletben köszöntötték a helyiek Gazdag Katalint

A gyűjtemény legtöbb darabja az Ipoly mente népviseletét örökíti meg

Színes falvédők

Barsi csilejkár, bényi kurtaszoknya és ipolypásztói népviselet

A koloni és apátújfalusi menyasszonyi viselet

Csáky Károly: Emléktáblák, szobrok, emlékhelyek I.

Példaértékű értékörzés az Ipoly mentén

Az Ipolysági Városi Könyvtárban mutatták be Csáky Károly legújabb, sorozatindító kötetét, az Emléktáblák, szobrok, emlékhelyek I. című kötetet. A kiadványban szereplő ismertető kis tanulmányok nem ismeretlenek a Felvidék.ma olvasói előtt, hiszen elektronikus formában elérhetőek a portálunkon.

Karaffa Gyula a kötet bemutatón nyitányaként elmondta: egy újabb érték állt elő, amely megmarad az utókornak, de a jelenről szól. Mint mondta, Csáky Károly munkásságával egy életprogramot is mutat a fiatalok felé, hiszen fontos értékmentő eszmét tart fenn. „Az írásokban a szerző megfogalmazza a ma élő generáció kötelességét, a múltra gondolva a történelmi alakok megismerését, ezek emléktábláinak valamint az emlékhelyeinek rendben tartását” – hangsúlyozta a csütörtöki könyvbemutatón Karaffa Gyula, a kiadványt gondozó *Magamura Könyvkiadó* szerkesztője.

A sorozatindító kötet az Ipoly mente, Hont, illetve Nógrád vármegye jeles személyeinek emlékhelyeit, emléktábláit és szobraikat sorakoztatja fel. Olvasmányosan mutatja be az egyes településeken fellelhető emlékhelyeket. Emellett ismerteti az adott személy életét valamint az emlékhely kialakításának történetét is.

„Az emléktábla állítás kötelez minket az illető személy emlékének és eszméinek ápolására” – fogalmazott a meghitt bemutatón Csáky Károly. Mint jelezte, részletesebben akarta bemutatni az egyes jeles személyek munkásságát. A kötet akár útikönyvként is használható – jegyezte meg.

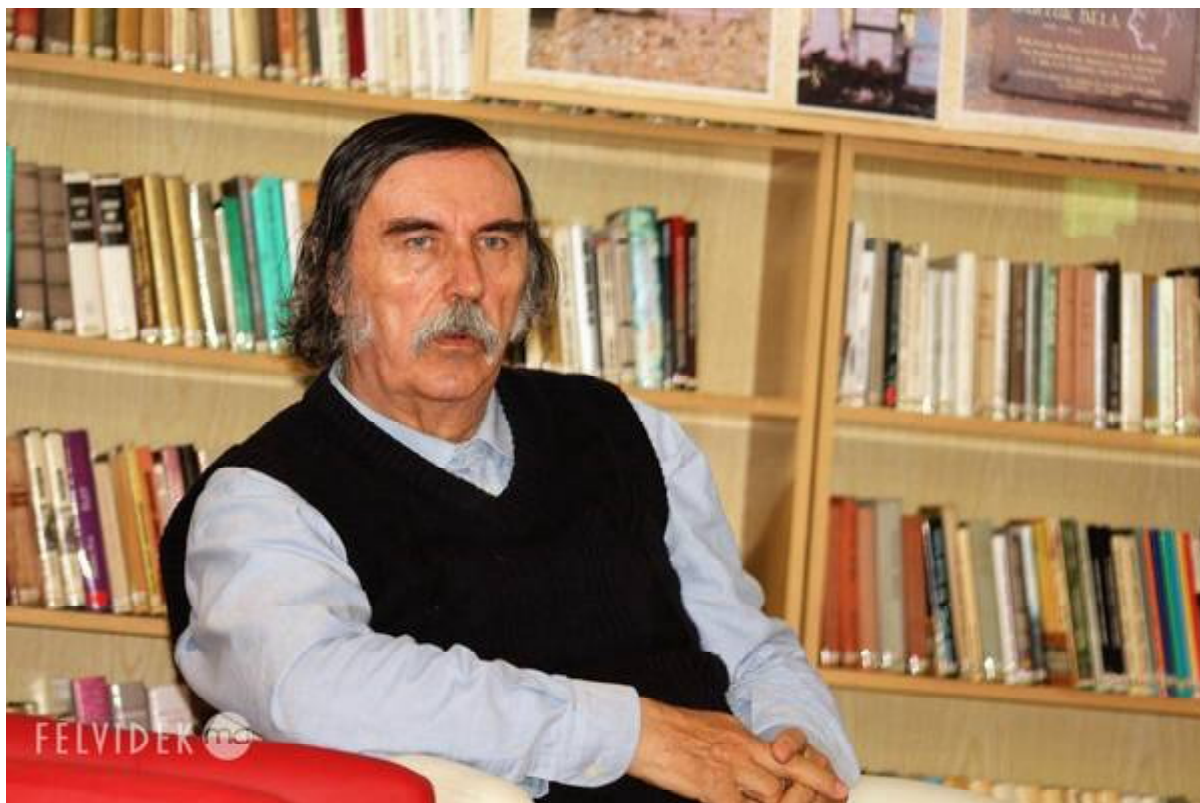
A kiadvány három fejezetre tagolódik. Az emléktáblák sorában az Ipoly déli oldaláról is bemutatja az ismert emberek emléktábláit. E fejezetben többek között Thury György túri kötődéséről, a csábi Szeder Fábiánról, II. Rákóczi Ferenc honti kapcsolatairól, Bartók Béla ipolysági látogatásáról, Petőfi Sándor selmecbányai éveiről és Móricz Zsigmond drégelypalánki emlékeiről is olvashatnak. A második fejezet a tágabb környék emlékhelyeit taglalja. Itt megtalálható a Szent Koronát őrző Ipolybalog, a Szondi György emlékét ápoló Drégely vára, a híres 1552-es palásti csata emlékhelye.

A harmadik, bővebb fejezet a jeles személyiségek síremlékeit, szobraikat, nyughelyeit, emlékházait és emlékszobáit mutatja be. Ebben a részben elsősorban irodalmi nagyjaink nyomában járhatunk, így a hopácsi és szklabonyai Mikszáth, az alsósztrigovai Madách emlékek. Ugyanakkor megismerhetjük a zalabai Csontos Vilmos-emlékházat és Zs. Nagy Lajos zsélyi emlékeit. A kötetbe magyar nyelvű emléktáblák mellett szlovák és más nyelvű táblák is bekerültek.

A közönség soraiban az ipolysági és környező települések olvasói mellett helytörténészek is helyet foglaltak. Koczó József, vámosmikolai helytörténész a kötetre reflektálva elmondta: Csáky Károly kötetei kiváló források, tankönyvként szolgálnak a helytörténeti ismeret elsajátításában, ezzel is felkeltve a fiatal generációk figyelmét múltunk jeles, meghatározó eseményeire valamint személyiségeire.

Ugyancsak szóba került a kötet folytatása is. Mint a szerző kifejtette, a jelen kötetbe csupán kis hányada került be a feldolgozott és megírt kistanulmányoknak. A Temetőjáráshoz hasonlóan ebben az esetben is sorozatban gondolkodnak.

Szöveg, fotók: Pásztor Péter (www.felvidek.ma)

Csáky Károly etnográfus, tanár, költő a legújabb kötetének ipolysági bemutatóján (Fotó: Pásztor Péter/Felvidék.ma)

A sorozatindító Emléktáblák, szobrok, emlékhelyek I. (Fotó: Pásztor Péter/Felvidék.ma)

Megnyílt ÓVÁRI JÁNOS :MINTÁZATOK című kiállítása Vácott

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Óvári János nem ismeretlen már Vácott, nem először állít ki a városban, de ha valaki mégsem ismemé a jelenlévők közül, azoknak elmondom, hogy 75. éves, Rétságon él, az Egri tanárképző főiskolán szerzett rajztanári diplomát, az oktatás mellett folyamatosan művészi munkát is végzett, részt vett Nógrád megyei kiállításokon, nyugdíjba vonulása óta családja mellett festőművészi tevékenysége köti le elsősorban. Alapítója, tagja a rétsági Kör képzőművészeti csoportosulásnak, tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, s immár évek óta rész vesz a váci alkotóközösség munkájában is. . . . Nos, ennyit tudhatunk meg róla, ha kutakodunk a ma már szinte „mindenható” interneten. Ám, hogy milyen ember is valójában, azt csakis azok tudják, akik személyesen is ismerik.

Óvári Jánosról kevesen tudják, hogy a festészetről, az életről szóló gondolatairól naplót vezet. Remélem, egyszer ez a napló megjelenhet, s az érdeklődők kezükbe vehetik. Megtisztelt engem azzal, hogy ebbe a naplóba „bebocsátást” engedett, s alkotói hitvallásáról elolvashattam belőle néhány gondolatát. Ilyeneket például:

„ ... kétféle alkotói magatartás különböztethető meg. Az egyik autonóm, önálló életet élő „objektumokat” hoz létre, amelyek önmagukban teljesek, nincs szükségük igazán a befogadó partnerre, hirdetik a művész individuális függetlenségét. A másik alapállás szerint a kép csak a befogadó által válik teljessé, a nézőben bontakozik ki gondolati, érzelmi tartalma.”

„ ... úgy gondolom, újból a látható, megtapasztalható világból kell építkezniem, számomra nincs olyan képi jelrendszer, amely felválthatná a látható világot.”

„ Egy szabály létezik – a festmény mesterségbeli, esztétikai, erkölcsi, gondolati tisztasága, a humánus. Ez az én irányítóm – persze elismerem, a hajóm messze jár még a céltől.”

„ Miért festek? A legnehezebb pillanatok, órák, napok: az üres fehér felület előtt állni, és lélekben várni a gondolat, a motívum „előhívására”. Aztán az első tubus festék kinyomásával csökken a lelki feszültség, nő a mesterségbeli teher. És a küzdelem addig tart, míg a kép nem engedi magát tovább festeni. Ha jól megy a munka, sikerül elkerülni a felületek elkínzását, a festék képpé nemesül. Akár elégedett is lehetnék, ha nem nyomnának agyon a művészettörténet óriásai. Miért festek? Ez a dolgom!”

Én magam úgy látom, úgy gondolom, hogy a művész ezeken a gondolatokon túl művészetével mindig megfelelni is kénytelen... még akkor is így gondolom, ha látom, sokan ezt nem vallják be, vagy életprogramnak gondolják az ellenkezőjét... a dicséretekről, az elismerésről le lehet mondani, vissza lehet húzódni alkotói magányba, szótlanúságba, lehet csakis az utókornak alkotni... sokan tették ezt... de egyet nem tud eltagadni ez a művész sem: azt, hogy azért alkot, mert szeretné, ha szeretnék s megértenék... Engedjék meg, hogy ezt a gondolatomat megerősítsem Ady Endre egy versével:

SZERETNÉM, HOGYHA SZERETNÉNEK

Sem utódja, sem boldog őse,
 Sem rokona, sem ismerőse
 Nem vagyok senkinek,
 Nem vagyok senkinek.
 Vagyok, mint minden ember: fenség,
 Észak-fok, titok, idegenség,
 Lidérces, messze fény,
 Lidérces, messze fény.
 De jaj, nem tudok így maradni,
 Szeretném magam megmutatni,
 Hogy látva lássanak,
 Hogy látva lássanak.
 Ezért minden: önkínzás, ének:
 Szeretném, hogyha szeretnének
 S lennék valakié,
 Lennék valakié.

Ehhez a szeretethez, megértéshez, művészi elfogadáshoz Óvári János teljes felnőttiséget hisz és vár el mindenkitől, aki ránéz az alkotásaira... feltételezi, hogy a másik "Észak-fok, titok, idegenség" (*tehát a másik ember*) is eljutott életének egy olyan kiemelkedő (*mondhatni megvilágosodott*) pontjára, ahol már megérti, a művészetek nem hiabavalóságok, hanem egyfajta ajándékok odafentről... Mondjuk az „odafent”-et akár teremtőnek, alkotónak, szent szellemnek, mindenségnek, univerzumnak... egy bizonyos, hatalmas titok ez, aminek állandó kutatói a művészemberek!

A hétköznapihoz kapott művészi ajándékok úgy hálózják be életünket, akár a nagy gesztenyefa ágai az eget... ahogy ez a fa egyszerű, látszólag csak szimpla vegetatív létével belehasít, s kitölti a teret, azaz betölti a körülötte lévő „semmit”, úgy a művészet eszközeivel a festő is betölti ugyanezt a „semmit” azzal, amije van: érzéseivel, látomásaival, kinyilatkoztatásaival, tükrözéseivel, véleményeivel, figyelmeztetéseivel, sejtéseivel stb. Így nyer értelmet a fa látszólagos passzív vegetatív léte, és így nyer értelmet egy látszólag értelmetlen (*vagy látszólag haszontalan*) emberi cselekedet, a művészet.

A rakodópart alsó kövén című alkotásában a fodrozódó víz hullámaival összekeveredik „a költő” árnyéka, s vele a múlt, a jelen, a jövő... így keveredünk mi is össze lelkeinkben, szellemeinkben, gondolatainkban most élő emberek egykor élt őseinkkel, barátainkkal... hogy aztán mi lesz ebből a fűzőből? Nem lehet pontosan tudni, de én azt a festői szándékot látom ebben a képben megelevenedni, hogy kifejezze: minden mindennel összefügg... hogy bonyolult rendszerben élünk, amiben nincs értelmetlen... s épp ezért az emberi kapcsolatok bonyolultsága is megfestésre vár, hogy megtanuljunk: a másik ember ugyanolyan s mégis teljesen másfajta „mindenség”... Akár a fakéreg ezerféle mintázatai... vagy a víz fodrozódó hullámai... vagy a nádas leveleinek látszólagos kesze-kuszasága... s végül a katarzist adó Csillagösvény... s így nyernek új értelmet ezek a képek, mint (*ahogy Óvári János mondja*) a „**valóság megjelenési, fejlődési formái**”...

Az Írisz című kép a virágok szépségén keresztül a teremtést is fürkészi: a szimmetriát, a szinte mindenben felfedezhető szabályosságot, s vele egyensúlyban lévő szabálytalanságot, s ennek a kettősségnek a természetességét... nem utolsó sorban a szexusra való utalást is úgy tudja ábrázolni ezen virágban, hogy a vulgáris kéreg teljesen lehámlik a befogadók gondolatairól... a látvány marad, a szépség, a szimmetria, a szabályosság és az ebben rejlő „teremtő törvények”, a színek kavalkádja...

„**Szeretem a kék, viola, kékeszöld harmóniákat és elég jól is bánok velük. Hangulataimat és gondolataimat hűen vissza tudom adni a hűvösebb színekkel. Viszonylag sokszor használom a**

zöldeket, sárgákat, de ezek inkább a látható világ, a természet átszűrődései. A vörösökkel, narancsokkal szemben bizonytalan vagyok, inkább csak jelzésnek, kicsi ellenpontnak használom... Van kedvem a barnákhoz, talán a meleg barnák világában majd megjelenhetnek a vörösök is.” – írja naplójában Óvári. Képei is (még a komorabb mondanivalójúak is) ezt az alkotói örömet, és sokszínűséget mutatják.

Igen, Óvári Jánosnak van kedve festeni, mert ez „a dolga”. Szeret eltöprengeni egy-egy témán, szereti akkurátusan végigvinni az alkotói folyamatot – ugyanúgy szereti a precíz alapozást is, akár magát a festést. Filozofikus alkat egyébként is, aki mielőtt kimond valamit, abban biztosak lehetünk, hogy végig is gondolta azt. Ugyanúgy, ahogy az ecsetvonásait is. Számomra szimpatikus tulajdonság ez, mert azt tapasztalom, hogy egyre inkább dívik a világban a hányavetiség, a pongyolaság, a kapkodás. Ezzel szemben Óvári képein látszik, hogy szereti és ismeri a különféle perspektívákat, szeret lenézni a magasból, de a fej felemelése, a szemek magasba emelése ellen sincs kifogása... látszik, hogy sok gondot fordít a képre, még akkor is, ha már úgy is érezhetné, készen van vele... a témáit újra át-, és átgondolja, s ha szükséges, javít, átalakít... A képeken megjelenő családtagok, emberalakok mind-mind az otthonosságot, a képek nyugodt, békés „belakását” mutatják, amivel a művész jelzi, ő is otthon van ebben a világban. Humora némi cinizmussal vegyül a címadásban, az egykori istennő különböző színárnyalatú torzóját megfestve: igen, ilyen a világ... mára szimplán „Nájki” lett Nike-ből, ahogy furcsán-érthetetlenül átalakult sok érték is. Erre is figyelmeztetett bennünket Óvári! Mert ez is a dolga!

Mit is mondhatnék még Önöknek, mielőtt ezt a kiállítást megnyitom? Azt, hogy a most kiállított képeit fogadják olyan szeretettel, ahogy tették azt eddigi váci kiállításain is. Fontos a kitarulkozás utána fogadtatás, az elfogadás, az értő közönség annak, aki évtizedek óta él Nyugat-Nógrádban, egy olyan helyén a világnak, ahol a Nap is csak jön-jön kelet felől ígérve mindenféle jót, majd alig néhány röpke/rövidke áldásos óra után el is tűnik a Börzsöny rengetegében, s csak sugarainak emléke marad a szívekben!

Kérem, tekintsek meg a kiállított képeket, fedezzék fel azokat önmaguknak, s ha érdemesnek tartják, szeressék őket! És ismerjék meg, s szeressék az alkotójukat!

A képek és Óvári már megtették a dolgukat, most rajtunk van a sor! Óvári János **Mintázatok** című kiállítását ezennel megnyitom!

Karaffa Gyula 2018-04-20

Óvári János: Ahová lépek...

**A kiállítás megtekinthető
a Váci Madách Imre Művelődési Házban június 3.-ig!**

KÖSZÖNTŐ

„Az Ipoly mente erkölcsisége az én iránytűm”

Beszélgetés a nyolcvanéves Pásztor Bélával

Az elmúlt hetekben ünnepelte életjubiläumát, soha nem felejtette el ipolybalogi gyökereit, az Ipoly mentén a mai napig otthon érzi magát, fontosak számára a felvidéki kapcsolatok. Sok mindent elért, ám megmaradt igazhitű, szerény embernek.

A Felvidék.ma a több mint félévszázada Veresegyházati irányító Pásztor Bélát, sokak Béla bácsiját kérdezte:

Ipolybalogon született, rövid ideig ott is nevelkedett. Ma miként tekint az Ipoly menti községre?

Nyolcéves koromig éltem Ipolybalogon. Tulajdonképpen az egész életutamat meghatározta az egykori benyomások, az ottani társadalom erkölcsi tartása. Nagyon vallásos és zárt település volt. Mindennek megvolt a helye és a rendje, ez hatott rám. Olyan erkölcsiséget kaptam, amely az emberek szeretetén, tiszteletén és a becsületességen alapszik. Ha bármit is vétenék, akkor nemcsak az erkölcs ellen vétenék, hanem a szülőföldem ellen is. Ilyen pedig nem lehet!

Nemrégiben életjubiläumot ünnepelt. Többek között Ipolybalogon a felvidékiek is üdvözölték a nyolcvanadik születésnapja alkalmából...

Nagy szeretettel térek vissza, hiszen szülőföld csak egy van, lakhely több is lehet. Ez volt az a forrás, amely az életre tanított. Az elmúlt nyolcvan évben biztos iránytű volt az életemben az Ipolybalogon szerzett sok tapasztalat, az ott belém ivódott érzelmek. Meglepődtem a fogadtatáson, nem számítottam ennyi jó baráttra és ismerősre.

A napokban emlékeztünk a Felvidékről kitelepített magyarokra. Az ön családja is a világháborút követően hagyta el Ipolybalogot.

Édesapám családját nagyban érintette a kitelepítés. Több családtagunkat Magyarországra telepítették, egyeseket Csehországba vitték. Amint édesapám értesült róla, hogy nekünk is mennünk kell 1946 telén, hátrahagyva mindent, Ipolyvecére szöktünk át az Ipolyon. Kis ideig Ipolyvecén éltünk, aztán átköltöztünk Veresegyházra. Ez történelem, ezzel nem foglalkozok sokat. Történelmi eseményként tudomásul veszem, nem keservek rajta. Helyén kell kezelni a megemlékezéseket, ám visszatekintés mellett a jövő, a közös jövő felé kell tekintenünk.

Mintegy hatvan év távlatából miként tekint vissza a tágabb szülőföldjére?

Elsősorban gyermeki emlékeim színtere. Sok szép emléket őrzök a szülőfalum mellett a tágabb térségről is. Ipolyság főterén például birkákat hajtottam a nagynénem férjével. Emlékszem az áldott szívű nagynénémre, aki sajtot és kenyeret vitt az ipolysági gettóba. Részben ezért is számomra a jószívűség és a segítség örök példája. Ezek és hasonló emlékek Ipolyságra menet mindig előjönnek. Ipolyság volt az a város, melyet gyermekkoromban elsőként láttam, mezítláb, gyalog jártunk be a városba, s csak a város határában vettük fel a cipőnket.

Hagyományteremtő szándékkal szervezték meg a fiatal színjátszó csoportok találkozóját. Az itthoniak mellett a felvidéki testvérvárosból is vendégül láttak két csoportot.

Mindkét település számára fontos a meglévő kapcsolatok ápolása. Nemcsak a városvezetésben, hanem a fiatalok között is láttuk az igényt erre. Kölsönösen szervezünk kötetlenebb programokat a részükre. Hacsak emlékként is őrzik meg a közös rendezvényeket, már gazdagabbak lettek.

Nagyon sokak Béla bácsijaként mindenki csupa szeretettel és tisztelettel beszél Önről.

Nagyon szeretem az embereket, akarattal senkit sem bántok meg. Békés emberként elfogadom az adott helyzetet, s azon gondolkodom, hogy lehet azt még jobbra tenni. Az egyes emberek, valamint a közösségek javát szolgálom. Ez az én iránytűm. Ha lehet, s tudok mindig csak adok s nem kérek. Tán ezt viszonzják a környezetemben élők.

A sikeres és tiszteletteljes közéleti tevékenységéhez nélkülözhetetlen a megfelelő családi háttér.

Magánemberként nagyon jó, szeretetteljes családban élek. Őszinte tisztelet és szeretet övez bennünket. Nincsenek rossz szándékú beszédek. Ez az embernek erőt ad. Gyermekeim és házastársaik tisztességes emberek, örökölték azt a fajta erkölcsiséget, melyet a feleségemmel közvetítettünk. Feleségemet nyolcéves korától ismerem, ekkor kapta tőlem az első májusfát. Ötvennyolc éve házások vagyunk, de még sohasem veszekedtünk.

Mit üzen a szülőföldnek, a felvidéki magyar közösségeknek?

Becsülettel, tisztességgel és nagy odaadással végezzék a munkájukat. Alkossanak, ki-ki a tehetségéhez és a lehetőségeihez mérten. Nincs kis meg nagy munka. Minden feladat kell, ahogy kell a fának is a gyökér, a törzse, a falevele. Mindannyiuknak megvan a feladata, melyet az Ipoly mentét jellemző jó palóc erkölcsiséggel kell elvégezni.

Szöveg, fotók: Pásztor Péter (www.felvidek.ma)

Nagy szeretettel térek vissza, hiszen szülőföld csak egy van – vallja

Veresegyház örökös polgármestere (Fotó: Pásztor Péter/Felvidék.ma)

Emléklap átadása közben a színjátszó csoportok találkozásán

Veresegyházon

Pásztor Béla idén ünnepelte a nyolcvanadik születésnapját

Pásztor Béla, Gregor István Ipolyság polgármestere és Csécsyné Drótos

Edina, Veresegyház alpolgármestere a színjátszó csoportok találkozóján

(Fotó: Pásztor Péter/Felvidék.ma)

H. TÚRI KLÁRA

ZSOMBÉKI KÉSEDELMES

Jobb volt hinnem régebben
Az lehetett még tegnap
Szárnyas vadlúd-életem
Magában is égre kap

Könnyel töltött bélessel
Laktatnám most a torost
Esik eső szembeszéllel
Reménytelen záporoz
S szégyen ide szégyen oda
Tehetetlen szorongva
Ízlelget ideget bennem
Keser emlékezetem

Cammogó iromba bamba
Medve-tánca-módra
Egyet jobbra majd balra
Kicsi gondról nagyobbra
Trianonból hogyha szól a
Magyarnak a nóta
Léphet ide vagy oda
Bárhogy járja lába
Mozdítja azt béklyója
Szégyen-múlatással
Sárba-tipró mélabúval
Búra gondra gyászra

Kit istene megalázott
Rajt' ki könyörülne
Sok jajja nyelvén-harapott
Nincs nyugvása tőle

Elfeledve mind a jajt
Derékon kapni s ahajt
Táncba vinni a halált
Medvetánc a módja
A menyasszony egy peták
Sírni ne hagyd a dudát
Mozduljon reá a láb
Virradásig fújdogáld
Nádpikula s flóta

Ha engem e duda-nóta
Itt nem marasztalna
Innen elrepülnék
Messze napnyugatra
Ha engem e duda-nóta
Ide nem kötözne
Úgy is visszajönnék
Minden nap reggelre

**H Túri Klára ezen verse az *Üzenetek, vallomások, strófák* című 2018-as Spangár antológiában sajnos utolsó sora nélkül jelent meg. Kérésére a teljes verset közlöm.
A Szerk.**

KÖNYVAJÁNLÓ

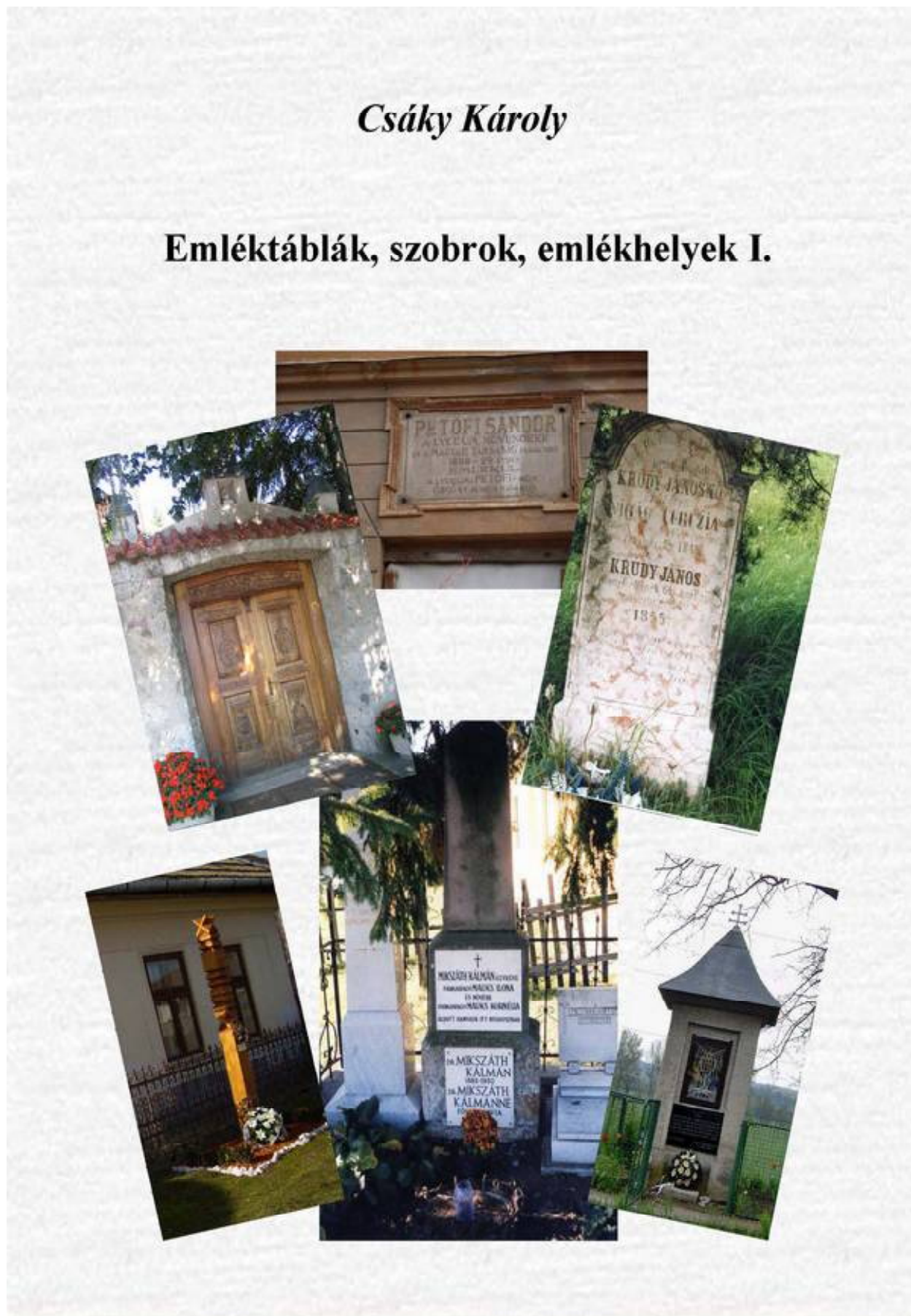
Megjelent Ruzsákné Márton Éva mesekönyve. Érdeklődni, vásárolni a szerkesztőségünk email címén, illetve a szerzőnél lehet. A Szerk.

Megjelent Csáky Károly legújabb kötete!

Csáky Károly

Emléktáblák, szobrok, emlékhelyek I.

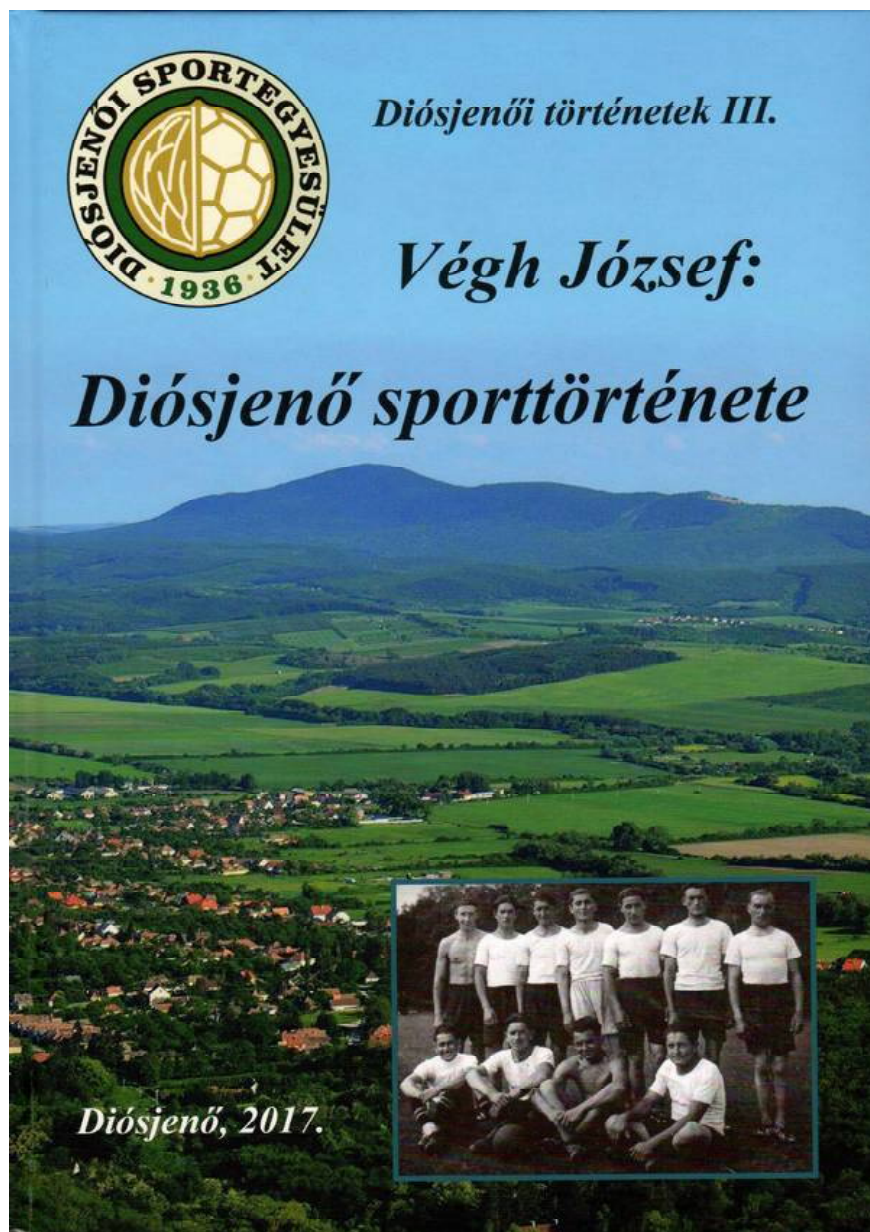
Végh József: Diósjenő sporttörténete

Mintegy száz évet ölel fel ez a kötet. Nem is gondolná az ember, hogy szinte alig van olyan sportág, amely ne érintené a települést, az itt élőket, itt dolgozókat. Vannak köztük olyan kiválóságok, akik eljutottak a csúcra és megszerezték az olimpiai, világbajnoki trófeák valamelyikét, vagy kiérdemelték az országos elsőségért járó érmeiket. A többség azonban természetesen megmaradt az amatőr szinten. Itt is születtek ragyogó érmek, kimagasló eredmények, elismerésre méltó egyéni - és csapatteljesítmények.

Sokan vannak, voltak, akik nem törekedtek a versenyszerű megmérettetésre, megelégedtek azzal, hogy a sport, a mozgás örömet okoz számukra, s hozzájárul jobb közérzetük, egészségük megőrzéséhez.

A sportos életmódról szólva Józsa Csaba testnevelő tanár így fogalmazott: „A sport nagyon jó iskola ahhoz, hogy az ember megtalálja a helyét, a boldogulását, mert sok mindenre megtanít és hozzászoktat. Megkönnyíti az eligazodást és a helykeresést. Számomra ez a siker, s ezek az igazi értékek.”

Az 560 oldalas, vaskos kötet a Diósjenői Történetek sorozat harmadik tagja. Kiadója a Diósjenői Sportegyesület.

Megvásárolható a szerzőnél, illetve szerkesztőségünkön keresztül!

2

Czinka Panna nótája.
(1735.)

Átirta: Bloch József

Lassan. (Adagio.)

Violino I. **VÉGH JÓZSEF**

Violino II. **Czinka Panna,**

Viola. **a cigány Szappho**

Violoncello

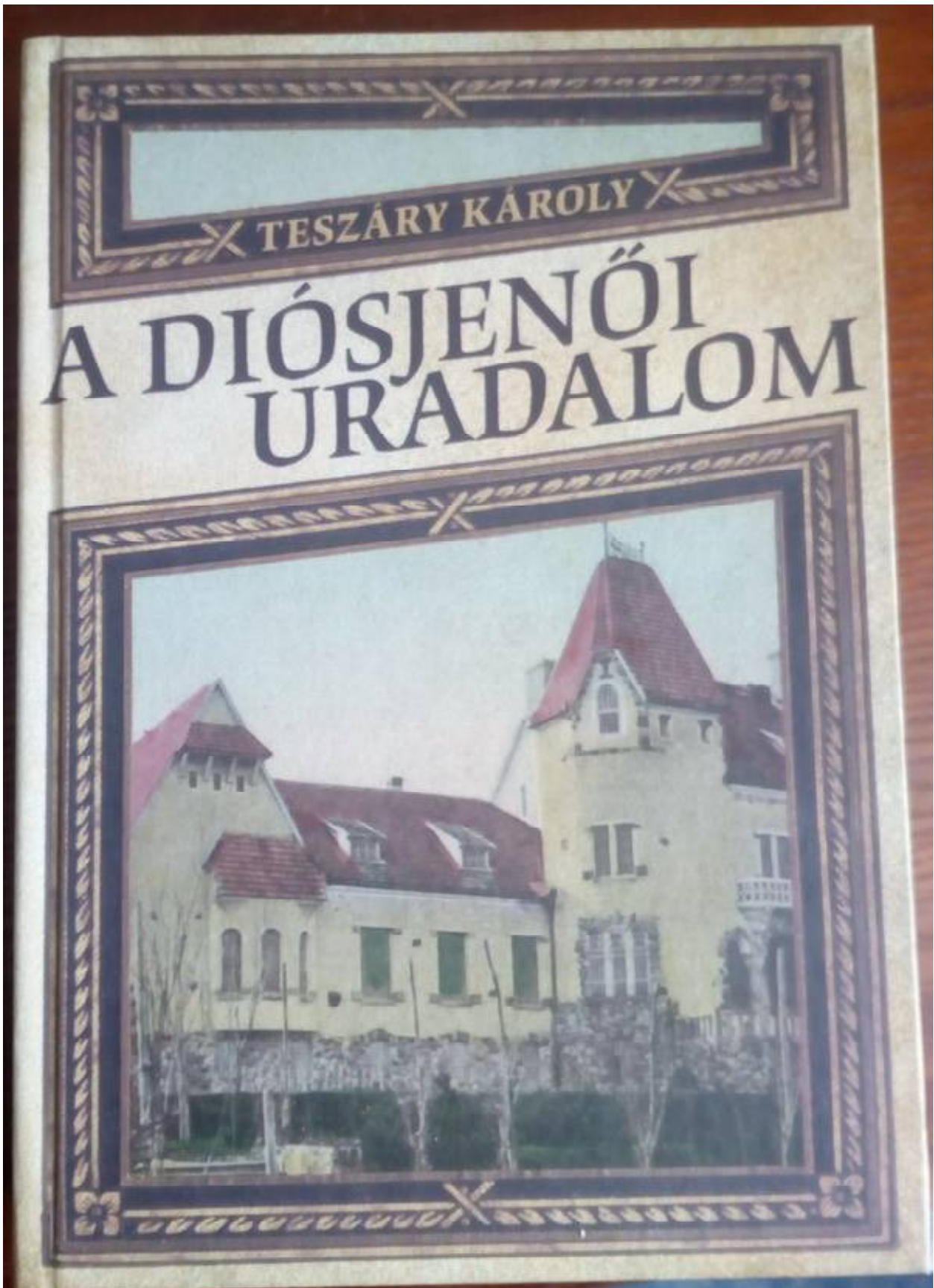
Élénken. (Allegro.)

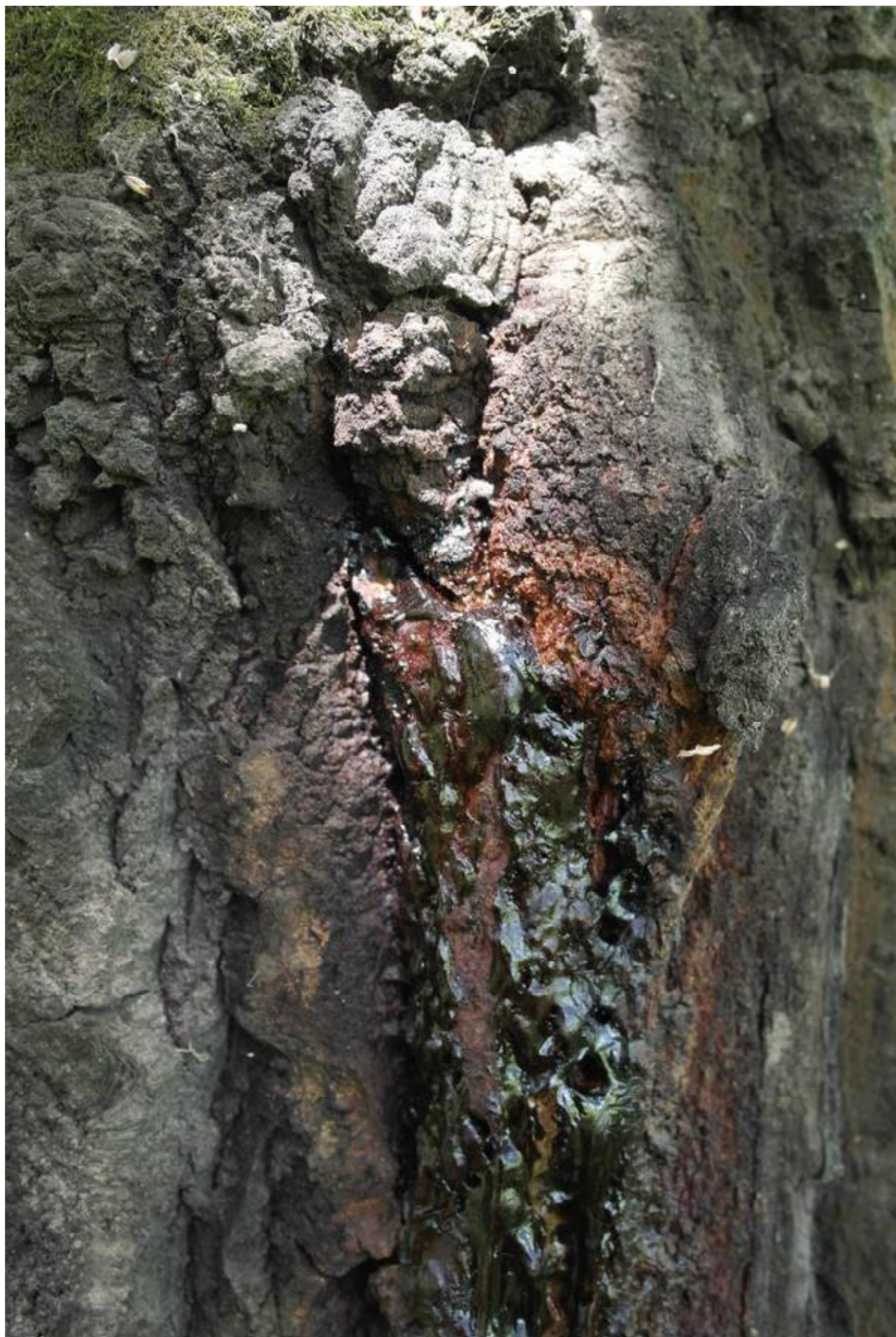

Tempo

I. Berté József és Társa zeneműnyomdája Budapest. R. K. 58.

Megjelent a Diósjenői uradalom című kötet, keressék a szerzőnél!

KARAFFA GYULA

Tavasza...

barátim vitézek
szép magyar legények
van é szebb az tavasznál

akármerre járok
orgonákat látok
már szirmukat mutatják

magyar országban
széles nagy világban
megzsendül az szép lélek

barátim vitézek
felejtük az véget
legyen áldott az élet

E havi számunk szerzői:

Börzsönyi Erika (Pásztó) Budapest író, költő
Csáky Károly mkl. (Kelenye, 1950) Ipolyság,
helytörténész, költő, tanár, néprajzkutató
Debreczeny György (Budapest, 1958)
Budapest, könyvtáros, költő
Dobrosi Andrea(Budapest, 1970) Budapest,
költő, szerkesztő
Egry Artúr (Budapest, 1953) Budapest,
mérnök, tanár, költő
Elbert Anita ( ) Veszprém, tanár, író, költő
Girasek Károly (1949 Kiskunfélegyháza)
Rétság, lapunk webmestere
Horváth Ödön (Budapest, 1938) Kismaros,
hitoktató, költő
Hörömpő Gergely (Kisvác, 1945 - Kisvác,
2007) református lelkész, költő
Janecskó Györgyi (Vác, 1965) Kétfodony,
író, költő
Ketykó István (Szügy, 1946) Verőce,
nyugdíjas köztisztviselő, költő
Kiss-Simon Miklós ( ) Baglyasalja, író, költő
dr. Koczó József (Perőcsény, 1950)
Vámosmikola, helytörténész, ny. iskolaigazgató
Kovács T. István (Füzesgyarmat, 1935) Vác,
újságíró, író
Kő-Szabó Imre (Orosháza, 1936) Vác, író
Pásztor Péter (Ipolyság, 1983) Ipolyság,
újságíró
Pribojszky Mátyás (Okány, 1931- Tata, 2014)
citera-tanár, zenész, író
Ruszkáné Márton Éva (Mánd, 1959)
Kisszekeres, óvónő, meseíró
B. Tóth Klára (Budapest, 1955) Budapest,
költő, restaurátor
H. Turi Klára (Győr, 1939) Tata, író, költő
Székács László (Budapest, 1946) Budapest,
nyugdíjas mérnök, költő
Végh Tamás (Gödöllő, 1960) Isaszeg, költő,
nyomdász

Impresszum:**Alapító-szerkesztő:**
Karaffa Gyula**Helytörténet:**
Végh József mkl.**Képzőművészet:**
Konczili Éva**Szerkesztőség címe:**
2645. Nagyoroszi, Petőfi út 19**Telefon:**
+3630-383-5385**Email cím:**karaffagye@gmail.com**Weblapok:****www.karaffamese.freewb.hu**
www.karaffagye.freewb.hu
www.karaffaboros.freewb.hu
www.retsag.net**Terjesztés: kizárólag ingyenesen
letölthető PDF formátumban.****NMHH CE/7456-5/2018.****Internetes lapunkra is vonatkoznak a
szerzői jog védelmének szabályai,
ezért a Börzsönyi Helikonban
megjelent bármilyen anyag más
felületen, lapban való
felhasználásához az érintett Szerző
előzetes engedélye szükséges!****A Börzsönyi Helikon 2012. március
27.-től tagja az Ipoly Eurorégió
Határon ÁtnyúlóEgyüttműködés
Egyesületének.**

Kéreg - Karaffa Gyula fotója